

รายงานการวิจัย

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

ตามแนวคิดของ Kodály

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

โดย

พงษ์ธดา ธรรมพิทักษ์กุล

สนับสนุนโดย

ทุนสถิติ - สุวัฒน์ ชันชื้อ

ประจำปี 2542

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2545

รายงานการวิจัย

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน

ตามแนวคิดของ Kodály

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

โดย

พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล

สนับสนุนโดย

ทุนสถิติ - สุรัตน์ ชั้นชื่อ

ประจำปี 2542

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2545

**RESULTS OF LEARNING THE RUDIMENTS OF MUSIC OF PRATHOM SUKSA
TWO STUDENTS, CHULALONGKORN UNIVERSITY DEMONSTRATION
ELEMENTARY SCHOOL BY USING KODÁLY'S APPROACH**

PONGLADA THAMPITAKKUL

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY
DEMONSTRATION ELEMENTARY SCHOOL

2002

โครงการวิจัย : ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่าย
ประถม

ปีที่ทำวิจัย : 2545

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม

การวิจัยนี้ใช้วิธีการทดลอง โดยเลือกตัวอย่างประชากรจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จากทั้งหมด 7 ห้องเรียน ๆ ละ 35 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สุ่มตัวอย่างประชากร 4 ห้อง สองห้องแรกเป็นห้องที่ทดลองสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 มีนักเรียน 60 คน อีกสองห้องเป็นห้องที่ทดลองสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานแบบดั้งเดิม เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 มีนักเรียน 60 คน

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับการสอนแบบดั้งเดิมแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และพบว่านักเรียนกลุ่มที่สอนตามแนวคิดของ Kodály มีคะแนนทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่านโน้ต สูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบดั้งเดิม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลขหมู่

เลขทะเบียน 011366

วัน,เดือน,ปี 25 พ.ย. 45

**Results of Learning The Rudiments of Music of Prathom Suksa
Two Students, Chulalongkorn University Demonstration Elementary School by
Using Kodály's Approach**

Year : 2002

The purpose of this study was to compare the learning achievement on rudiments of music of prathom sukxa two students taught by using Kodály's approach and by using traditional type of teaching approach.

This is an experimental research. The population include all of the prathom sukxa two students of Chulalongkorn University Demonstration Elementary School. They come from 7 classrooms and there are about 35 students in each classroom. The samples are randomly selected 4 out of 7 classes. The first group consists of 60 students drawn from the first 2 classes and they were taught the rudiments of music by using Kodály's approach. The second group consists of 60 students drawn from the other 2 classes and they were taught the rudiments of music by using traditional type of teaching approach.

The result of the study indicates that there was a significant difference between the achievements of learning the rudiments of music of prathom sukxa two students taught by using Kodály's approach and that taught by using traditional type of teaching approach. Additionally, the scores in singing skill and musical notation reading skill of the students taught by using Kodály's approach were significantly higher than those taught by using traditional type of teaching approach.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกมและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ ที่ให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัย รองศาสตราจารย์ อรรณพ บรรจงศิลป์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทนต์จิตต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยให้กำลังใจจนทำให้งาน สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวดี วิบูลย์ศรี ที่ให้คำแนะนำเรื่องการวิเคราะห์ ข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญวา ธรรมพิทักษ์กุล และ อาจารย์กนิษฐา พวงไพบูลย์ ที่ช่วยเหลือการ วิเคราะห์ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ไกวิทย์ ชันธิศรี รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย นาควงษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์ ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย ให้คำปรึกษาและแนะนำเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์ และ นักเรียน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการทดลอง ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้สนับสนุนด้านเงินทุนวิจัย “สถิติ - สุรัตน์ ชันชื้อ”

ขอขอบพระคุณ คุณพันธ์ผกา วงศ์ทวีทรัพย์ ผู้ปกครองเด็กชายกิตติพิศ พุทธิวนิช นักเรียน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ที่มอบเครื่องคอมพิวเตอร์ให้สำหรับใช้ในการพิมพ์งาน วิจัย และ คุณพรพิชญา นาควิเชียร ที่ช่วยพิมพ์งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ คุณอโณทัย นิตินนันทวัฒน์ อาศิรพจนกุล และคุณวรรณศิริ ทรัพย์มงคล นิสิต ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 4 ที่ได้ช่วยเก็บข้อมูลในการวัดทักษะทางดนตรี

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ พ่อคุณแม่ น้องสาว และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ จนทำให้งาน วิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ

บทที่

1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10

2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดนตรีกับพัฒนาการของเด็ก.....	11
การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา.....	13
แนวคิดของดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน.....	16
วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodály.....	20
เพลงพื้นบ้าน.....	24
การวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีสากล ขั้นพื้นฐาน.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ.....	33
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย.....	49
	อภิปรายผลการวิจัย.....	50
	ผลการวิจัยเพิ่มเติม.....	52
	ข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม.....		56
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
	ภาคผนวก ข แผนการสอน.....	90
	ภาคผนวก ค แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตรี	
	สากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษา	
	ปีที่ 2	176
	แบบวัดทักษะทางคณิตรี.....	182
	เกณฑ์การวัดทักษะทางคณิตรี.....	189
	แบบความพึงพอใจ.....	200
	ภาคผนวก ง เพลงพื้นบ้านที่ใช้ในการวิจัย.....	204
ประวัติผู้วิจัย.....		220

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงการสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน.....	35
2	องค์ประกอบในการวัดทักษะทางดนตรี.....	40
3	วันและเวลาที่ใช้ในการทดลองสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน.....	42
4	เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2.....	44
5	เปรียบเทียบคะแนนทักษะการร้องเพลง หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2.....	45
6	เปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านโน้ต หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2.....	46
7	ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน.....	63
8	คะแนนวิชาดนตรีปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ของกลุ่ม ทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2.....	67
9	คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1	71
10	คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2.....	74
11	ผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2.....	77
12	คะแนนทักษะการร้องเพลง หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2.....	80
13	คะแนนทักษะการอ่านโน้ต หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2.....	83
14	เพลงพื้นบ้านท่าโพที่ใช้ในการวิจัย.....	206

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ดนตรีมีบทบาทสำคัญต่อสังคมมนุษย์โดยทั่วไป ทุกชาติทุกภาษาพอใจในดนตรี เราน่าจะถือได้ว่าดนตรีเป็นมรดกของโลกที่ทุก ๆ คนได้สืบทอดกันต่อมา ในเรื่องของความมั่นคงของประเทศ เราก็ใช้บทเพลงเป็นสิ่งปลุกใจให้ประชาชนเกิดความรักชาติบ้านเมือง แม้แต่เด็กทารกก็ยังมี ความพอใจในเสียงเพลง ดนตรีช่วยสร้างและพัฒนาความสามารถหลายด้านให้กับเด็ก มิใช่เพียงแต่พิจารณาความถนัดด้านดนตรีโดยเฉพาะเท่านั้น หากแต่ช่วยพัฒนาด้านการได้ยินโดยทั่วไป การมีสมาธิ การตอบสนองต่อเงื่อนไขต่าง ๆ การเรียนรู้ด้านอารมณ์และพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านภาษา (Szonyi, 1973) ทำให้เด็กรู้จักและเข้าถึงความรู้สึก ความสามารถของตนเองและเข้าใจเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตน ที่สำคัญที่สุด คือ ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านสุนทรียภาพ ซึ่งจะนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในลักษณะของความอึดอึดในใจของแต่ละคนและผู้ที่เกิดความซาบซึ้งได้ก็จะต้องได้รับสุนทรียวัตถุ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) คือมีโครงสร้างทั้งรูปแบบและเนื้อหาดนตรีที่ลึกซึ้ง ต้องเป็นบทเพลงหรือบทประพันธ์ที่มีคุณค่าทางดนตรี

บทเพลงที่มีคุณค่าทางดนตรีนั้นจะประกอบไปด้วย โครงสร้างของรูปแบบและเนื้อหาที่ลึกซึ้งตามหลักของโสตศิลป์อัน ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ รูปแบบลีลา และลักษณะของเสียง สิ่งเหล่านี้ก็คือองค์ประกอบของดนตรี ซึ่งถ้าหากได้รับการถ่ายทอดผ่านทางผู้แสดงออกมาเป็นเสียงดนตรีที่เต็มไปด้วยความรู้สึกว่ามีเนื้อหาสาระอย่างลึกซึ้ง ดนตรีเหล่านี้จึงจัดเป็นสุนทรียวัตถุ ตัวอย่างของดนตรีในลักษณะนี้ได้แก่ ดนตรีคลาสสิก ดนตรีไทยจะมีองค์ประกอบของดนตรีที่ซับซ้อนลึกซึ้ง กล่าวคือทฤษฎีประวัติความเป็นมาที่ผู้สร้างสรรค์จะต้องใช้เวลาศึกษาฝึกฝนอยู่เป็นเวลานาน จึงทำให้ผลงานที่ออกมามีคุณค่า เป็นสุนทรียวัตถุ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2540)

เด็กจะเรียนรู้องค์ประกอบของดนตรีที่เป็นสุนทรียวัตถุได้อย่างลึกซึ้งนั้น ต้องอาศัยกระบวนการฝึกทักษะทางดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ดนตรี และการอ่าน-เขียนโน้ต สิ่งเหล่านี้เราสามารถจัดเป็นประสบการณ์ให้กับเด็กได้รับอย่างสม่ำเสมอ ก็จะทำให้เกิดทักษะการฟัง ทักษะการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ดนตรี และการอ่าน-เขียนโน้ต และในที่สุดก็จะนำมาซึ่งความซาบซึ้งในดนตรีนั่นเอง

ในการสอนดนตรีนั้นมิได้มุ่งให้เด็กทุกคนต้องเล่นดนตรีเก่ง ร้องเพลงเก่ง หรือ เต้นระบำเก่ง แต่จะสร้างเด็กในวันนี้ให้เป็นผู้ใหญ่ในวันหน้าที่มีความสุขุม รอบคอบ ช่างสังเกต พิจารณาไตร่ตรอง กล่อมเกลารวมกันและความคิดซึ่งครูจะต้องจัดประสบการณ์ทางดนตรีที่เหมาะสมให้กับเด็ก มีวิธีการสอนที่ดีมีระบบระเบียบเป็นขั้นตอน ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่พบเห็น ในปัจจุบันการเรียนการสอนดนตรีทั่วโลกให้ความสำคัญกับวิธีการสอนในหลายรูปแบบ เช่น วิธีการสอนดนตรีของ Dalcroze วิธีการสอนดนตรีของ Orff และวิธีการสอนดนตรีของ Kodály ซึ่งแต่ละวิธีก็มีจุดเน้นและจุดเด่นแตกต่างกันออกไป (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2538) แม้ว่าจะมีเป้าหมายพื้นฐานเช่นเดียวกัน คือให้ประสบการณ์ทางดนตรีแก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงการพัฒนาแนวคิดและทักษะทางดนตรี อย่างเป็นระบบ วิธีการของ Kodály นำสนใจสำหรับประเทศไทยมากกว่าอีกสองวิธีเพราะประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เศรษฐกิจก็ยังไม่ค่อยดีนัก ปัญหาการขาดแคลนเครื่องดนตรีจึงยังคงมีอยู่ นอกจากนี้วิธีการของ Kodály ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในนานาประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากการนำแนวคิดของ Kodály ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของประเทศนั้น ๆ (Szonyi, 1973) รวมทั้งการก่อตั้ง องค์การ สมาคมที่สนับสนุนแนวคิดของ Kodály เช่น องค์การ O.A.K.E (The Organization of American Kodály Educators) องค์การ I.K.S. (The International Kodály Society) ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะทดลองนำแนวคิดของ Kodály มาทดลองใช้ในประเทศไทย

Kodály ได้เสนอแนวคิดในการสอนดนตรีไว้ว่า การสอนดนตรีควรเริ่มต้นจากเสียงก่อนสัญลักษณ์เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง สัญลักษณ์เป็นเพียงภาษาเพื่อถ่ายทอดเสียงเด็ก ควรได้เรียนรู้เนื้อหาดนตรีที่มีคุณค่า การเรียนรู้ดนตรีที่ดีที่สุดคือการใช้เครื่องมือที่มีมาแต่กำเนิด ได้แก่ เสียงร้อง (Hudgens, 1974) การร้องเป็นวิธีเดียวที่แท้จริงในการเรียนรู้วัฒนธรรมดนตรีเพลง ที่นำมาใช้ในการสอนนั้น ควรเป็นเพลงพื้นบ้านของชาติตน หลังจากนั้นจึงค่อยนำเพลงประเภทอื่น ๆ ที่มีคุณค่ามาใช้ในการสอนดนตรี จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันกล่าวไว้ว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องให้มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, พ.ศ. 2542) ดังนั้น การนำเพลงพื้นบ้านของไทยมาใช้ในการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodály นั้น นอกจากผู้เรียน จะได้รับความสนุกสนาน มีสุนทรียภาพทางดนตรีแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น สืบสานทางวัฒนธรรมอีกด้วย

เพลงพื้นบ้านไทย เป็นเพลงที่ร้องกันในแถบชนบทของภาคต่าง ๆ ของไทยได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง มักจะเป็นเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงประวัติ วรรณคดี ดังนั้น

ผู้ที่ได้อาศัยอยู่ในภาคใดของประเทศ ก็น่าจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง การร้องเพลงพื้นบ้าน
ได้นับเป็นหนทางหนึ่งในการเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตน นับตั้งแต่บรรพบุรุษ
มาจนถึงปัจจุบัน

เพลงพื้นบ้านท่าโพ เป็นเพลงพื้นบ้านที่ร้องกันในแถบจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งอยู่ใน
ภาคกลางของไทย นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ในฐานะที่เป็นคน
ภาคกลาง น่าจะได้มีโอกาสศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของชาวพื้นบ้านภาคเดียวกัน
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็ก จากงานวิจัยของ ฌรุทท์ สุทรจิตต์
เพลงพื้นบ้านท่าโพ : เนื้อหาดนตรีและการสืบทอด (2541) ใช้เป็นสื่อการสอนในการทำวิจัยครั้งนี้

Kodály ยังได้จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบระเบียบจากง่ายไปสู่ยาก เช่น
ในเรื่องของทำนอง Kodály เริ่มให้เด็กได้เรียนรู้โน้ต ไปตามลำดับคือจาก Sol →Mi จาก Mi →La
จากนั้นจึงไปสู่ Do Re ส่วน Fa กับ Ti ให้เรียนรู้เมื่อ Do - Re - Mi - Sol - La คล่องแล้ว หมายถึง
ถึงการใช้ Pentatonic Scale ในระยะเบื้องต้น

นอกจากนี้ Kodály ยังใช้ระบบการอ่านโน้ตแบบ โทนิคซอล - ฟา ได้แก่การใช้
ระบบการเรียกชื่อตัวโน้ต ซึ่งมาจากภาษาละตินคือ Do Re Mi Fa Sol La Ti ในการร้องและอ่าน
ทำให้ผู้เรียนจดจำลำดับเสียงต่าง ๆ ได้ง่าย (Shanet, 1999) และยังใช้สัญลักษณ์มือควบคู่ไปกับ
การอ่านโน้ตในระยะแรก หรือแม้กระทั่งในระยะต่อ ๆ มา เพราะช่วยให้การเรียนรู้ระดับเสียงเป็น
รูปธรรมมากขึ้น สำหรับเรื่องของจังหวะ Kodály ก็ใช้สัญลักษณ์ของจังหวะเพื่อทำให้การเรียนรู้
เรื่องจังหวะเป็นรูปธรรม โดยในระยะแรกการใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะ เป็นลักษณะของรูปภาพ
ในระยะเวลาดต่อมาเป็นสัญลักษณ์คล้ายตัวโน้ต

สัญลักษณ์ของ Kodály	เสียง	ตัวโน้ต
	ทา	♪
□	ที - ที	♪ ♪
♪	ทา - อ้า	♪
●	ทา - อ้า - อ้า - อ้า	●

Kodály เน้นการฟังไปสู่การร้องและการอ่าน เมื่อทักษะ 3 ด้านเกิดความชำนาญแล้ว จึงนำไปสู่ทักษะอื่น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะเคลื่อนไหวร่างกาย เล่นเครื่องประกอบจังหวะ หรือเครื่องดนตรีอย่างง่าย ๆ หรือสร้างสรรค์ดนตรี

จากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของ Hudgens (1987) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนดนตรีตามแบบของ Kodály แบบดั้งเดิม แบบผสม Kodály และแบบผสม Orff จากผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องของจังหวะและทำนองจากการปฏิบัติทักษะทางดนตรี สำหรับในด้านความรู้ ผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน

การเรียนการสอนดนตรีของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในปัจจุบันได้ใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิม กล่าวคือ ในแต่ละชั่วโมง ครูต้องจัดประสบการณ์ทางดนตรีให้เด็กได้รับรู้หลาย ๆ ด้านผสมผสานกันคือ การฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ดนตรี การอ่าน - เขียนโน้ต เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์ทั้ง 6 ด้านนี้อย่างสม่ำเสมอก็จะทำให้เกิดทักษะและมีความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี การสอนแบบดั้งเดิมนี้อาจจะเห็นว่า ได้ผลในระดับหนึ่ง คือ ร้องเพลงเสียงยังไม่ค่อยตรงกับเสียงดนตรี อ่านโน้ตไม่ค่อยคล่อง เล่นเครื่องดนตรีไม่ค่อยมั่นใจนัก เนื่องจากต้องเรียนผสมผสานกันหลายด้าน ไม่ได้เน้นทักษะใดทักษะหนึ่ง แต่เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัย หนังสือ วารสาร เอกสารต่าง ๆ แล้ว พบว่าแนวคิดการสอนดนตรีของ Kodály นั้น ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสูงในประเทศต่างๆ เช่น อเมริกา อาฟริกา ออสเตรเลีย ประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ เป็นต้น เพราะ Kodály เน้นการร้องเป็นหลัก ร้องเพลงร้องโน้ต ตลอดจนการฟัง นำไปสู่การพัฒนาในทักษะการเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว การคิดสร้างสรรค์ และความรู้ในองค์ประกอบของดนตรี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดนตรีระหว่างการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodály กับการเรียนการสอนดนตรีแบบดั้งเดิม โดยใช้เพลงพื้นบ้านท่าโป อันจะทำให้เกิดความมั่นใจในการนำวิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodály มาประยุกต์ใช้ในเมืองไทย เพื่อให้การเรียนการสอนดนตรีของไทยมีประสิทธิภาพทัดเทียมอารยะประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้เพลงพื้นบ้านท่าโผ
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดทักษะทางดนตรี ด้านทักษะการร้องเพลงและการอ่านโน้ต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้เพลงพื้นบ้านท่าโผ

สมมติฐานของการวิจัย

การเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา พัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะเด็กในวัยระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ไม่สามารถที่จะนั่งฟังคำบรรยายได้นาน ๆ เด็กในวัยนี้มีสมาธิอยู่ในช่วงสั้น ๆ ดังนั้นวิชาดนตรีซึ่งเป็นวิชาที่ช่วยกล่อมเกล่าจิตใจ ผีกลั่นการแสดงออกอย่างมีระบบและช่วยฝึกให้เป็นผู้มีสมาธิ จึงควรจัดการเรียนการสอนให้ น่าสนใจ เรียนรู้และเกิดความเข้าใจในทฤษฎีจากการปฏิบัติทักษะต่าง ๆ เช่น ฝึกให้เป็นผู้ฟังที่ดีมีมารยาท รู้จักเลือกฟังดนตรี ให้กิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างเหมาะสม ฝึกการร้องเพลงให้ไพเราะ เพราะนับได้ว่าเสียงร้องเป็นเครื่องดนตรีที่หาง่ายที่สุด ให้โอกาสสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีอัน เป็นการสนับสนุนการแสดงออกทางความคิด เรียนรู้การใช้สัญลักษณ์ดนตรีซึ่งถือเสมือนหนึ่งเป็น ภาษาอีกภาษาหนึ่งตลอดจนการสัมผัสเครื่องดนตรีง่าย ๆ เช่น ไซโลโฟน การได้แสดงออก การจัด ประสบการณ์ตรงในทักษะดนตรีต่าง ๆ ให้กับเด็ก มีกิจกรรมที่เหมาะสม ใช้สื่อดนตรีที่มีคุณค่า จะ นำมาซึ่งความรู้ ความสามารถในทักษะ ตลอดจนการมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี (Howard, 1958)

การสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály นั้นเชื่อว่าควรเริ่มต้น จากเสียงก่อนสัญลักษณ์ เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง สัญลักษณ์เป็นเพียงภาษาเพื่อถ่ายทอดเสียง แนวทางการเรียนรู้ดนตรีที่ดีที่สุดคือการใช้เครื่องมือที่มีมาแต่กำเนิดได้แก่ เสียงร้องของมนุษย์ ซึ่ง การร้องเป็นวิถีทางเดียวในการเรียนรู้วัฒนธรรมดนตรี นอกจากนี้ Kodály ยังเห็นว่าควรนำระบบ สัญลักษณ์ที่ง่ายต่อการเข้าใจ ได้แก่ สัญลักษณ์มือ สัญลักษณ์จังหวะ มาช่วยพัฒนาประสิทธิภาพ ในการเรียนรู้ภาษาดนตรี จะเห็นได้ว่า Kodály ใช้หลักการร้อง นำ ไปสู่กิจกรรมอื่น ๆ อย่างมีระบบ เป็นขั้นตอน ทำให้เรียนรู้ดนตรีอย่างสนุกสนาน มีความซาบซึ้ง เกิดการเข้าใจในเนื้อหา ยินดีที่จะ ค้นหากทฤษฎีที่ลึกซึ้งในขั้นต่อไป (Houlahan, 1989)

นอกจากนี้ Kodály ยังได้ให้ข้อคิดในการนำเพลงพื้นบ้านของชาติตนมาใช้เป็น สื่อในการเรียนรู้ดนตรีเพราะจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ประวัติวรรณคดีของ

คน ตั้งแต่บรรพบุรุษจนสมัยปัจจุบัน การที่ผู้เรียนมีความสามารถร้องเพลงพื้นบ้านของตนเองได้นับได้ว่ามีส่วนในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเป็นการสืบสานสืบทอดให้กับคนรุ่นหลัง ๆ ต่อ ๆ ไปนอกจากนี้ยังเป็นการสร้างสุนทรียภาพให้เกิดขึ้นในจิตใจ มีความรักในศิลปะซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนเอง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้เพลงพื้นบ้านท่าโพ แตกต่างกัน

2. คะแนนจากแบบวัดทักษะทางดนตรีด้านทักษะการร้องเพลง และการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály สูงกว่าที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้เพลงพื้นบ้านท่าโพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

2. เพลงที่ใช้ในการวิจัยทั้งกลุ่มที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิมนั้นเป็นเพลงประเภทเดียวกันคือ เพลงพื้นบ้านท่าโพ เป็นเพลงพื้นบ้านไทยในภาคกลางซึ่งได้จากงานวิจัยเรื่องเพลงพื้นบ้านท่าโพ : เนื้อหาดนตรีและการสืบทอดของ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ทั้งระดับเสียง จังหวะ และเนื้อหาเพียง 12 เพลง จากทั้งหมด 55 เพลง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

3.1 แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály จำนวน 12 แผน โดยแต่ละแผนจะใช้เวลา 1 คาบ (คาบละ 60 นาที)

3.2 แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานแบบดั้งเดิมจำนวน 12 แผน โดยแต่ละแผนจะใช้เวลา 1 คาบ (คาบละ 60 นาที)

3.3 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน จำนวน 1

ชุด

3.4 แบบวัดทักษะทางดนตรีจำนวน 6 ชุดคือ แบบวัดทักษะด้านการฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การสร้างสรรค์ดนตรี และการอ่าน - เขียนโน้ต

4. เนื้อหาที่นำมาทำแผนการสอน เป็นเนื้อหาวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากหลักสูตรดนตรีและนาฏศิลป์ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม เกี่ยวกับ

- ลักษณะคำ และจังหวะการนับของตัวโน้ต ลักษณะตัวโน้ตและตัวหยุด เครื่องหมายกำหนดจังหวะ ระดับเสียงและชื่อทางดนตรี ศัพท์และเครื่องหมายต่าง ๆ
- เพลงพื้นบ้านท่าโป รวมทั้งประวัติและวรรณคดีของเพลงเช่นเพลงหวาน เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงจำปีลอยฟ้า เพลงกาเหว่า เป็นต้น

5. การทดลองสอน ทำการทดลองสอนแต่ละกลุ่มในเวลาเรียนปกติ ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ ๆ ละ 1 คาบ ๆ ละ 60 นาที เป็นกลุ่มละ 12 คาบ รวมทั้งสิ้น 2 กลุ่ม 24 คาบ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน หมายถึง เนื้อหาวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากหลักสูตรดนตรีและนาฏศิลป์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม เกี่ยวกับ ลักษณะคำและจังหวะการนับของตัวโน้ต ลักษณะตัวโน้ตและตัวหยุด เครื่องหมายกำหนดจังหวะ ระดับเสียง และชื่อทางดนตรี ศัพท์และเครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติ

การสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály หมายถึง การสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักการของ Kodály ดังนี้

1. เน้นการฟัง การร้องเพลง และการอ่านโน้ต
2. ใช้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียงของโน้ตและทำนองเพลง
3. ใช้สัญลักษณ์โน้ต ไม่มีหัวแทนจังหวะและสามารถอ่านโน้ตจังหวะได้ เช่น

อ่านว่า ทา

อ่านว่า ที ที

4. เน้นให้เด็กร้องเพลงจากการฟังเสียงร้องจากครู โดยไม่ต้องมีเสียงดนตรีประกอบให้ได้ก่อน จึงค่อยร้องประกอบเปียโนในภายหลัง

5. ใช้เพลงพื้นบ้านของท่าโปและส่งเสริมให้ใช้เพลงที่อยู่ในบันไดเสียง

6. ให้เด็กอ่านโน้ตก่อนและจึงค่อยไปสู่ประสบการณ์อื่น ๆ

การสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานแบบดั้งเดิม หมายถึง การสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน โดยใช้หลักการดังนี้

1. เน้นให้ประสบการณ์ทั้ง 6 ด้านคือ การฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ดนตรี และการอ่าน-เขียนโน้ต โดยจัดแบบผสมผสานประสบการณ์เหล่านี้ในการสอนทุกครั้ง
2. ร้องเพลงประกอบเครื่องดนตรี คือ เปียโน ในการเริ่มต้นสอนเพลงใหม่ทุกครั้ง
3. ให้เด็กฝึกอ่าน - เขียนโน้ตหลังจากเรียนรู้ประสบการณ์อื่น ๆ มาแล้ว

เพลงพื้นบ้านไทย หมายถึง เพลงที่ร้องกันในชนบทชุมชนต่าง ๆ ของไทย ได้แก่ เพลงพื้นบ้านท่าโพ เป็นเพลงพื้นบ้านในภาคกลางของไทยซึ่งได้มาจากการทำวิจัยของ ฌรุฑ์ สุทรจิตต์ (2541) เพลงพื้นบ้านท่าโพ : เนื้อหาดนตรีและการสืบทอด โดยคัดเลือกเพลงที่เหมาะสมกับเด็กในด้านระดับเสียง จังหวะ และเนื้อหามาเพียง 12 เพลง จากทั้งหมด 55 เพลง

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน หมายถึง ความสามารถในด้านความรู้และทักษะทางดนตรี ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน และประวัติ วรรณคดีของเพลงพื้นบ้านท่าโพ โดยดูคะแนนจากแบบทดสอบวัดความรู้ทางดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน และแบบประเมินทักษะทางดนตรี

ความรู้ทางดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน หมายถึง ระดับคะแนนความสามารถจากการเรียนเนื้อหาวิชาดนตรี

ทักษะทางดนตรี หมายถึง ระดับคะแนนความสามารถจากการปฏิบัติทักษะทางดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การสร้างสรรค์ดนตรี และการอ่าน - เขียนโน้ต

ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน และความพึงพอใจต่อเพลงพื้นบ้านท่าโพ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่าย
ประถม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง
2. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังเรียนในภาคเรียน
ที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 120 คน
โดยใช้หลักการเลือกดังนี้

2.1 การเลือกโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารของโรงเรียนสนับสนุนให้มีการทำวิจัย
ในทุก ๆ ด้าน ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา

2.2 การเลือกตัวอย่างประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม มีทั้งหมด 7 ห้อง ๆ ละ 35 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
สุ่มตัวอย่างประชากร 4 ห้อง สองห้องแรกเป็นห้องที่ทดลองสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานตามแนว
คิดของ Kodály เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 มีนักเรียน 60 คน อีก 2 ห้องเป็นห้องที่ทดลองสอนดนตรี
สากลชั้นพื้นฐานแบบดั้งเดิม เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 มีนักเรียน 60 คน หลังจากนั้นใช้วิธีการจัดกลุ่ม
ตัวอย่าง 2 กลุ่มนี้แบบจับคู่คะแนน (Match by Pair) จากคะแนนรวมในด้านความรู้และทักษะทาง
ดนตรีในการเรียนดนตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันได้ประชากร
ทั้งหมดจำนวน 60 คู่

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

3.1 แผนการสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ตามแนวคิดแบบ Kodály 12 แผน

3.2 แผนการสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
แบบดั้งเดิม 12 แผน

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนัก
เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ชุด

3.4 แบบวัดทักษะทางดนตรีจำนวน 6 ชุด โดยวัดทักษะด้านการฟัง การร้อง
เพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การคิดสร้างสรรค์ และการอ่าน – เขียนโน้ต

4. ขั้นตอนในการจัดเก็บข้อมูล

4.1 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร

4.2 ดำเนินการสอนตัวอย่างประชากรตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้
กลุ่มที่ 1 ใช้แผนการสอนตามแนวคิดของ Kodály จำนวนทั้งสิ้น 12 แผ่น
กลุ่มที่ 2 ใช้แผนการสอนแบบดั้งเดิม จำนวนทั้งสิ้น 12 แผ่น

4.3 ทดสอบตัวอย่างประชากรด้วยแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานชุดเดิมภายหลังสิ้นสุดการทดลองทันที และผู้วิจัยบันทึกผลการวัดทักษะทางดนตรีทั้ง 6 ด้าน

4.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนให้นักเรียนทำ ภายหลังจากสิ้นสุดการทดลองทันที

4.5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน ทักษะการร้องเพลงและการอ่านโน้ต ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการทดสอบค่าที (T-test)

4.6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t - test)

2. เปรียบเทียบคะแนนทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t - test)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จะได้ผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น
2. เป็นแนวทางในการสอนดนตรีให้กับผู้ที่สนใจและครูดนตรีในโรงเรียนอื่น ๆ
3. เป็นการขยายองค์ความรู้ทางการสอนดนตรี
4. การใช้เพลงพื้นบ้านจะช่วยสนับสนุนให้เด็กไทย โดยเฉพาะเด็กไทยในเมืองหลวง ได้รู้จักวัฒนธรรมและประเพณีของไทยมากยิ่งขึ้น ซึ่งน่าจะมีส่วนช่วยในการปลูกฝังความเป็นไทยให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรงและเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ดนตรีกับพัฒนาการของเด็ก
2. การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา
  - 2.1 หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดนตรีในระดับประถมศึกษา
  - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา
  - 2.3 การคัดเลือกเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษา
3. แนวคิดของดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน
  - 3.1 เนื้อหาดนตรี
  - 3.2 ทักษะดนตรี
4. วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodály
5. เพลงพื้นบ้าน
  - 5.1 ความหมายของเพลงพื้นบ้าน
  - 5.2 เพลงพื้นบ้านท่าโป
6. การวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน

ดนตรีกับพัฒนาการของเด็ก

ในพุทธศตวรรษที่ 23-24 นักการศึกษาคนสำคัญๆ คือ Rousseau, Pestalozzi และ Froebel เห็นว่าดนตรีมีคุณค่ามาก เพราะช่วยพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคม จึงได้พยายามสนับสนุนให้ดนตรีเข้ามามีบทบาททางการศึกษาและ Froebel Aristotle กล่าวว่าดนตรีเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษา เพราะดนตรีมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างบุคลิกลักษณะของบุคคล ตลอดจนพัฒนาให้มีความเจริญทางด้านต่างๆ (Howard, 1958) การศึกษาในสมัยต่อมาจึงได้นำดนตรีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

นักจิตวิทยาพัฒนาการ กล่าวว่า อุปนิสัยของเด็กจะเกิดการเปลี่ยนแปลงและมีพัฒนาการในทางที่พึงพอใจหรือไม่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ได้รับ ผู้ใหญ่จะเป็นต้นแบบ

สำหรับเด็ก สิ่งเร้าจากภายนอกที่ผ่านทางประสาทสัมผัสทั้งห้าของเด็ก ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และการสัมผัส จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของเด็ก

นักจิตวิทยาพัฒนาการที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปในวงการศึกษาคือ เพียเจต์ (Jean Piaget) บรูเนอร์ (Jerome Bruner) เพียเจต์อธิบายถึงขั้นตอนการพัฒนาการของเด็กซึ่งทำให้ครูเข้าใจความแตกต่างในการเรียนรู้ของเด็กในวัยต่าง ๆ และบรูเนอร์เน้นเรื่องกระบวนการเรียนรู้

เพียเจต์ (Jean Piaget, 1895 – 1980) เป็นชาวสวิส มีชื่อเสียงในวงการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการ เพียเจต์กล่าวว่า สติปัญญามีรากฐานมาจากการเจริญเติบโตของชีวิต สิ่งมีชีวิตตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม เขาเชื่อว่ามนุษย์เกิดขึ้นมาพร้อมกับสัญชาตญาณในการเรียนรู้ อันมีอิทธิพลต่อร่างกายและจิตใจ (Mussen, 1984) เพียเจต์ ได้แบ่งขั้นตอนในการพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ออกเป็นขั้น ๆ คือขั้นใช้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว เป็นช่วงแรกเกิดถึง 2 ขวบแรก ขั้นเริ่มใช้ความคิดก่อนปฏิบัติการ ช่วงระยะ 2-7 ปี ขั้นใช้ความคิดเชิงรูปธรรม ช่วงระยะ 7-11 ปี และขั้นใช้ความคิดเชิงนามธรรม ระยะ 11-15 ปี ในขั้นนี้เด็กสามารถตั้งสมมติฐาน และให้เหตุผลได้อย่างไม่จำกัด สามารถคิดถึงผู้อื่น และวิเคราะห์ความคิดของผู้อื่นได้ รู้จักหาประเด็นของปัญหา และไตร่ตรองวิเคราะห์ประเด็นนั้นอย่างถี่ถ้วน ระยะนี้เป็นระยะสูงสุดในการพัฒนาสติปัญญา

บรูเนอร์ (Jerome Bruner, เกิด 1915) มีความคิดเหมือนกับเพียเจต์ที่ว่าเด็กมีสัญชาตญาณอยากเรียนรู้มาแต่เกิด เขาเน้นพลังของการเรียนรู้อันจะเป็นแรงหนุนให้เกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป เป้าหมายของการสอนก็เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาวิชา บรูเนอร์ต้องการให้เด็กเข้าใจโครงสร้างของดนตรีเพื่อให้เด็กสามารถโยงส่วนประกอบต่าง ๆ ของดนตรีเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ถึงโครงสร้างจะมีความหมายในตัวเองและจำง่าย หรืออีกนัยหนึ่งเด็กจะต้องเข้าใจส่วนประกอบต่าง ๆ ของดนตรี รวมทั้งเข้าใจส่วนย่อย ๆ ในส่วนประกอบนั้นๆ อีกด้วย บรูเนอร์เชื่อว่า ภาษาเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก ความจำของเด็กพัฒนาขึ้นอย่างมากเมื่อครูใช้คำเรียกชื่อวัตถุและกิจกรรมในเวลาอันเหมาะสม เด็กสามารถรู้จักและเลือกเครื่องดนตรีได้จากขนาด สี และรูปร่าง เช่น รูปสามเหลี่ยม สีเหลี่ยม วงกลม (ธวัชชัย นาควงษ์, 2543)

การเรียนรู้และการเข้าใจพัฒนาการของเด็กเหมือนกับเป็นแนวทางบอกให้ครูลึถึงลักษณะทั่วไปของเด็กในวัยต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ครูตัดสินใจได้ว่า เด็กในความสามารถของตนคนใดคนหนึ่งนั้นมีพัฒนาการสมวัยหรือไม่ หรือเขามีพัฒนาการที่สูง หรือต่ำกว่าเพื่อนในวัยเดียวกันพัฒนาการของเด็กประกอบด้วย พัฒนาการทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย หากครูได้รู้เกณฑ์ลักษณะเหล่านี้แล้วก็จะสามารถวางแผนการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ รวมทั้งวิชาดนตรีให้เด็กได้อย่างเหมาะสม (ธวัชชัย นาควงษ์, 2543)

เด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น 6-8 ขวบ เป็นวัยที่เริ่มเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วัย 6 ขวบการทำงานร่วมกันของตาและมือยังไม่ดีนัก กล้ามเนื้อขนาดใหญ่ยังคงพัฒนาได้เร็วกว่า กล้ามเนื้อเล็ก เด็กชอบเคลื่อนไหวไปทั่ว เด็กจะชนมากอยู่ไม่นิ่ง พอ 7 ขวบ ความสัมพันธ์ของมือและตาดีขึ้น มีสมาธิมากขึ้น เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียน การเรียนรู้จะผ่านวัตถุที่เป็นรูปธรรม เด็กจะมีจินตนาการสูงและชอบเลียนแบบ อยากรู้ อยากเห็น สิ่งแวดล้อมรอบตัว เด็กจะสนใจเสียงต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเสียงธรรมชาติและเสียงที่ประดิษฐ์ขึ้น ชอบการแข่งขัน ต้องการกำลังใจ การยอมรับและคำชมเชยจากผู้ใหญ่ เด็กชอบเล่นหรือทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เด็กบางคนยังร้องเพลงเสียงเพี้ยนอยู่ เสียงเบา และช่วงเสียงที่ร้องได้ก็ยังไม่แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่เมื่อให้ร้องพร้อมกันเป็นเสียงเดียวกันจะร้องได้ประมาณ 5-6 ตัวโน้ต ตั้งแต่ middle C ถึง G หรือ A เด็กจะเริ่มจับจังหวะได้ดีขึ้น ถ้าได้เคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง เด็กเริ่มมีความรู้สึกถึงเสียงประสาน เมื่ออายุ 8 ปี

การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา

1. หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดนตรีในระดับประถมศึกษา

กรมวิชาการได้เริ่มพัฒนาหลักสูตรใหม่ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537 มาจนถึงปัจจุบันและจะประกาศใช้หลักสูตรใหม่ในปีการศึกษา 2545 วิชาดนตรีเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาศิลปะซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 วิชา คือ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีสุนทรียภาพในการมองสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีความรู้ความเข้าใจในหลักการเกี่ยวกับความดีงาม การรักษาสุขภาพกายและจิต มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แก้ปัญหา การแสดงออก ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักการทำงาน แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจปัญหาเพื่อการทำงาน และการดำรงชีวิต

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้มีความเป็นเอกภาพและประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา จึงได้กำหนดแนวการสอนไว้ดังนี้

2.1 จัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่น ตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม

2.2 จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน และให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ

2.3 จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงหรือบูรณาการ ทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์และระหว่างกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด

2.4 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด
อย่างมีเหตุผล การสร้างสรรค์และกระบวนการกลุ่ม

2.5 จัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด และ
เน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

2.6 จัดให้มีการศึกษาคิดตาม และแก้ไขข้อบกพร่อง ของผู้เรียนอย่าง
ต่อเนื่อง

2.7 ให้สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ใน
การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

2.8 ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่
เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย

2.9 จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการ
ปฏิบัติจริงของผู้เรียน

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่ง
หมายของหลักสูตรต้องยึดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพของท้องถิ่น ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอน
เนื้อหาแบบบูรณาการ เน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด มีการสอดแทรกจริยธรรมและสร้างค่านิยมที่คิ
รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาจึงควรให้เด็ก
เรียนรู้ทั้งองค์ประกอบของดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนองเพลง เสียงประสาน ฉันทลักษณ์ อารมณ์
ของเพลง แบบของเพลง นอกจากนี้ยังต้องรู้ทักษะพื้นฐานทางดนตรี ทั้งด้านการฟัง การร้องเพลง
การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรี การคิดสร้างสรรค์ และการอ่าน - เขียนโน้ต ตลอดจนเรียนรู้
วรรณคดีทางดนตรีด้วย (อรวรรณ บรรจงศิลป์, 2538)

3. การคัดเลือกเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษา

จะเห็นได้ว่าเพลงได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์เราเป็นอย่างมาก ซึ่งเห็นได้จาก
สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ตลอดจนการจัดการแสดงต่าง ๆ เป็นต้น Kodály ได้กล่าววาทเพลง
ที่เหมาะสมกับการนำมาใช้สอนดนตรี ต้องเป็นเพลงที่มีคุณค่าเพราะเขาเชื่อว่าเด็กมีความอ่อนไหวมาก
ต่องานศิลปะ จึงควรจะได้รับประสบการณ์จากผลงานประพันธ์ที่มีคุณภาพสูง (ธวัชชัย นาควงษ์,
2541) ในปัจจุบันมีนักการศึกษาหลายท่านเห็นความสำคัญของดนตรีและบทเพลงที่มีต่อการศึกษา
จึงมีการแต่งเนื้อร้องและทำนองเพลงสำหรับเด็ก โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
เป็นสำคัญ เช่นคุณหญิงเบญจมา แสงมะลิ, อาจารย์สุกรี ไกรเลิศ และคุณหญิงฉันทิลา ศิลปบรรเลง นอก
จากนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุทธสาร อาจารย์ทางภาษาไทยได้แต่งเพลงเพื่อสอนภาษาไทย
แก่เด็กในระดับประถมศึกษา และได้จัดทำเทปบันทึกเสียงประกอบการสอน ประคอง สุทธสาร

(2530) กล่าวว่ บทเพลงที่ครูนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน นอกจากนักเรียนจะเกิดความสนุกสนานกับบทเรียนแล้ว ยังเป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ตลอดจนได้รับรู้เนื้อหาสาระของบทเรียน และยังช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็วขึ้น สำหรับการใช้เพลงประกอบการสอนวิชาดนตรี ฌรุฑ์ สุฑฐจิตต์ (2541) กล่าวว่ ไม่ว่าจะเป็นการสอนร้องหรือการฟัง นักเรียนควรได้ร้องหรือฟังเพลงทุกประเภท ทั้งเพลงไทย เพลงไทยสากล เพลงพื้นเมือง เพลงอมตะ และเพลงนานาชาติเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและชื่นชมในวัฒนธรรมดนตรีอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ดังนั้นการเลือกเพลงให้เหมาะสมกับเด็กจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ครูจะต้องคำนึงถึงแนวคิดที่จะให้ความรู้ทางดนตรีแก่เด็ก การสอนเนื้อหาดนตรีอย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ความรู้ทางดนตรี รวมทั้งการมีอารมณ์สุนทริทางดนตรี สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้ขึ้นอยู่กับการใช้สื่อที่มีคุณค่าในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ดนตรีคือเพลง ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกเพลง เพื่อนำมาใช้ได้อย่างได้ผล เพราะเพลงมิใช่เป็นสื่อที่ใช้เพียงเพื่อส่งเสริมทักษะการร้องเท่านั้น เพลงยังเป็นสื่อที่ใช้ในการสอนเนื้อหาดนตรีอีกด้วย ครูจึงควรทราบเกณฑ์ในการเลือกบทเพลงที่จะนำมาใช้สอนได้ดียิ่งขึ้น ตามที่ฌรุฑ์ สุฑฐจิตต์ (2540) กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

3.1 ลักษณะของทำนอง เพลงที่นำมาใช้สอนควรมีช่วงเสียง (range) ของเพลงไม่กว้างนัก และควรมีการจัดเรียงของเสียงที่เรียงเป็นลำดับกันไป ซึ่งจะทำให้ร้องง่ายกว่าเพลงที่มีช่วงเสียงกว้างและมีลักษณะเสียงที่โศด นอกจากนี้ควรเป็นเพลงในบันไดเสียง pentatonic คือประกอบด้วยเสียง 5 เสียง ได้แก่ โน้ตตัว โด เร มี ซอล ลา เพราะจะทำให้ร้องง่ายกว่าเพลงที่มี 7 เสียง หรือมากกว่านั้น ทำนองเพลงควรมีลักษณะง่าย ๆ มีความไพเราะ เพื่อบุ้ใจให้นักเรียนชอบและสนใจที่จะร้อง และควรเป็นบทเพลงสั้น ๆ อันจะทำให้ง่ายแก่การจดจำ

3.2 ลักษณะของจังหวะ ควรมีลักษณะของจังหวะไม่สลับซับซ้อน เช่น เพลงที่ประกอบด้วยโน้ตตัวดำ โน้ตตัวขาว จะง่ายกว่าเพลงที่ประกอบด้วยโน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น หรือโน้ตตัวประจุดในอัตราต่างๆ กัน นอกจากนี้ควรเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะคงที่และง่าย เช่น เพลงในอัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ และมีความเร็วปานกลาง

3.3 ลักษณะของการจัดเนื้อร้องและแนวทำนองเพลงที่มีลักษณะของทำนองมีเนื้อร้องเต็มจะง่ายกว่าเพลงที่มีลักษณะของทำนองมีการเอื้อน

จากเกณฑ์การเลือกเพลงดังกล่าวข้างต้น จะช่วยให้ครูสามารถเลือกเพลงมาใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้เนื้อหาและทักษะดนตรีได้อย่างมีคุณค่า ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาดนตรี มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะต่างๆ อันเป็นผลให้การเรียนการสอนดนตรีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แนวคิดของดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

ดนตรีเป็นภาษาหนึ่งเสมือนเช่นภาษาพูดอื่น ๆ แต่เป็นภาษาที่ใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดความหมาย เป็นสัญลักษณ์สากลที่เข้าใจกันได้ทุกชาติ ทุกภาษาในโลก ดนตรีสากลขั้นพื้นฐานหมายถึง สิ่งที่เป็นพื้นฐานที่ควรจัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้เป็นพื้นฐานในการเรียนดนตรีสากลขั้นสูงต่อไป ฌูรท์ สุทธิจิตต์ (2535) กล่าวว่า “ดนตรีเป็นเรื่องของการรับรู้ทางการฟัง คือ โสตศิลป์ (aural art) และศิลปะการแสดง (performing art) ในการศึกษาเกี่ยวกับดนตรี จึงควรทราบถึงสาระทางดนตรีเป็นอันดับแรก เพื่อความเข้าใจที่เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ ต่อไป สาระทางดนตรีสามารถแบ่งออกได้เป็นสองส่วนคือ ส่วนที่เป็นเนื้อหา ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบหรือโครงสร้างของดนตรี และส่วนที่เป็นทักษะ (Hensley, 1981) ซึ่งได้แก่การปฏิบัติทางดนตรีหรือทักษะดนตรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

1. เนื้อหาดนตรี (music content)

เนื้อหาทางดนตรีในที่นี้จะกล่าวเฉพาะเนื้อหาพื้นฐาน ตามแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เป็นพื้นฐานในการศึกษาดนตรี เนื้อหาดนตรีประกอบด้วยสิ่งสำคัญสองส่วนคือ องค์ประกอบดนตรี และวรรณคดีดนตรี

1.1 องค์ประกอบดนตรี (music elements) ประกอบด้วย

1.1.1 จังหวะ (rhythm)

จังหวะ คือการจัดเรียงของเสียงหรือความเงียบ ซึ่งมีความสั้นยาวต่าง ๆ กัน กำหนดโดยจังหวะตบ หรือจังหวะที่สม่ำเสมอ (pulse หรือ beat) เช่น จังหวะการเต้นของหัวใจ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวะ ได้แก่ จังหวะตบ (beat) จังหวะเน้นหรือจังหวะหนัก (accented beat) ความยาวของจังหวะ (duration) จังหวะขัด (syncopation) รูปแบบของจังหวะ (rhythmic pattern) จังหวะของทำนอง (rhythm of the melody)

1.1.2 ทำนอง (melody)

ทำนอง คือ การจัดเรียงของระดับเสียง (tones หรือ pitches) ซึ่งมีความสั้นยาว กำหนดโดยจังหวะของทำนอง แนวคิดพื้นฐานของทำนอง ได้แก่ แนวทำนองที่ดำเนินไปด้วยเสียงเรียง-เสียงกระโดด-เสียงซ้ำ (step-skip-same) ช่วงกว้างของเสียง (range) ที่เกิดจากการเคลื่อนที่ขึ้น ๆ ลง ๆ หรืออยู่กับที่ของระดับเสียง และการจัดระดับเสียง (tonal organization) ของทำนอง

1.1.3 เสียงประสาน (harmony)

เสียงประสาน คือระดับเสียงตั้งแต่สองเสียงขึ้นไปที่ร้อง หรือเล่นในขณะเดียวกันลักษณะของการประสานเสียงมีอยู่ด้วยกันหลายลักษณะ เช่น เป็นลักษณะของการใส่เสียงประสานให้กับทำนองเพลง 1 ทำนอง (homophonic) หรือเป็นการนำทำนองเพลง

สองทำนองมาร้องรวมกัน ทำให้เกิดการสอดประสานของสองทำนอง (polyphonic) นอกจากนี้ยังมีการร้องแบบไล่ตามกันในแบบของ round และ canon เป็นต้น

1.1.4 รูปแบบ (form)

รูปแบบของเพลง เป็นโครงสร้างที่ทำให้ดนตรีมีความหมายในลักษณะของเสียงกับเวลา (tone in time) รูปแบบช่วยให้ดนตรีมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ทำให้ดนตรีหรือบทเพลงแต่ละบทมีความเป็นหนึ่งแนวคิดพื้นฐานด้านรูปแบบของดนตรีได้แก่ ทำนองหลัก (motive) เป็นส่วนที่เล็กที่สุดของรูปแบบทางดนตรี ประโยค (phrase) มีลักษณะเป็นการแสดงความคิดหนึ่ง ๆ ออกมาทางดนตรี ส่วนจบของประโยคแสดงไว้ด้วยการลงท้าย หรือหยุดพักทางด้านดนตรี ซึ่งได้แก่การใช้แคเดนซ์ (cadance)

1.1.5 อารมณ์ของเพลง (expression)

อารมณ์ของเพลง เป็นลักษณะเฉพาะที่ได้จากเสียงร้องของมนุษย์ หรือเสียงที่เล่นโดยเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ซึ่งไม่เหมือนกัน ระดับเสียงเดียวกันเมื่อใช้เครื่องดนตรีต่างชนิดกันเล่น ก็จะทำให้อารมณ์หรือคุณค่าต่างกันออกไป และเมื่อนำเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ มาบรรเลงร่วมกันก็จะเกิดเป็นการผสมวงซึ่งทำให้อารมณ์ทางดนตรีมากขึ้นทำให้เกิดความไพเราะหลากหลาย เช่นเดียวกับการนำเสียงร้องของมนุษย์มาร้องร่วมกันก็ทำให้อารมณ์ต่างไปนอกจากนี้การนำเอาเสียงร้องของมนุษย์มารวมกับเสียงดนตรีทำให้เกิดความไพเราะและสมบูรณ์แบบไปอีกลักษณะหนึ่ง

1.1.6 แบบของเพลง (style)

แบบของเพลงเป็นลักษณะของเพลงที่อยู่ในสภาพสังคมต่างกัน ยุคต่างกันอย่างประพันธ์ต่างกัน อันเป็นผลทำให้แบบแผน วิธีการ แนวคิดในการประพันธ์ต่างกัน

1.2 วรรณคดีดนตรี (music literature) หมายถึง เรื่องราวของบทเพลงที่นำมาบรรเลงและร้อง รวมไปถึงประวัติดนตรี

1.2.1 บทเพลง (repertoire)

บทเพลงเป็นส่วนสำคัญมากสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ศึกษาดนตรีเข้าใจดนตรีมากขึ้น เนื่องจากการศึกษาบทเพลงในแต่ละยุคแต่ละสมัยช่วยให้เห็นความแตกต่างของลักษณะเพลงในแต่ละยุค บทเพลงต่าง ๆ สามารถแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1.2.1.1 เพลงพื้นบ้าน (folk music) ได้แก่ เพลงที่ใช้ร้องใช้เล่นกันมาเป็นเวลานาน ตามท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งประเภทที่ทราบชื่อผู้แต่งบ้าง ไม่ทราบชื่อผู้แต่งบ้าง

1.2.1.2 เพลงศิลปะ (art music) หมายถึง เพลงที่มีคุณลักษณะหรือคุณค่าทางดนตรีแตกต่างไปจากเพลงยอดนิยมในด้าน โครงสร้าง หรือองค์ประกอบ โดยมีความลึกซึ้งกว่า มีทั้งเพลงอมตะซึ่งเป็นเพลงที่คนทั่วไปรู้จักกันในฐานะของเพลงคลาสสิก สำหรับดนตรีตะวันตก เพลงไทยสำหรับดนตรีไทย เพลงเหล่านี้มีอายุนับเป็นสิบ ๆ ร้อย ๆ ปี ยังคงใช้เล่นกันอยู่จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากมีคุณค่าทางดนตรี

1.2.1.3 เพลงยอดนิยม (popular หรือ rock music) เป็นเพลงประเภทที่ได้ยิน ได้ฟังกันอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งเพลงเหล่านี้ส่วนใหญ่จะหายไปจากความทรงจำของประชาชน บทเพลงประเภทนี้จะมีรูปแบบคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่

1.2.2 ประวัติดนตรี (music history)

ในการศึกษาดนตรี การรู้เรื่องประวัติดนตรีจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในบทเพลงและองค์ประกอบของดนตรีมากขึ้น การศึกษาประวัติดนตรีมีหลายด้าน เช่น ศึกษายุคต่าง ๆ ของดนตรี ประวัติของนักดนตรีแต่ละคนหรือประวัติของดนตรีพื้นบ้าน ประวัติเครื่องดนตรี วงดนตรี การศึกษาประวัติดนตรีเป็นวิถึทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรีได้

2. ทักษะดนตรี (music skills)

ทักษะดนตรีจัดเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาดนตรี ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีจึงควรให้ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดทักษะดนตรีหลาย ๆ ด้าน ทักษะดนตรีประกอบไปด้วยการฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การคิดสร้างสรรค์และการอ่าน-เขียนโน้ต

2.1 การฟัง (listening)

การฟังเป็นทักษะที่จำเป็นมากสำหรับดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง การฟังจึงย่อมมีบทบาทในการช่วยให้ผู้ศึกษาดนตรี มีความเข้าใจดนตรี ซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งและรักดนตรีต่อไป การฟังเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนเนื่องจากเพลงศิลปะมีองค์ประกอบและโครงสร้างที่สลับซับซ้อน อย่างไรก็ตาม การฟังเป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้และต้องการเข้าใจดนตรี ความซาบซึ้งในดนตรีจะเกิดขึ้นได้ถ้ามีทักษะการฟังที่เพียงพอ การฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนการสอนดนตรีทุกระดับ

2.2 การร้องเพลง (Singing)

การร้องเพลงเป็นทักษะดนตรีที่ต้องได้รับการฝึกฝน เช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ ทางดนตรี ทั้งนี้เนื่องจากการร้องเพลงมีหลายลักษณะด้วยกัน และเทคนิคต่าง ๆ ในการร้องเพลงมีมากมาย ผู้ที่มีทักษะการร้องเพลง เข้าใจหลักการ มีพื้นฐานจะสามารถร้องเพลงได้ไพเราะซึ่งเป็น

ทักษะของการรับเข้าไป จะเห็นได้ว่าการร้องเพลงเป็นกิจกรรมทางดนตรีที่ให้ความสนุกสนาน และสร้างความสนใจให้กับผู้ศึกษาดนตรีได้เป็นอย่างดี การเรียนการสอนในระดับอนุบาลหรือในระดับประถมศึกษา จึงควรมีกิจกรรมการร้องเพลงเป็นกิจกรรมแกนที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการสอนร้องเพลงควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร้องเพลงในลักษณะต่าง ๆ เช่นการร้องเดี่ยว ร้องหมู่ ร้องประสานเสียง

2.3 การเล่นเครื่องดนตรี

การศึกษาดนตรีในระดับอนุบาลและประถมศึกษานั้น ทักษะการเล่นเครื่องดนตรีมิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความชำนาญ แต่เป็นเพียงเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่นเครื่องดนตรีบางประเภทและสร้างความเข้าใจทางดนตรีให้มากขึ้น เครื่องดนตรีที่เล่นได้ง่าย ๆ คือประเภทเครื่องดี ได้แก่ กลองชนิดต่าง ๆ รำมะนา กรุงกริ่ง สามเหลี่ยม กรับ เป็นต้น นอกจากนี้ เครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดหรือขลุ่ยเป็นกิจกรรมที่พอจะกระทำได้ ส่วนเครื่องดนตรีประเภทอื่น ๆ ต้องอาศัยวุฒิภาวะของเด็กและความสนใจของผู้เรียน ไม่ควรเป็นวิชาบังคับสำหรับทุกคน

2.4 การเคลื่อนไหวร่างกาย

การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรี เป็นทักษะอย่างหนึ่งที่ช่วยเสริมความเข้าใจในดนตรีได้เช่นเดียวกับการร้อง หรือการเล่นดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในระดับอนุบาลและประถมศึกษา ซึ่งสามารถใช้การเคลื่อนไหวร่างกายช่วยพัฒนาแนวคิดพื้นฐานทางดนตรีได้เป็นอย่างดี

2.5 การคิดสร้างสรรค์

การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ สามารถกระทำในหลายลักษณะและหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานหนึ่งของผู้เรียนดนตรีควรศึกษาและพัฒนา เพื่อใช้เป็นวิถีทางหนึ่งในการแสดงออกทางดนตรี ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจดนตรีได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นระดับประถม หรือมัธยมศึกษา

2.6 การอ่านโน้ต

ทักษะการอ่านสัญลักษณ์ทางดนตรี จัดได้ว่าเป็นทักษะพื้นฐานประการหนึ่งในการศึกษาดนตรีเนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียงจึงต้องมีการแปลเสียงเป็นสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการถ่ายทอดเสียงต่างๆ ฉะนั้นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจดนตรีหรือสิ่งที่จะเป็นสื่อในการแสดงออกทางดนตรีจึงมักต้องผ่านขั้นตอนการแปลหรือการใช้สัญลักษณ์ดนตรีเสมอ

วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodály

Kodály เป็นชาวฮังการี มีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ 1882 – 1967 เป็นนักประพันธ์เพลง (composer) นักดนตรีวิทยา (musicologist) และนักการศึกษา (educationalist) จึงมีความรู้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านดนตรีพื้นบ้าน ภาษาศาสตร์ ปรัชญา การศึกษา ตลอดจนการประพันธ์เพลง Kodály เป็นคนรักชาติมาก มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างเอกลักษณ์ทางด้านดนตรีและวัฒนธรรมประจำชาติ ซึ่ง Kodály หวังว่าจะเป็นการรับใช้มนุษยชาติในที่สุด จึงได้ศึกษา ค้นคว้า คิดและริเริ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญ คือ การสร้างสรรค์ดนตรีและวัฒนธรรมแห่งชาติ (The creation of a national music and culture) (Eosze, 1982) เมื่อ Kodály เริ่มทำงานเป็นอาจารย์สอนการประพันธ์เพลงก็ได้พบกับกรรงเพลงที่ไม่มีคุณภาพของเด็ก ๆ ด้วยความคิดที่จริงจังประกอบกับมีลูกศิษย์หลายคนช่วยเหลือ แนวความคิดในการให้การศึกษาด้านดนตรีกับเด็กจึงเริ่มขึ้น กล่าวคือ ภาษาดนตรีเป็นสิทธิของทุกคนที่สามารถรู้ เข้าใจ และนำไปใช้ได้ วัฒนธรรมดนตรีควรเริ่มตั้งสมให้กับเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งถือเป็นงานหลักของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตครูดนตรีควรได้รับการดูแลจัดการอย่างใกล้ชิด เพื่อรักษาคุณภาพการผลิตครูดนตรี

สำหรับแนวคิดการจัดการเรียนการสอน Kodály เสนอไว้ว่าการสอนดนตรีควรมีขั้นตอนเป็นระบบระเบียบ ควรเริ่มต้นจากเสียงก่อนสัญลักษณ์ เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง สัญลักษณ์เป็นเพียงภาษาเพื่อถ่ายทอดเสียง เด็ก ๆ ควรจะได้เรียนรู้เนื้อหาดนตรีที่ถูกต้องและมีคุณค่า เพลงพื้นบ้านควรนำมาใช้ก่อนเพลงคลาสสิกและเป็นเพลงที่มีระยะช่วงเสียงแคบ อยู่ในบันไดเสียง pentatonic จะช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Allen, 1973)

การเรียนดนตรีให้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ผู้เรียนจะต้องเรียนทักษะต่าง ๆ ทางดนตรี เช่น การฟัง การร้อง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การคิดสร้างสรรค์และการอ่านเขียนโน้ต Kodály มุ่งเน้นการร้องอย่างมีคุณภาพ ไม่เพี้ยน เครื่องดนตรีไม่ใช่อุปกรณ์สำคัญในการใช้ประกอบการสอนดนตรี เด็ก ๆ ควรร้องประสานเสียงให้เร็วที่สุด ตลอดจนควรพัฒนาการได้ยินเสียงภายในตนเอง โดยไม่ต้องร้องออกมาดัง ๆ การฟัง การทดสอบโสตประสาทควรได้รับการเน้นอยู่เสมอ การใช้สัญลักษณ์มือ สัญลักษณ์ของจังหวะ และระบบร้องโคเคลื่อนที่จะช่วยพัฒนาการอ่านและการแสดงออก การร้องเพลงประกอบกับการเคลื่อนไหวร่างกาย จะช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กมีความหมายมากขึ้น หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ทักษะการคิดสร้างสรรค์ก็จะมีพัฒนาด้วย นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และรับรู้ดนตรีได้ดีที่สุด

วิธีการสอนของ Kodály ให้กับเด็กที่เริ่มต้นเรียนดนตรีนั้นแม้จะสอนทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกัน แต่จะเน้นการร้องเพลงมากกว่าทักษะอื่น ๆ ต่อมาจึงเพิ่มการเน้นทักษะการอ่านโน้ต

และการทดสอบโสตประสาทในขณะที่สอนทักษะอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วยกัน เมื่อเด็กเริ่มโต การฝึกทักษะทางดนตรีด้านต่าง ๆ ยังดำเนินต่อไปและยังคงเน้นทักษะการร้องและการอ่านโน้ต แต่ไม่เน้นทักษะการเคลื่อนไหวมากนัก จากแนวปฏิบัติเห็นได้อย่างชัดเจนว่า Kodály มุ่งเน้นไปที่วิธีการสอนดนตรีกับเด็กในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ซึ่ง Kodály กล่าวเสมอว่า เป็นช่วงที่สำคัญเพราะอยู่ในระหว่างการวางรากฐาน ถ้ารากฐานการศึกษาดนตรีในระยะต่อมาจะพัฒนาได้อย่างถูกแนวทางและก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุดได้ ในการจัดการเรียนการสอน Kodály ได้นำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้เหมาะกับเด็ก ซึ่งได้แก่

1. เทคนิคการอ่านโน้ตที่เรียกว่า Tonic Sol - fa คือการใช้ระบบการเรียกชื่อตัวโน้ต ซึ่งมาจากภาษาละติน คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที (do re mi fa so la ti) ในการร้องและอ่านจะใช้ โด เป็นเสียงหลักหรือโทนิค ในบันไดเสียงเมเจอร์และ ลา เป็นเสียงหลักในบันไดเสียง ไมเนอร์ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2535) ซึ่งเรียกว่าการร้องแบบโดเคลื่อนที่ (Movable do) เทคนิคนี้ช่วยให้เด็กสามารถร้องเพลงต่าง ๆ ในบันไดเสียงที่ต่างกันแต่ใช้ชื่อตัวโน้ต โด เร มี ฟา ซอล ลา ที เหมือนกับว่านักเรียนกำลังร้องเพลงในบันไดเสียง โด ไม่ว่านักเรียนจะร้องเพลงที่อยู่ในบันไดเสียงอื่นก็ตาม (วาสิษฐ จรรย์ยานนท์, 2530)

ผู้เริ่มต้นเทคนิคนี้คือ Sarah ann Glover ที่เมือง Norwich ในประเทศอังกฤษ โดยให้ชื่อว่า Norwich Sol-fa ต่อมา John Curwen ได้นำเทคนิคนี้มาปรับปรุงและเรียกว่า Tonic Sol - fa มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนทักษะการอ่านโน้ตกับคนทั่ว ๆ ไปให้อ่านโน้ตเป็น เทคนิคนี้เป็นที่ยอมรับและแพร่หลายในประเทศอังกฤษ แม้จะมีวิธีการของนักการศึกษาคนอื่นอยู่ก็ตาม เมื่อมีการจัดตั้งสำนักพิมพ์ Tonic Sol - fa Press ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น John Curwen and Sons มีการพิมพ์นิตยสาร Tonic Sol-fa Reporter ซึ่ง Curwen เป็นบรรณาธิการพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับดนตรีเป็นจำนวนมากและมีราคาถูกลง จึงทำให้ความคิดนี้ยิ่งขยายตัวมากขึ้น ต่อมา มีการจัดตั้ง Tonic Sol-fa College เพื่อฝึกหัดครูและสอนนักศึกษา ทำให้วิธีการนี้แพร่หลายไปทั่ว อังกฤษ ออสเตรเลีย แอฟริกาใต้ และฮ่องกง นอกจากนี้ นักการศึกษาคนตรีในเยอรมัน ญี่ปุ่น ได้นำเทคนิคนี้ไปประยุกต์ใส่ในเทคนิคของตัวเองด้วยและนักการศึกษาคนตรีในอเมริกา ได้นำเทคนิคนี้ไปดัดแปลงใช้โดยความเห็นชอบของ Curwen จึงทำให้เทคนิคนี้ ยิ่งแพร่หลายไปในหลายรัฐของอเมริกา สภานหรือร่องรอยที่ยังหลงเหลืออยู่ของเทคนิคนี้ ในปัจจุบันเห็นได้ในรูปแบบของวิธีการของ Kodály และวิธีการ New Curwen (Allen, 1989)

2. เทคนิคการใช้สัญญาณมือ

จุดเด่นอีกจุดหนึ่งของแนวความคิดของ Kodály คือการใช้สัญญาณมือแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวโน้ตภายในเพลง ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 สัญญาณมือถูกใช้สัมพันธ์กับ Tonic Sol-fa ของ Curwen เพื่อแสดงถึงความโน้มเอียงของโน้ตบางตัวในเพลงที่จะเคลื่อนไหวไปสู่เสียงหลัก (Tonic) ของเพลง หรือเคลื่อนสู่เสียงบางเสียงเช่น mi หรือ so ti ถูกแสดงด้วยการชี้ขึ้นข้างบนเพื่อไปหา Do fa ด้วยการชี้หัวแม่มือลงล่างเพื่อไปหา mi re ด้วยการเอียงมือขึ้นข้างบนเพื่อไปหา mi เช่นกัน (ธวัชชัย นาควงษ์, 2533) ครูผู้หนึ่งซึ่งอยู่ในระดับแนวหน้าของการสอนตามแนวคิดของ Kodály กล่าวว่า จุดประสงค์ของการใช้สัญญาณมือก็เพื่อการบรรจุกทำนองเพลงในอากาศ ลักษณะของสัญญาณมือแทนระดับเสียงต่าง ๆ มีดังนี้

Choksy (1974) ได้เสนอแนะขั้นตอนการเรียนรู้เรื่องระดับเสียงและการใช้
สัญญาณมือประกอบไว้ ซึ่งผู้วิจัยนำมาปรับใช้ในการวิจัยดังนี้

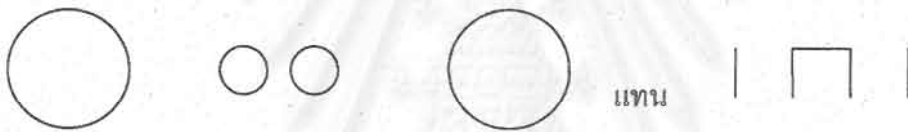
1. นักเรียนร้องเพลงตามเนื้อร้อง
2. นักเรียนอ่านโน้ตแบบซอล-ฟา ประกอบสัญญาณมือในระดับ

เสียงที่รู้จักแล้ว ส่วนเสียงที่ยังไม่รู้จัก (บางเสียง) ให้นักเรียนฮัมตามระดับเสียงก่อน จนนักเรียน
สามารถออกเสียงได้ถูกต้องตามระดับเสียง

3. นักเรียนอ่านโน้ตตามแผนภูมิและทำสัญญาณมือประกอบ พร้อม
กับฮัมตามระดับเสียงที่ยังไม่รู้จัก

3. สัญลักษณ์แทนจังหวะ

Kodály นำมาใช้เพื่อทำให้การเรียนรู้เรื่องจังหวะเป็นรูปธรรม โดยในระยะ
แรกการใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะจะเป็นลักษณะของรูปภาพ ในระยะต่อมาจึงเปลี่ยนเป็น
สัญลักษณ์คล้ายตัวโน้ตแล้วจึงนำตัวโน้ตมาใช้ และยังสามารถหาเสียงในการใช้เรียกลักษณะดังนี้

กับสัญลักษณ์ที่แทนจังหวะของโน้ตและคำอ่าน ดังนี้

สัญลักษณ์ของ Kodály	เสียง	ตัวโน้ต
	ทา	♪
□	ที - ที	♪♪
♪	ทา-ฮา	♪
○	ทา-ฮา-ฮา-ฮา	○
.♩	ทาช-ที	♪.♪
□□	ที-ทีร์	♪♪

คค	ทีริ-ที	
คค	ทิม-ริ	
คค.	ที-ริม	
	ทริโอลา	

สำหรับขั้นตอนการสอนที่ใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะซึ่ง Choksy (1974) ได้เสนอแนะไว้ ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ในการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนร้องเพลงตามเนื้อร้องและตบมือตามจังหวะ
2. นักเรียนร้องเพลงซ้ำแต่ออกเสียงแบบทา-ทีที
3. เมื่อนักเรียนเข้าใจลักษณะจังหวะและทำนองของเพลงแล้ว ให้นักเรียนร้องเพลงและทำจังหวะประกอบจนจำได้ จากนั้นจึงฝึกร้องแบบซอล-ฟา โดยใช้สัญลักษณ์มือประกอบจากหลักการสอนดนตรีของ Kodály ข้างต้น สรุปได้ว่า Kodály พยายามส่งเสริมพัฒนาการดนตรีให้แก่เด็กอย่างมีระบบระเบียบ ให้แนวทางที่เป็นไปตามพัฒนาการด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดแก่นักเรียน โดยการนำวิธีการและสื่อการเรียนการสอนมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรีให้เป็นรูปธรรมและง่ายต่อการนำมาใช้ในการเรียนการสอนด้วย

เพลงพื้นบ้าน

1. ความหมายของเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้าน หมายถึง เพลงประเภทชาวบ้านซึ่งมีวิวัฒนาการเล่าขานสืบต่อกันมา มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ โดยคนหรือกลุ่มคนในชุมชนซึ่งเป็นผู้กำหนดรูปแบบของดนตรีของตนด้วย ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) ได้อธิบายลักษณะของเพลงพื้นบ้านว่าเป็นเพลงที่มีมาแต่ดั้งเดิมในกลุ่มสังคมทั่วโลก ซึ่งมักจะมีการร้องประกอบการแสดงกันเป็นส่วนมาก บทเพลงต่าง ๆ และวิธีร้องได้รับการถ่ายทอดโดยการสั่งสอนกันต่อ ๆ มาด้วยวาจา เป็นบทเพลงที่ใช้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ มีรูปแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ลักษณะของทำนองและจังหวะเป็นไปตามลักษณะของกิจกรรม ลีลาการร้องเพลงมักจะเป็นไปตามธรรมชาติ

เพลงพื้นบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรม บทเพลงต่าง ๆ อาจจะมาจากการเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนและมีความกินใจชาวบ้านคนอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นเพลงดังกล่าวจึงได้เผยแพร่ออกไปเรื่อย ๆ และในที่สุดก็ไม่มีใครรู้ว่า ใครเป็นคนแต่งเพลงบทนั้นและแต่งเมื่อใด

การสืบทอดและถ่ายทอดเพลงเช่นนี้ เรียกกันว่า สืบทอดทางปากต่อปาก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า มุขปาฐะ เราถือว่าบทกลอนหรือบทเพลงเหล่านี้เป็นวรรณกรรมอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะสั้นหรือยาว (อเนก นาวิกมูล, 2527) ในต่างประเทศบทเพลงกล่อมเด็กและเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ ได้ถูกบันทึกเก็บไว้ และมีการตีพิมพ์ทั่วไป เพราะเขาตระหนักในคุณค่าของวรรณกรรมเหล่านี้ แต่ในเมืองไทยเรายังไม่ค่อยเห็นความสำคัญนัก

“ขามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง ผ้าขาวม้าคาคพุงนุ่งกางเกงขายาว” จากบทกลอนนี้แสดงให้เห็นว่าเพลงพื้นบ้านนั้นสะท้อนภาพชีวิตชาวชนบท เป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่ทำให้มองเห็นภาพพจน์อย่างชัดเจน ลักษณะของชาวบ้านกับชาวเมืองในอดีตไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะชาวบ้านนุ่งโจงกระเบนชาวเมืองก็นุ่งโจงกระเบน ชาวบ้านดูแลครฟิ่งเพลงปรบไถ่ ชาวเมืองก็เช่นเดียวกัน แต่ในปัจจุบันสภาพสังคมค่อย ๆ เปลี่ยนไป ความเจริญทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การรับอารยธรรมตะวันตกค่อย ๆ เข้ามาแทนสังคมเกษตรกรรม ตลอดจนอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เริ่มทำให้ชาวบ้านและชาวเมืองต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในด้านการแต่งกาย อาชีพ การดำเนินชีวิต และการศึกษา สังคมชาวเมืองแบบใหม่ห่างเหินและขาดการซึมซาบจากวัฒนธรรมดั้งเดิมมาก ดังนั้นชาวเมืองจึงสนใจคาราโอเกะ สื่อทัศนูปกรณ์ อำนวยความสะดวกต่าง ๆ คุณภาพดนตรีมากกว่าการฟังเพลงพื้นบ้านพื้นเมือง เปิดวิทยุมากกว่าร้องเพลงกล่อมลูก สังคมเมืองปัจจุบันก็เริ่มเผยแพร่ความเจริญสู่สังคมชนบทเช่นกัน เนื่องจากความสะดวกสบาย เศรษฐกิจที่ฝืดเคืองต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพตนเองจึงไม่มีเวลาที่จะมาศึกษาเพลงพื้นบ้านของตนเองเช่นสังคมชนบทในสมัยก่อน

2. เพลงพื้นบ้านท่าโพ

การทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เพลงพื้นบ้านจาก เพลงพื้นบ้านท่าโพ : เนื้อหาดนตรีและการสืบทอด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) ซึ่งณรุทธ์ สุทธจิตต์ได้รวบรวมไว้ทั้งหมด 55 เพลง แต่ผู้วิจัยได้นำเอาเพลงสั้น ๆ ที่เหมาะสมสำหรับเด็กมาใช้เพียง 12 เพลง

บ้านท่าโพ อยู่ในอำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี เป็นแหล่งสำคัญทางศิลปะพื้นบ้านแขนงหนึ่ง คือ เพลงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามของเพลงพื้นบ้านท่าโพ ด้วยความสามารถของภูมิปัญญาท้องถิ่นแต่บรรพกาล เพลงพื้นบ้านท่าโพได้รับการร้องเล่นสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามเพลงพื้นบ้านท่าโพยังคงเป็นที่รู้จักของชาวไทยไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับเพลงพื้นบ้านแถบจังหวัดสุพรรณบุรี สาเหตุสำคัญอาจเป็นเพราะเพลงพื้นบ้านท่าโพมิได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควรจากหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบกับพ่อเพลง แม่เพลงมีอาชีพหลักอยู่

แล้วมิได้ร้องเล่นเป็นอาชีพตามงานต่าง ๆ รูปแบบการร้องเล่นของเพลงพื้นบ้านท่าโพ มีรูปแบบเฉพาะ กล่าวคือ เป็นเพลงที่ร้องเล่นเฉพาะเทศกาล เช่น การบวชนาค วันสงกรานต์ วันตรุษ ซึ่งแต่ละครั้งที่เล่นจะมีเพลงพิธีเริ่มต้นก่อน แล้วจึงร้องเล่นเพลงอื่น ๆ

การร้องเล่นเพลงพื้นบ้านท่าโพ ณ บ้านท่าโพ ปัจจุบันยังคงปรากฏอยู่ตามงานเทศกาลต่าง ๆ และในโอกาสพิเศษตามแต่สถาบัน การสืบทอดการร้องเล่นเพลงพื้นบ้านท่าโพมีอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก พ่อเพลง แม่เพลงรุ่นใหม่ยังมีน้อยอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมดนตรีและสภาพสังคมโดยส่วนรวมเริ่มเปลี่ยนไป ซึ่งมีผลกระทบต่อบ้านท่าโพเช่นกัน คนรุ่นใหม่เริ่มหันไปสนใจกับดนตรีสมัยใหม่ ชีวิตประจำวันเริ่มห่างจากวัดไปทุกที ความสำคัญของวันสำคัญต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมรูปแบบดั้งเดิมเริ่มได้รับความสนใจจากเด็กและเยาวชนน้อยลง การทิ้งบ้านเดิมมาประกอบอาชีพในเมืองและในกรุงเทพมหานครเป็นปรากฏการณ์ที่พบได้เช่นกัน อย่างไรก็ตามวิถีชีวิตของคนรุ่นเก่าที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ยังคงดำรงอยู่แบบเดิมคือการทำนาเป็นหลัก และด้วยสภาพภูมิศาสตร์ของบ้านท่าโพที่ค่อนข้างแห้งแล้งล้อมรอบด้วยผืนนา ทำให้การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพมีไม่มากนัก หมู่บ้านท่าโพจึงยังคงความเป็นหมู่บ้านได้ดั้งเดิมแต่ก็ไม่มีหลักประกันว่าสภาพเหล่านี้จะคงอยู่ไปได้ยาวนานสักแค่ไหน

คุณค่าของวัฒนธรรมดนตรีแต่ดั้งเดิมนี้นี้ควรที่จะมีการอนุรักษ์ไว้ ควบคู่ไปกับการแสวงหาแนวทางในการถ่ายทอดวัฒนธรรมดนตรีอันทรงคุณค่านี้ให้กับอนุชนรุ่นหลัง เพื่อให้การเชื่อมโยงของวัฒนธรรมดนตรีนี้ยังคงอยู่ในสังคมบ้านท่าโพ และเป็นมรดกของไทยและของโลกต่อไป ก่อนที่วัฒนธรรมดนตรีดั้งเดิมจะสูญหายไป เนื่องจากพ่อเพลง แม่เพลงล้วนแต่เป็นผู้สูงอายุ และเนื่องจากสภาพสังคมที่ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปทำให้คนรุ่นใหม่ในบ้านท่าโพมีแนวโน้มจะละทิ้งวัฒนธรรมดั้งเดิม

เพลงพื้นบ้านท่าโพที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่เพลง อุทัยเมืองแมน กาเหว่ามอญซ่อนผ้า หวาน นี้น้ำ จำปีลอยฟ้า ธรรมชาติ ท่าโพเมืองแมน เปลญวน เดือนจำเดือน คอยใครรักใครใคร่ใคร ปรากฏอยู่ในภาคผนวก ง ซึ่งฉรุภะ สุทธิจิตต์ (2541) ได้วิเคราะห์ไว้ในงานวิจัยเรื่อง เพลงพื้นบ้านท่าโพ : เนื้อหาดนตรีและการสืบทอด

การวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

การวัดผลเป็นการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์เข้ากับสิ่งของหรือหลักการที่เป็นไปตามกฎ (อนันต์ ศรีโสภา, 2520) ซึ่งจะมีการทดสอบอันเป็นกรรมวิธีของการสังเกตพฤติกรรมของมนุษย์ และอธิบายการสังเกตนั้นด้วยมาตรฐานจำนวนหรือจำแนกประเภทอย่างมีระบบ เป็นการวัดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ความสนใจ ทักษะ ทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน อันจะ

มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา และยังนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการตัดสินใจในการให้การศึกษาในระดับต่าง ๆ

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2538) กล่าวว่า การประเมินผลคนตรีที่สมบูรณ์ควรวัดทั้งด้าน ทฤษฎี ทักษะและเจตคติ เนื่องจากคนตรีเป็นวิชาที่มีเนื้อหา ทักษะและสัมพันธ์กับเจตคติ การสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนรู้ ควรจะอิงความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ในการวัด อันจะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง คือ เป็นการประเมินผลที่ได้ในสิ่งที่ต้องการวัด ตลอดจนมีความเชื่อถือได้ (Reliability) กล่าวคือไม่ ว่าจะใช้การวัดผลนั้นเมื่อใด ผลที่ได้ควรจะคงที่ไม่แปรเปลี่ยนไป การที่จะทำให้การประเมินผลมีความเที่ยงตรง ควรมีการจัดแบ่งเนื้อหาที่ต้องการวัดออกเป็นอัตราส่วนตามที่ผู้สอนต้องการ เพื่อให้ เห็นชัดว่าเนื้อหาใดควรมีการวัดผลในด้านใดบ้างและสร้างแบบทดสอบในการวัดผล โดยอิงตาราง แสดงอัตราส่วนนี้โดยปกติเนื้อหาใดแต่ละบทแต่ละตอนควรมีการวัดผลในด้านความรู้ แนวคิดและ ความเข้าใจซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์ การนำไปใช้ ส่วนความมากน้อยของเนื้อหาแต่ละตอนนั้นขึ้นอยู่กับ การเรียนการสอนว่าผู้สอนให้ความสำคัญกับเนื้อหาในแต่ละตอนอย่างไร และสิ่งสำคัญที่จะขาด ไม่ได้คือ การนำข้อสอบที่สร้างแล้วไปหาค่าทางสถิติว่าข้อสอบใดมีความเชื่อถือได้หรือไม่ หรือ ต้องปรับปรุง

อรรณณ บรรมจศิลป์ (2538) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนการสอนคนตรี ไว้ว่าการประเมินความก้าวหน้าทางคนตรีของเด็ก ครูควรประเมินความก้าวหน้าทั้งด้านมโนทัศน์ และลักษณะทั้ง 6 ด้าน และควรประเมินต่อไปเรื่อย ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของเด็กในแต่ละชั้น อันจะช่วยวางโครงการสอนสำหรับบทเรียนต่อไป อย่างไรก็ตามการวัดผลในวิชาคนตรีมัก มีปัญหาเกี่ยวกับเวลา เนื่องจากการทดสอบภาคปฏิบัติเป็นรายบุคคลจึงทำให้กินเวลามาก ส่วน การวัดผลด้านมโนทัศน์ทางคนตรีของเด็ก ครูสามารถกระทำได้โดยใช้เวลาไม่มากนัก เช่น ให้เด็ก ฟังเสียงจากเครื่องคนตรี หรือฟังเสียงตบมือ และให้เด็กหาความสัมพันธ์ระหว่างเสียงที่ได้ยินกับคำ ตอบที่เหมาะสมในข้อสอบ ซึ่งการวัดผลแบบนี้ อาจจัดทดสอบทั้งชั้นได้โดยใช้เวลารวดเร็ว

วิญญู ทรัพย์ประภา (2536) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินผลการเรียนการสอน วิชาคนตรีไว้ดังนี้ การประเมินผลการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามพัฒนาการทางด้านคนตรีของผู้เรียน โดยยึดพฤติกรรมด้านความรู้ ความเข้าใจด้านทักษะ และ ด้านความรู้สึกเป็นสาระที่จะทำการประเมิน ซึ่งทางด้านคนตรีได้แก่พฤติกรรมทางด้านโครงสร้าง คนตรี ทักษะคนตรี และวรรณคดีคนตรี การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ นิยมเอาจุดประสงค์ของ การสอนมาแยกให้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วทำการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนตามจุด ประสงค์นั้นๆ โดยใช้วิธีการประเมินผลแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม วิธีการที่ใช้ในการประเมิน ผลการเรียนคนตรี คือ การสังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน การทดสอบการปฏิบัติของนักเรียน

เป็นรายบุคคล การทดสอบปฏิบัติของนักเรียนเป็นกลุ่มการสัมภาษณ์ และการใช้แบบทดสอบ การเลือกวิธีการใดขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ตลอดจนวิธีสอน ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นตัวกำหนดสาระในการประเมินผล

การวัดผลสัมฤทธิ์ในการสอนดนตรีนั้นควรจะครอบคลุม 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา และด้านทักษะ สำหรับด้านเนื้อหาดนตรีได้แก่ องค์ประกอบดนตรีและวรรณคดีดนตรี ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี และความรู้ทางดนตรี การประเมินผลสามารถใช้การทดสอบในรูปแบบของข้อสอบลักษณะต่างๆได้เนื่องจากการประเมินผลทางด้านเนื้อหาแนวคิดมิได้เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติ เช่น การร้องหรือการเล่น นอกจากนี้ทักษะการฟังสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบเช่นกัน เพราะเป็นทักษะที่สามารถแสดงออกได้โดยการเขียนบรรยาย หรือการทำข้อสอบหลังจากการฟังเพลง หรือฟังเสียง หรือฟังจังหวะ

ด้านทักษะเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมิน เพราะดนตรีเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาคปฏิบัติ สำหรับการสร้างแบบวัดทักษะควรจะแบ่งหัวข้อการวัดผลออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ เรื่องเกี่ยวกับความสามารถและคุณภาพของการปฏิบัติ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2538) นอกจากนี้ในการปฏิบัติทางดนตรีอาจทำได้ทั้งการปฏิบัติเดี่ยว และการปฏิบัติกลุ่ม และควรมีการประเมินทักษะต่างๆ ครอบคลุมประเภท ตามที่ผู้สอนสอนไปคือ ทักษะการฟัง ควรเป็นการฟังบทเพลงสั้น ๆ มีความเร็วจังหวะต่าง ๆ กันสามารถบอกจังหวะช้าเร็ว เสียงสูงต่ำ และเนื้อหาของเพลงได้ ทักษะการร้องเพลง เป็นความสามารถของผู้เรียนที่จะควบคุมตนเองให้เปล่งเสียงออกมาได้ถูกต้องตามระดับเสียงที่ได้ยินและถูกจังหวะทักษะการเล่นดนตรี สำหรับในระดับประถมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะ ป. 1-2 นักเรียนควรมีโอกาสได้เล่นเครื่องประกอบจังหวะได้อย่างลงจังหวะ จับเครื่องดนตรีได้อย่างถูกต้อง ทักษะการเคลื่อนไหวเป็นความสามารถในการเดินรำในลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างลงจังหวะและมีลีลาอันสวยงาม ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ระดับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในแต่ละวัยมีลักษณะการสร้างสรรค์ต่างกัน ขึ้นอยู่กับการได้รับการเรียนรู้พื้นฐานแนวคิดมีความลึกซึ้งต่างกัน การสร้างสรรค์ทางดนตรีมักแทรกอยู่ในทักษะดนตรีต่าง ๆ กัน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2540) เช่น การสร้างสรรค์ท่าทางในกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย การร้อง การเล่นเครื่องดนตรี เป็นต้น สำหรับทักษะการอ่านโน้ตเป็นทักษะที่ทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านภาษาดนตรีหรืออ่านโน้ตดนตรีได้อันจะนำมาซึ่งความสามารถในการฟัง การร้อง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายและการคิดสร้างสรรค์ในการเรียนดนตรีขั้นสูงต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ดนตรีเป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึก ดังนั้นผู้สัมผัสหรือผู้เรียนจะมีรสนิยม ความชอบ ความมีสุนทรีย์ และความซาบซึ้งอย่างใดนั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ อารมณ์ ซึ่งผู้เรียนอาจจะแสดงให้เห็นพฤติกรรมอย่างเด่นชัด หรือไม่แสดงออกก็ได้ การเก็บข้อมูลทางด้านความพึงพอใจนี้ บางครั้งข้อมูลที่ได้อาจจะถูกต้อง แต่ก็มีโอกาสพลาดได้

การวัดผลสัมฤทธิ์ในการสอนดนตรีซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาทางดนตรี และทักษะทางดนตรีนี้ ในการประเมินผลจะมีรายละเอียดแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละด้าน อย่างไรก็ตามหลักในการประเมินที่เหมือนกันคือ ควรคำนึงถึงเกณฑ์ในการประเมินผล ความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือหรือวิธีการเก็บข้อมูล นอกจากนี้ ควรให้การประเมินผลเป็นไปโดยยุติธรรมและถูกต้องตามความเป็นจริงที่สุด เพราะผลจากการประเมินจะเป็นตัวชี้วัดความสามารถของผู้เรียน รวมไปถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยขอนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน ดังนี้คือ

สุมาลี ขจรดำรงกิจ (2526) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ขลุ่ยรีคอร์ดเดอร์และใช้การขับร้องพบว่าทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

สุนันท์ สุขเจริญ (2529) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนที่ใช้เปียโนกับการสอนที่ใช้บัตรคีย์บอร์ด ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโน้ตสากลของนักเรียนที่เรียนจากการสอนที่ใช้เปียโนและบัตรคีย์บอร์ดไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ วัฒนา มัคคสมัน (2528) ได้ทำการทดลองสอนโน้ตสากลเบื้องต้นโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ จะเห็นได้ว่างานวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Kodály ที่มุ่งเน้นให้ใช้เพลงพื้นเมืองของชาติตนก่อนสอนเพลงประเภทอื่น อันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ สูงขึ้น

วิเชียร วรินทร์เวช (2528) ได้ศึกษาผลการเรียน ความคงทนในการจำและทัศนคติที่มีต่อการเรียนในวิชาดนตรี จากการเรียนโดยใช้เทปสอน พบว่า ผลการเรียนและความคงทนในการจำด้านการจำเสียงแบบสากลและเสียงมาตรฐานจากการสอนโดยฟังจากเทปที่อัดมาจากเครื่องดนตรีกับการสอนโดยฟังจากเครื่องดนตรีโดยตรงแตกต่างกัน

ศุภกร มรกต (2535) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงอยู่ของการเรียนรู้โน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเพลงพื้นบ้านอีสาน ได้กับเพลงสมัยนิยมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงอยู่ของการเรียนรู้โน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเพลงพื้นบ้านอีสาน ได้กับเพลงสมัยนิยมไม่แตกต่างกัน

ธวัชชัย นาควงษ์ และคณะ (2536) ได้ศึกษาพัฒนาการการสอนวิชาดนตรีสากลในชั้นประถมโดยใช้วิธีการสอนตามแบบ Kodály และ Orff ปรากฏผลว่า นักเรียนมีความพร้อมได้รับการฝึกฝนมาดีอ่านโน้ตคีย์เอกเว้า ฟา และ ที ที่ยังเขียน และคุณภาพของการร้องยังไม่ดีนัก นักเรียนแม่นยำในเรื่องจังหวะและทฤษฎี เป้าช้อย ตามโน้ตที่เพิ่งเรียน ได้ดีผู้ปกครองแสดงความพึงพอใจต่อหลักสูตรการสอนดนตรีแบบ Kodály และ Orff

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับดนตรีที่ต่างประเทศได้ทดลองคือ

Hudgens (1987) ได้ศึกษาถึงการทดลองสอนดนตรีกับนักเรียนเกรด 1 ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ North Texas โดยทดลองสอน 4 กลุ่ม กลุ่มแรกสอนตามแนวคิดของ Kodály กลุ่มที่สองสอนแบบคังเคิม กลุ่มที่สามสอนแบบรูปผสมโดยเน้นแนวคิดของ Kodály และกลุ่มที่สี่สอนแบบรูปผสมเน้นแนวคิดของ Orff ผลวิจัยปรากฏว่า แนวทางในการสอนดนตรีทำให้ความสามารถในทักษะ จังหวะ การเปล่งเสียงและการฟังจังหวะมีความแตกต่างกันแต่แนวทางในการสอนดนตรีไม่ได้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในความรู้ด้านดนตรีขั้นพื้นฐาน และความสามารถในการฟังเสียงแตกต่างกัน

Hensley (1981) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีของนักเรียนระดับประถมศึกษาในเกรด 4 และ 5 ที่สอนโดยใช้หลักสูตรของ The Memphis City เป็นหลักสูตรบนพื้นฐานของการสอนตามแนวคิดของ Orff และ Kodály กับที่สอนโดยแนวการสอนแบบคังเคิม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในด้านความรู้เกี่ยวกับบันไดเสียง ทักษะการฟังเพื่อแยกแยะทำนองและเสียงเครื่องดนตรีของนักเรียนเกรด 4 มีความแตกต่างกัน และผลสัมฤทธิ์ในด้านความรู้เกี่ยวกับบันไดเสียงของนักเรียนเกรด 5 ไม่แตกต่างกัน แต่ผลสัมฤทธิ์ในด้านทักษะการฟังเพื่อแยกแยะทำนองและเสียงเครื่องดนตรีของนักเรียนเกรด 5 มีความแตกต่างกัน

ในประเทศไทยจากหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 วิชาดนตรียังไม่มีในหลักสูตร จะมีก็เพียงส่วนหนึ่งของดนตรี คือ วิชาขับร้อง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2521 หลักสูตรใหม่ได้มีการปรับปรุงให้ดนตรีเป็นเนื้อหาในส่วนของกลุ่มวิชา ศ.ล.น. (สร้างเสริมลักษณะนิสัย) ปัจจุบันหลักสูตรใหม่ วิชาดนตรีปรากฏอยู่ในกลุ่มวิชาศิลปะซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 วิชา คือทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ อย่างไรก็ตามจะสังเกตได้ว่าเมืองไทยยังมองเห็นความสำคัญของดนตรีไม่มากนัก ส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ วิชาดนตรีจึงขาดตัวบุคลากรผู้สอนวิธีสอนและอุปกรณ์เครื่องดนตรีต่าง ๆ ดังนั้นการศึกษาแนวทางการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodály จึงน่าจะช่วยตอบสนองปัญหานี้ได้ และเป็นผลทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน ซึ่งตรงกับผลทางจิตวิทยาที่ว่า ความสนใจของวัยเด็กจะอยู่ในช่วงสั้น ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรปรับสภาพของเวลา เนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดของ Kodály ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม เพื่อจะได้มองเห็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่มีประสิทธิภาพ อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับสัมฤทธิ์ผลทางด้านดนตรีอย่างแท้จริง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากล
ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่
เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิมโดยใช้เพลงพื้นบ้านท่าโป และเพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากการวัด
ทักษะทางดนตรีด้านการร้องเพลงและการอ่านโน้ต มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา
2543 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 120 คน ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่ม
ตัวอย่างประชากรดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มี 7 ห้องเรียน นักเรียนในแต่ละห้อง
เรียนจะมีระดับความสามารถใกล้เคียงกัน เพราะการจัดชั้นเรียนในการเลื่อนชั้นได้จัดเรียงแบบ
คละคะแนน ได้ตัวอย่างประชากรโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สองห้องแรกใช้ทดลองสอนตาม
แนวคิดของ Kodály นับเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 อีกสองห้องใช้ทดลองสอนแบบดั้งเดิม นับเป็นกลุ่ม
ทดลองที่ 2

2.2 นำนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มาจับคู่คะแนน
ของวิชาดนตรี ซึ่งเป็นคะแนนสอบภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ได้ตัวอย่างประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีดังนี้ คือ

1.1 แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดของ Kodály กับแบบดั้งเดิม

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1.3 แบบวัดทักษะทางดนตรี

2. การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 การสร้างแผนการสอน มีขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้และทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีสากลในระดับประถมศึกษา การวัดและประเมินผลด้านดนตรี จากตำราหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัย ทั้งหลักสูตรการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodály ในระดับปฐมวัย และเกรด 1 – 6

2.1.2 คัดเลือกบทเพลงร้องที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยเลือกเพลงพื้นบ้านทำโพ จากการวิจัยเรื่องเพลงพื้นบ้านทำโพ : เนื้อหาดนตรีและการสืบทอดของ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) โดยคัดเลือกไว้จำนวน 12 เพลงซึ่งมีหลักเกณฑ์โดยสรุปดังนี้

ลักษณะทำนอง ทำนองเพลง มีช่วงกว้างของทำนองประมาณ C - C' อาจจะต่ำหรือสูงกว่าเล็กน้อย การจัดเรียงของเสียงเรียงลำดับกัน อยู่ในบันไดเสียง Pentatonic แนวทำนองง่าย มีความไพเราะและเป็นบทเพลงสั้น ๆ

ลักษณะจังหวะ รูปแบบของจังหวะทำนองไม่ซับซ้อน อัตราจังหวะคงที่และง่าย จังหวะมีความเร็วปานกลาง

ลักษณะของการจัดเนื้อร้องกับแนวทำนอง เป็นแบบเนื้อร้องเต็มแนวทำนองไม่มีการเอื้อน

2.1.3 ศึกษาค้นคว้าแนวคิดในการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาตามทฤษฎีของ Kodály แล้วสร้างแผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานดังนี้

ชุดที่ 1 แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály จะเน้นทักษะการฟัง ทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่านโน้ตในทุก ๆ แผนการ

สอน ส่วนทักษะการเล่นเครื่องดนตรี ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย และทักษะการคิดสร้างสรรค์ จะเน้นในแผนการสอนบางแผน จำนวน 12 แผน

ชุดที่ 2 แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานแบบดั้งเดิม โดยเน้นให้มีทักษะทั้ง 6 ด้าน ทักษะการฟัง ทักษะการร้องเพลง ทักษะการเล่นเครื่องดนตรี ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการอ่านโน้ตในแต่ละคาบจะพยายามให้มีทักษะทั้ง 6 ด้าน ผสมผสานกัน จำนวน 12 แผน

2.1.4 วิเคราะห์เนื้อหาวิชาดนตรีในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จากหลักสูตรวิชาดนตรี โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาดนตรี ของกระทรวงศึกษาธิการ แล้วจัดเรียงเนื้อหาใหม่ พร้อมทั้งปรับปรุงและเพิ่มเติมตามแนวคิดของ Kodály โดยคำนึงถึงความยาก - ง่ายของเนื้อหาและ เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

จังหวะตบ จังหวะทำนอง

ค่าของโน้ตตัวดำ และตัวหยุดตัวดำ

ค่าของโน้ตตัวขาวและตัวหยุดตัวขาว

โน้ตตัวดำประจูด

โน้ตตัวเข็มหักหนึ่งชั้นประจูด

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2 4

4 4

เครื่องดนตรีไทย วงดนตรีไทย* เครื่องดนตรีพื้นบ้าน

มารยาทในการชมดนตรี

2.1.5 นำเนื้อหาที่จัดเรียงลำดับไว้มาสร้างแผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály 12 แผน และแผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานแบบดั้งเดิม 12 แผน ตามโครงการสอนดังแสดงในตารางที่ 1

* จากแนวคิดของ Kodály มีประเด็นสำคัญข้อหนึ่งว่า ผู้สอนควรใช้เพลงพื้นบ้านของชาติตน เพลงพื้นบ้านท่าโปที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพลงพื้นบ้านไทย จึงเป็นการเหมาะสมที่ใช้เครื่องดนตรีไทยและวงดนตรีไทย ซึ่งโน้ตดั้งเดิมของดนตรีไทยนั้น แม้ว่าจะมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง แต่ก็มีคล้ายคลึงกับดนตรีสากลขั้นพื้นฐานในด้าน จังหวะ ระดับเสียง และความหนัก - เบา จึงใช้แทนเครื่องดนตรีสากลได้ และเป็นการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทยด้วย

ตารางที่ 1 โครงการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

แผนการสอนที่	เนื้อหา	ทักษะที่เน้น (แนวคิดของ Kodály)	ทักษะที่เน้น (แบบดั้งเดิม)	เพลงบังคับ	การประเมิน ผล
1	จังหวะตบ (Beat)	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การเคลื่อนไหว 4. การอ่านโน้ต	ทักษะทาง ดนตรีทั้ง 6 ด้าน	อุทัยเมือง แมน	
2	จังหวะทำนอง (Melody Rhythm)	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต	ทักษะทาง ดนตรีทั้ง 6 ด้าน	กาเหว่า	
3	ค่าของโน้ตตัวคำ (♩) และตัว หยุดของตัวคำ (Σ)	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต 4. การเคลื่อนไหว	ทักษะทาง ดนตรีทั้ง 6 ด้าน	มอญซ่อนผ้า	
4	ค่าของโน้ตตัว เข้บ้ตหนึ่งชั้น(♩) และตัวหยุดของ ตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (๑)	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต 4. การเคลื่อนไหว	ทักษะทาง ดนตรีทั้ง 6 ด้าน	หวาน	
5	ค่าของโน้ตตัวขาว (♩) และตัวหยุด ของตัวขาว(■)	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต 4. การเคลื่อนไหว	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	นี่หัว	
6	โน้ตตัวคำประจุ (♩. ♪)	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การเคลื่อนไหว	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	จ๋าปีลอยฟ้า	

ตารางที่ 1 โครงการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

แผนการสอนที่	เนื้อหา	ทักษะที่เน้น (แนวคิดของ Kodály)	ทักษะที่เน้น (แบบดั้งเดิม)	เพลงบังคับ	การประเมินผล
7	โน้ตตัวเข้บ้ดหนึ่ง ชั้นประจุค (โ.เ.)	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต 4. การเล่นเครื่อง ดนตรี	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	ธรรมชาติ	
8	เครื่องหมาย กำหนดจ้งหวะ 2 4	1. การร้องเพลง 2. การอ่านโน้ต 3. การเคลื่อนไหว	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	ท่าโพเมือง แมน	
9	เครื่องหมาย กำหนดจ้งหวะ 4 4	1. การร้องเพลง 2. การฟัง 3. การอ่านโน้ต	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	เปลญวน	
10	เครื่องดนตรีไทย และวงดนตรีไทย	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต 5. การเล่นเครื่อง ดนตรี	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	เดือน จ้า เดือน	
11	เครื่องดนตรีพื้น บ้าน	1. การร้องเพลง 2. การฟัง 3. การอ่านโน้ต 4. การร้อง ประสานเสียง	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	คอบ	

ตารางที่ 1 โครงการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

แผนการสอนที่	เนื้อหา	ทักษะที่เน้น (แนวคิดของ Kodály)	ทักษะที่เน้น (แบบดั้งเดิม)	เพลงบังคับ	การประเมิน ผล
12	มารยาทในการชม ดนตรี	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การเล่นเครื่อง ดนตรี 4. การอ่านโน้ต	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	ใครรักใคร ใครใคร	
					ทดสอบหลัง สอน (Post- test) และการ วัดทักษะทาง ดนตรี

หมายเหตุ

1. ทักษะที่เน้น หมายถึง ทักษะที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติได้ในแต่ละชั่วโมง การสอนตามแนวคิดของ Kodály ในแต่ละชั่วโมงจะเน้นทักษะการร้องเพลงและการอ่านโน้ต บางทักษะจะเน้นบางชั่วโมง ส่วนการสอนแบบดั้งเดิมทุกชั่วโมงจะเน้นทักษะทั้ง 6 ด้าน ผสมผสานกัน คือ ทักษะการฟัง ทักษะการร้องเพลง ทักษะการเล่นเครื่องดนตรี ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการอ่าน - เขียนโน้ต

2. เพลงบังคับ หมายถึง เพลงที่นักเรียนต้องร้องได้ถูกต้องและไพเราะ

2.1.6 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษาในระดับประถม จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบขั้นตอนการสอน ความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นพร้อมกับสร้างสื่อการเรียนการสอน

2.1.7 นำแผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ในสัปดาห์ที่ 1-12 ภาคต้น ปีการศึกษา 2543 เพื่อดูความชัดเจนของกิจกรรมสื่อการเรียนการสอน ขั้นตอนการสอนและเวลาที่ใช้ในการดำเนินการสอน แล้วนำข้อบกพร่องต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้อัตนตรีสากลขั้นพื้นฐานและศึกษาวิธีการวัดและประเมินผลทางคณิตศาสตร์ของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2538) และอรรพรรณ บรรจงศิลป์ (2538) และทฤษฎีการวัดผลต่าง ๆ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.2.1 กำหนดวิธีการวัดเนื้อหาความรู้ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนรับข้อมูลโดยการฟัง

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนรับข้อมูลจากการอ่าน

แล้วให้นักเรียนเขียนตอบในแบบทดสอบที่แจกให้ทั้งสองตอน

2.2.2 กำหนดเนื้อหาที่ต้องการวัด โดยให้มีจำนวนประมาณ 3-4 ข้อ

ต่อเนื้อหา 1 เรื่อง

2.2.3 กำหนดแบบทดสอบโดยให้เป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (ก ข ค ง) จำนวน 50 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูก 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน แบบทดสอบมี 2 ตอน แต่ละตอนมีจำนวนข้อดังนี้

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนรับข้อมูลโดยการฟัง จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนรับข้อมูลจากการอ่านจำนวน 30 ข้อ

2.2.4 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐานไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาด้านความตรงตามจุดประสงค์ เนื้อหาความเหมาะสมของตัวเลือก ตัวलग และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.2.5 บันทึกเสียงแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐานตอนที่ 1

2.2.6 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐาน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทั้ง 2 ตอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ (ฝ่ายประถม) ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ซึ่งผ่านการเรียนเนื้อหาคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐานมาแล้ว

2.2.7 นำผลการทดสอบที่ได้มาหาค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ คัดเลือกใช้เฉพาะข้อที่มีค่าระดับความยากระหว่าง 0.2-0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป เพื่อนำมาใช้จริงจำนวน 30 ข้อดังนี้

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนรับข้อมูลโดยการฟัง จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนรับข้อมูลจากการอ่าน จำนวน 20 ข้อ

2.2.8 นำแบบทดสอบทั้ง 30 ข้อนี้ ไปทดสอบกับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร

2.2.9 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อเพื่อหาค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนก ปรากฏว่าแบบทดสอบมีค่าระดับความยากอยู่ระหว่าง 0.51 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.02 – 0.48

2.2.10 หาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของ Kuder Richardson 20 ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบเท่ากับ 0.63

2.3 แบบวัดทักษะทางดนตรี เป็นการประเมินผลในด้านการปฏิบัติรายบุคคล ได้สร้างให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบบวัดทักษะทางดนตรีนี้มุ่งวัดระดับความสามารถในการปฏิบัตินั้น ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการประเมินผลทักษะทางดนตรีของ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2538) และ อรพรรณ บรรจงศิลป์ (2538) และได้กำหนดขั้นตอนการสร้างแบบวัดทักษะดังนี้

2.3.1 กำหนดโครงสร้างการวัด แบ่งออกเป็น 6 ทักษะคือ

2.3.1.1 ทักษะการฟัง เป็นความสามารถแยกแยะสิ่งที่ได้ฟังแล้วนำมาแสดงออกได้

2.3.1.2 ทักษะการร้องเพลง เป็นความสามารถในการร้องเพลงได้อย่างถูกต้องทั้งจังหวะ ทำนอง และเนื้อร้อง

2.3.1.3 ทักษะการเล่นเครื่องดนตรี เป็นความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีและผสมวงได้ถูกจังหวะ

2.3.1.4 ทักษะการเคลื่อนไหว เป็นความสามารถในการทำท่าประกอบเพลงได้ถูกจังหวะและมีลีลา

2.3.1.5 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดรูปแบบของจังหวะและแสดงออกได้อย่างถูกจังหวะและลีลา

2.3.1.6 ทักษะการอ่าน - เขียนโน้ต เป็นความสามารถในการอ่าน - เขียนโน้ต ได้ถูกจังหวะและทำนอง

2.3.2 กำหนดทักษะในแบบวัดทักษะทางดนตรีมี 6 ทักษะคือ

ทักษะการฟัง

ทักษะการร้องเพลง

ทักษะการเล่นเครื่องดนตรี

ทักษะการเคลื่อนไหว

ทักษะการคิดสร้างสรรค์

ทักษะการอ่าน - เขียนโน้ต

2.3.3 กำหนดองค์ประกอบในการวัด แต่ละทักษะกำหนดองค์ประกอบในการวัดไว้ 5 ด้าน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบในการวัดทักษะทางดนตรี

ทักษะทางดนตรี	องค์ประกอบในการวัด				
	1	2	3	4	5
1. การฟัง	ความสนใจ	การรับรู้	การตอบ สนอง	การนำมา สร้างผลงาน	ผลงานที่สร้าง
2. การร้องเพลง	จังหวะ	ทำนอง	เนื้อร้อง	ลีลา	ความไพเราะ
3. การเล่นเครื่องดนตรี	จังหวะ	การผสมวง	คุณภาพของเสียง	ความรู้สึก	ความตั้งใจ และมั่นใจ
4. การเคลื่อนไหว	เข้าจังหวะ	ท่าทาง	ลีลา	ความสวยงาม	ความตั้งใจ
5. การคิดสร้างสรรค์ (การคิดทำทาง)	เข้าจังหวะ	ท่าทาง	ลีลา	ความสวยงาม	ความตั้งใจ
6. การอ่าน - เขียนโน้ต	จังหวะ	ทำนอง	ลีลา	คุณภาพของระดับเสียง	ความมั่นใจ

2.3.4 กำหนดลักษณะของแบบวัดเป็นแบบประเมินค่า (rating scale) มี 4 ระดับคือ

ทักษะที่แสดงออกดีมาก	4	คะแนน
ทักษะที่แสดงออกดี	3	คะแนน
ทักษะที่แสดงออกพอใช้	2	คะแนน
ทักษะที่แสดงออกต้องได้รับการแก้ไข	1	คะแนน

2.3.5 กำหนดวิธีคิดคะแนน

ทักษะทางดนตรีมี 6 ทักษะแต่ละทักษะวัดองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน แต่ละด้านมี 4 คะแนนเต็ม ดังนั้นแต่ละทักษะจึงมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน จากนั้นจึงหารด้วย 2 เพื่อให้แต่ละทักษะมีคะแนนเต็มเพียง 10 คะแนน รวมคะแนนแบบวัดทักษะทางดนตรี 70 คะแนน

2.3.6 นำแบบวัดทักษะทางดนตรีไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3

ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนนั้น ใช้คะแนนจากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 2 ชุด รวมกัน โดยกำหนดให้คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน และกำหนดให้คะแนนที่ได้จากแบบวัดทักษะทางดนตรี มีคะแนนเต็ม 70 คะแนน ดังนั้นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานจึงมีคะแนนรวม 100 คะแนน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบความพึงพอใจของนักเรียน เพื่อเป็นข้อสังเกตว่านักเรียนที่เรียน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับนักเรียนที่เรียนแบบดั้งเดิม มีความพึงพอใจต่อการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานหรือไม่เพียงใด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือถึงผู้บริหาร โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ในการใช้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน เป็นแหล่งเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ในเวลาเรียนปกติ โดยกลุ่มทดลองที่ 1 มี 2 ห้องเรียน กลุ่มทดลองที่ 2 มี 2 ห้องเรียนเท่ากัน การทดลองนี้กระทำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลารวม 12 สัปดาห์ เริ่มทดลองสอนตั้งแต่สัปดาห์ที่ 2-13 ภาคปลายปีการศึกษา 2543 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วันและเวลาที่ใช้ในการทดลองสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน

วัน	เช้า	เวลา		
		บ่าย		
	8.30-9.30 น.	10.40-11.40 น.	12.40-13.40 น.	13.40-14.40 น.
จันทร์			กลุ่มทดลองที่ 1 (2/3)	
อังคาร		กลุ่มทดลองที่ 2 (2/4)	กลุ่มทดลองที่ 2 (2/7)	
พุธ		กลุ่มทดลองที่ 1 (2/2)		

3. เมื่อทดลองสอนครบตามกำหนดแล้ว ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

3.1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานจำนวน 30 ข้อ

3.2 ผู้วิจัยวัดทักษะทางดนตรีทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ทักษะการฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว การคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี การอ่าน - เขียนโน้ต

หลังจากวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ทำแบบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการทดสอบค่าที (t-test)
2. เปรียบเทียบคะแนนทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่านโน้ตหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการทดสอบค่าที (t-test)

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏในบทถัดไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เรื่องผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน 2 ข้อ คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม แตกต่างกัน
2. คะแนนจากแบบวัดทักษะทางดนตรีด้านทักษะการร้องเพลงและการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály สูงกว่าที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
2. เปรียบเทียบคะแนนทักษะการร้องเพลง หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
3. เปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านโน้ต หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

นักเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลองที่ 1	60	76.74	12.40	9.42*
กลุ่มทดลองที่ 2	60	68.14	13.64	

* $P < .05$, (.05 $t_{59} = 2.00$)

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน ของนักเรียน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับการสอนแบบดั้งเดิมแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบคะแนนทักษะการร้องเพลง หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

นักเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลองที่ 1	60	8.68	1.43	3.32*
กลุ่มทดลองที่ 2	60	7.88	1.78	

* $P < .05$, (.05 $t_{59} = 1.67$)

จากตารางที่ 5 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály มีคะแนนทักษะการร้องเพลงสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านโน้ต หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

นักเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลองที่ 1	60	8.56	1.72	10.80*
กลุ่มทดลองที่ 2	60	5.42	1.83	

* $P < .05$, (.05 $t_{59} = 1.67$)

จากตารางที่ 6 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály มีคะแนนทักษะการอ่านโน้ตสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้เพลงพื้นบ้านไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดทักษะทางดนตรีด้านทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่านโน้ต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิมใน โดยใช้เพลงพื้นบ้านไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้เพลงพื้นบ้านไทยแตกต่างกัน
2. คะแนนจากแบบวัดทักษะทางดนตรีด้านทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály สูงกว่าที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิม โดยใช้เพลงพื้นบ้านไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 273 คน

2. การสุ่มตัวอย่างประชากรมีขั้นตอนดังนี้

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม มี 7 ห้องเรียน นักเรียนในแต่ละห้องเรียนจะมีระดับความสามารถใกล้เคียงกัน เพราะการจัดชั้นเรียนในการเลื่อนชั้นได้จัดชั้นเรียนแบบคละคะแนน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สองห้องแรกใช้ทดลองสอนตามแนวคิดของ Kodály เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 อีกสองห้องใช้ทดลองสอนแบบดั้งเดิม เป็นกลุ่มทดลองที่ 2

2.2 นำตัวอย่างประชากรจากกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 มาจับคู่คะแนนโดยใช้คะแนนปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน ได้ตัวอย่างประชากร 60 คู่ 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดแบบ Kodály 12 แผน
2. แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบบดั้งเดิม 12 แผน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ชุด
4. แบบวัดทักษะทางดนตรีจำนวน 6 ชุด โดยวัดทักษะด้านการฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย และการอ่าน - เขียนโน้ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการทดลองโดยการทดสอบค่าที (t-test)
2. เปรียบเทียบคะแนนทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่าน โน้ตของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการทดลองโดยการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิม แตกต่างกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05
2. คะแนนจากแบบวัดทักษะทางดนตรีด้านทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่าน โน้ต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály สูงกว่า ที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิมที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ผู้วิจัยขออภิปรายผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นสำคัญ 2 ประการ คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน โดยรวมและคะแนนจากแบบวัดทักษะทางดนตรี ซึ่งได้แก่ ทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่านโน้ต โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน โดยรวม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการสอนตามแนวคิดของ Kodály นั้นเน้นทักษะการอ่านโน้ต ทุกชั่วโมง จึงทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในทักษะการอ่านโน้ต อันเป็นผลทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาความรู้ทางดนตรีสากลชั้นพื้นฐานง่ายยิ่งขึ้น นอกจากนี้การสอนตามแนวคิดของ Kodály มุ่งพัฒนาด้านทักษะการฟัง พัฒนาโสตประสาท การรับรู้ภายใน โดยเริ่มตั้งแต่การสอนร้องเพลง นักเรียนจะต้องฟังเสียงร้องเพลงจากครูผู้สอนโดยไม่ต้องมีดนตรีประกอบ แล้วตนเองจะต้องพยายามร้องให้เสียงมีคุณภาพเหมือนกับที่ได้ยิน หรือแม้แต่การฝึกอ่านโน้ตตามสัญญาณมือครู เป็นการฝึกโสตประสาทให้รับรู้โดยไม่ต้องแปลงเสียงออกมาว่าเสียงนั้นคือเสียงอะไร ถ้าต้องแปลงเสียงออกมา ก็ต้องออกเสียงให้ตรงกับระดับเสียง และที่สำคัญ การได้รับการฝึกอ่านโน้ตบ่อยๆ นอกจากจะทำให้ นักเรียนต้องพยายามแปลงเสียงให้ถูกต้องแล้ว ยังมีผลทำให้นักเรียนมีความระมัดระวังเรื่องจังหวะ ดังนั้น การที่นักเรียนจะคิดสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ หรือทำนอง นักเรียนก็จะระวังเรื่องจังหวะรวมทั้งจังหวะในการเล่นเครื่องดนตรีและการเคลื่อนไหวร่างกายไปด้วยโดยไม่ตั้งใจ สำหรับการสอนแบบดั้งเดิมนั้น นักเรียนจะได้รับการสอนโดยผสมผสานทักษะต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน คือ การฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การคิดสร้างสรรค์ และการอ่าน - เขียนโน้ต ไม่เน้นด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะในการสอนแต่ละครั้งจะเปลี่ยนกิจกรรมบ่อย นักเรียนก็จะเพิกเฉยไปกับกิจกรรมนั้นๆ เนื่องจาก เวลาจำกัดและนักเรียนต้องได้รับการเรียนรู้ในประสบการณ์ที่ผสมผสานกันหลาย ๆ ด้านจึงทำให้การเรียนรู้เนื้อหาพัฒนาเพียงระดับหนึ่ง ในขณะที่การสอนตามแนวคิดของ Kodály มุ่งเน้นเรื่องอ่านโน้ตมาก จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály

กับที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ Hudgens (1981) กล่าวว่า การเน้นการอ่านภาษาดนตรีตามแนวคิดของ Kodály จะช่วยพัฒนาภาษาดนตรีและวัฒนธรรมทางดนตรีได้เป็นอย่างดี และงานวิจัยของ รัชชัย นาควงษ์และคณะ (2536) พบว่า การพัฒนาการสอนวิชาดนตรีสากลในชั้นประถมโดยใช้วิธีการสอนตามแบบของ Kodály และ Orff นั้นทำให้นักเรียนมีความแม่นยำในเรื่อง จังหวะและทฤษฎี เป่าขลุ่ยตามโน้ตที่เพิ่งเรียนได้ทันทีและมีประสิทธิภาพ

2. คะแนนจากแบบวัดทักษะทางดนตรี ได้แก่ ทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่านโน้ต มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทักษะการร้องเพลง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า คะแนนด้านทักษะการร้องเพลงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály สูงกว่าที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการสอนตามแนวคิดของ Kodály ทำให้นักเรียนมีคะแนนด้านทักษะการร้องเพลงสูงกว่าการสอนแบบดั้งเดิม ทั้งนี้เนื่องจากการสอนแบบดั้งเดิม มุ่งให้ผู้เรียนร้องเพลงเสียงไม่เพี้ยน มีความไพเราะและสนุกสนาน แต่การร้องเพลงพร้อมกับเปียโนทำให้ผู้สอนไม่สามารถได้ยินเสียงเพี้ยนหรือเสียงไม่มีคุณภาพของนักเรียนชัดเจนนัก การที่ผู้สอนจะช่วยพัฒนานักเรียนจึงสามารถทำได้ระดับหนึ่ง แต่การสอนตามแนวคิดของ Kodály นั้น ผู้สอนสอนร้องเพลงโดยไม่ใช้เปียโนและจะร้องให้นักเรียนฟังด้วยเสียงตนเอง แล้วให้นักเรียนร้องตาม ซึ่งผู้สอนจะได้ยินเสียงร้องของนักเรียนอย่างชัดเจน และจะพยายามแก้ไขทันทีเมื่อใครร้องเพี้ยน ไม่มีคุณภาพ อีกประการหนึ่ง นักเรียนได้ยินเสียงของผู้สอนชัดเจน จึงทำให้สามารถร้องตามได้คุณภาพที่ใกล้เคียงผู้สอนมาก ดังนั้น เมื่อต้องร้องเพลงเพื่อแสดง ไม่ว่าจะในโอกาสใด จะใช้เปียโนหรือไม่ก็ตามนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคิดของ Kodály จะมีความมั่นใจในการร้องและการร้องนั้นจะมีคุณภาพด้วย จึงทำให้คะแนนด้านทักษะการร้องเพลงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály สูงกว่าที่เรียน โดยการสอนแบบดั้งเดิมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hudgens (1987) ที่ได้นำแนวคิดของ Kodály, Orff, แบบผสม Kodály และแบบดั้งเดิมมาทดลองสอน 4 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การเปล่งเสียงของนักเรียนแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน Kodály กล่าวว่า เสียงของมนุษย์เป็นเครื่องดนตรีชั้นเยี่ยมที่ทุกคนมีอยู่กับตัว สามารถใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และซาบซึ้งในดนตรีได้ (Szonyi, 1973)

2.2 ทักษะการอ่านโน้ต

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าคะแนนด้านทักษะการอ่านโน้ตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály สูงกว่าที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการสอนตามแนวคิดของ Kodály มุ่งเน้นการอ่านโน้ตเป็นหลัก ในขณะที่การสอนแบบดั้งเดิมจะให้ความสำคัญกับทักษะการอ่านโน้ตเท่ากับทักษะอื่น ๆ ข้อสรุปที่ได้ในส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย นาควงษ์ (2536) ที่กล่าวถึงผลของการพัฒนาการสอนวิชาดนตรีสากลในชั้นประถม โดยใช้วิธีการสอนตามแบบของ Kodály และ Orff โดยงานวิจัยนั้น พบว่านักเรียนอ่านโน้ตคล่องยกเว้น ตัว ฟา และ ที ที่ยังมีเสียงเพี้ยน

ผลการวิจัยเพิ่มเติม

ผู้วิจัยได้สังเกตความพึงพอใจ (ภาคผนวก ค) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้งกลุ่มที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály และกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม ซึ่งแม้ว่าจะมิใช่วัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยตรง แต่ก็ได้สะท้อนให้เห็นภาพ ตามที่ได้ศึกษาเบื้องต้น ไม่อาจจะสรุปได้อย่างชัดเจนทางสถิติ แต่เป็นหัวข้อที่น่าสนใจ ซึ่งอาจจะเป็นงานวิจัยได้อีกเรื่องหนึ่งในอนาคต จากการศึกษาเบื้องต้นในครั้งนี้ พบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม ต่างก็มีความพึงพอใจเท่าเทียมกันทั้งโดยรวม และทั้งในด้านทักษะต่าง ๆ เป็นเพราะวิชาดนตรีสอนการร้องเพลงและมีกิจกรรมเข้าจังหวะ ได้สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับเด็ก ดังนั้น การเรียนการสอนดนตรี นอกจากจะเรียนเนื้อหาทางดนตรีและทักษะทางดนตรีแล้ว ผู้เรียนควรจะได้พัฒนาการด้านสุนทรียภาพด้วย

ข้อสังเกตบางประการจากการวิจัย

การสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของนักการศึกษาคนตรีแต่ละท่าน ต่างก็มีจุดหมายร่วมกันคือ สอนให้ผู้เรียนมีความคิดรวบยอด และมีความรู้รวมทั้งทักษะด้านดนตรี การมีความรู้ด้านดนตรีก็ต้องอาศัยทักษะทางดนตรี ซึ่งแต่ละแนวคิดจะเน้นแตกต่างกันออกไป เช่น แนวคิดของ Dalcroze เน้นทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย แนวคิดของ Orff เน้นจังหวะและการเล่นเครื่องประกอบจังหวะ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537) สำหรับแนวคิดของ Kodály นั้นจะเน้นการร้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นทักษะที่ทุกคนสามารถกระทำได้ โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการซื้อหาเครื่องดนตรีแต่อย่างใด และนอกจากจะร้องเพลงได้ไพเราะอย่างสนุกสนานแล้ว ยังจะทำให้

สามารถอ่านโน้ตได้คล่องแคล่วโดยใช้ระยะเวลาในการเรียนสั้น ๆ อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยครั้งนี้ และยังมีงานวิจัยของรวิชัย นาควงษ์ และคณะ (2536) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาพัฒนาการสอนดนตรีสากลชั้นประถมโดยใช้วิธีการสอนตามแบบ Kodály และ Orff ซึ่งพบว่านักเรียนสามารถอ่านโน้ตได้คล่อง ยกเว้นตัว ฟา กับ ที และมีความแม่นยำจังหวะรวมทั้งสามารถเป่าขลุ่ยเพลงที่เพิ่งเรียนได้ดี ดังนั้น เรานำจะนำจุดเด่นในเรื่องการร้องเพลงและการอ่านโน้ตของแนวคิดนี้ มาประยุกต์ใช้ในเมืองไทยเราได้เป็นอย่างดี

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะวัดความสามารถทางด้านทักษะต่าง ๆ เพราะวิชาดนตรีเป็นวิชาที่เรียนเกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ หากจะวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านความรู้แต่เพียงอย่างเดียวก็นับว่าเป็นการวัดผลที่ยังไม่ครอบคลุม มุ่งแต่ให้นักเรียนมีความรู้แต่เพียงดนตรีแต่ไม่สามารถนำไปใช้ได้จึงนับว่ามีความจำเป็นที่จะวัดทักษะทางดนตรี นอกจากนี้ ความพึงพอใจของนักเรียนก็นับว่ามีความจำเป็นที่ครูผู้สอนควรจะได้ทราบความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อครูจะได้ประสบการณ์ทางดนตรีให้เด็กสนใจ และก้าวหน้าไปพร้อม ๆ กับความเจริญทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนความรู้ทางด้านดนตรีด้วย

การทำวิจัยในครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทดลองสอนเป็นเวลาสามเดือน ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย แต่ถ้าหากสามารถใช้เวลาทดลองสอนได้ตลอดทั้งปีก็จะทำให้มองเห็นข้อดี ข้อเสีย ด้านต่าง ๆ อย่างเด่นชัดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามหลักสำคัญที่สุดของการสอนดนตรีแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา คือ ให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อดนตรี เมื่อเด็กมีเจตคติที่ดีแล้วความต้องการที่จะร้องเพลงให้ไพเราะ เดินระบำได้ลงจังหวะ เล่นดนตรีได้ไพเราะและสนุกสนานอ่านโน้ตอย่างตั้งใจและถูกต้อง ก็จะตามมาในภายหลัง

ข้อเสนอแนะ

จากผลและประสบการณ์วิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การสอนดนตรีตามแนวคิดของ Kodály ทำให้นักเรียนร้องเพลงไพเราะและอ่านโน้ตได้คล่องแคล่ว ดังนั้นครูดนตรีทั้งหลายน่าจะได้นำหลักการนี้ไปทดลองใช้ในโรงเรียน เพราะไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด
2. การสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน ครูควรบรรจุเนื้อหาเบื้องต้นให้กับนักเรียนตั้งแต่วัยประถมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางดนตรีและการเรียนรู้ดนตรีในระดับสูงต่อไป และควรมีการผสมผสานทักษะต่าง ๆ ให้ครบทุกทักษะ เพียงแต่ครูควรเลือกว่าเน้นทักษะด้านใด ในช่วงเวลาใด
3. ครูควรเลือกเพลงที่เหมาะสมในการนำมาใช้สอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและ

ควรเป็นเพลงที่มีการวิเคราะห์แล้วว่าอยู่ในช่วงเสียงที่นักเรียนสามารถร้องได้

4. การนำเพลงพื้นบ้านมาใช้สอนดนตรีในชั้นประถมศึกษา นอกจากจะทำให้เรียนรู้ทักษะ และเนื้อหาดนตรีแล้วยังทำให้เราเรียนรู้ถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวชนบทประวัติศาสตร์ของชนชาวไทย อันทำให้เด็กเห็นคุณค่าของความเป็นคนไทย

5. ครูควรร้องเพลงที่จะสอนอย่างถูกต้อง มีความไพเราะให้นักเรียนฟังก่อน การสอนร้องเพลงรวมทั้งอ่านโน้ตด้วยเสียงที่ไพเราะ จะทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดี นักเรียนมีความเชื่อถือในตัวครูและพยายามปฏิบัติให้ได้เหมือนครู

6. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ควรจะให้นักเรียนได้นึกคิดสร้างสรรค์ หลังจากที่ได้ฝึกทักษะอื่นจนคล่องตัว เพราะจะทำให้เด็กมีความรู้ที่จะนำไปประยุกต์ใช้

7. ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวทุกชั่วโมง คนตรี เพราะนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นมีสมาธิที่จะนั่งฟังหรือทำกิจกรรมใด ๆ ได้ในช่วงเวลาสั้น ๆ

8. ทักษะการฟัง ควรได้รับการสนับสนุนมาก เพราะเป็นการสร้างความซาบซึ้ง และช่วยในการฝึกสมาธิแก่นักเรียนอันเป็นประโยชน์แก่การเรียนเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ด้วย อีกทั้งเป็นการฝึกมารยาทที่ดีในการฟัง

9. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางดนตรีควรวัดทั้งด้านความรู้ และทักษะ เพราะจะทำให้เรารู้พัฒนาการของผู้เรียนได้จริง หากวัดเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งก็จะไม่ได้ผลที่สมบูรณ์

10. วิชาดนตรี เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มศิลปะซึ่งมีอยู่ 3 วิชาคือ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ นับว่าเป็นวิชาที่สำคัญวิชาหนึ่งในการช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้อ่อนโยน มีความซาบซึ้ง และมีอารมณ์สุนทรีย์เมื่อได้ยินเสียงดนตรี เป็นการฝึกให้นักเรียนมีสมาธิในการทำกิจกรรมใดๆ นับเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนวิชาดนตรีในหลักสูตรระดับประถมศึกษาอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน โดยเปรียบเทียบวิธีการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับแบบดั้งเดิม ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนตามแนวคิดของ Orff ซึ่งเน้นจังหวะ และแนวคิดของ Dalcroze ซึ่งเน้นการเคลื่อนไหวบ้าง วิธีเหล่านี้อาจจะมีจุดเด่นที่น่าสนใจต่างไปจากวิธีการของ Kodály

2. น่าจะมีการนำจุดเด่นของแนวคิดต่าง ๆ ของนักทฤษฎีดนตรีมาผสมผสานและประยุกต์ใช้สอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานแล้วศึกษาว่าจุดเด่นของแนวคิดต่าง ๆ ช่วยให้การเรียนมีพัฒนาการมากขึ้นแค่ไหน เพียงใด และลองทดลองกับนักเรียนในระดับต่าง ๆ

3. น่าจะทดลองสอนกับนักเรียนในแต่ละระดับว่าแนวคิดใด จะเหมาะกับนักเรียนในระดับการศึกษาใด
4. การทดลองสอนในครั้งนี้ใช้เวลาเพียงสามเดือน น่าจะได้ทดลองสอนตลอดปี แล้วดูพัฒนาการในทุก ๆ เดือน
5. น่าจะศึกษาการสอนดนตรีในลักษณะใด ที่จะสร้างความสุนทรีย์รสทางดนตรี ให้เกิดกับนักเรียน อันจะมีผลต่อสุนทรีย์ภาพในด้านต่าง ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- โกวิทช์ ชันชศิริ. ดุริยางคศิลป์ปริทัศน์ (ตะวันตก). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- ณรุทธิ์ สหุจรจิตต์. กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- _____. จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- _____. พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- _____. เพลงพื้นบ้านท่าโป : เนื้อหาดนตรีและการสืบทอด. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- _____. สาระดนตรีศึกษา : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- _____. สังคีตนิยม : ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- _____. หลักการของ Kodály สู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- คุณฎี บริพัตร ณ อยุธยา. “กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ดนตรีและการเคลื่อนไหว” หลักสูตรประถมศึกษา 2521 : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. สมิตร์ คุณากร บรรณาธิการ กรุงเทพมหานคร: บริษัทสารมวลชน จำกัด, 2520.
- รัชชชัย นาควงษ์. การสอนดนตรีสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- _____. การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวทางของ Orff. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- _____. การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวทางของ Kodály. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.
- _____. “ระบบการสอนดนตรีแบบ Kodály กับหลักสูตรดนตรีสากลของประเทศไทย.” มิตรครู 32 (พฤศจิกายน 2533): 46 – 47.
- ประคอง วรรณสุด. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

- ..... สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- ประคอง สุทธาร. “การใช้เพลงประกอบการสอนจริยธรรม.” กลวิธีการสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพมหานคร: 2530.
- ผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ. อนุสรณ์สาธิตฯ 34. กรุงเทพมหานคร: บริษัทบพิตรการพิมพ์ จำกัด, 2534.
- พิจิตต์ สวามิภักดิ์. การปรับปรุงการสอนคนดรี. กรุงเทพมหานคร: หน่วยเอกสารคำสอนปริญญาหมาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- พิชัย ปรัชญานุสรณ์. “จะส่งเสริมคนดรีศึกษาได้อย่างไร.” วารสารครุศาสตร์ 18 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2532) : 9 – 14.
- วัฒนา มัคคสมัน. การทดลองสอนโน้ตสากลเบื้องต้นโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาหมาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วาสิษฐ์ จรรย์ยานนท์. “โค” ย้ายหรือไม่ย้าย. ถนนวนคนดรี 1 (กรกฎาคม 2530): 47 – 50.
- วิเชียร วรินทร์เวช. การศึกษาผลการเรียน ความคงทนในการจำและทัศนคติที่มีต่อการเรียนในวิชาคนดรี จากการเรียนโดยใช้เทปการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาหมาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- วิญญู ททรัพย์ประภา. การจัดการเรียนการสอนคนดรีในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
- วิภา คงคากุล. คนดรีศึกษา : ความเข้าใจในธรรมชาติของคนดรี. ถนนวนคนดรี 1 (ธันวาคม 2529) : 19 – 22.
- ..... คนดรีศึกษา : ผลของการเรียนรู้. ถนนวนคนดรี 1 (กุมภาพันธ์ 2530): 16 – 19.
- วิรัช ชูสูงเนิน. คนดรีเบื้องต้นสำหรับครูประถม. พิษณุโลก: แผนเอกสารและการพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2525.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.
- ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. เพลงวิทยุโรงเรียน ปีการศึกษา 2524. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.

ศิริชัย กาญจนวาสิ. สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ท.

ศิริชัย กาญจนวาสิ สุวิมล ตีรกานันท์ และศิริเดช สุชีวะ. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS สำหรับงานวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ศุภกร มรกต. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงอยู่ของการเรียนรู้โน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเพลงพื้นบ้านอีสานได้กับเพลงไทยสมัยนิยม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

สุนันท์ สุขเจริญ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนที่ใช้เปียโนกับการสอนที่ใช้บัตรคีย์บอร์ด. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สุมาลี ขจรดำรงกิจ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ขลุ่ยรีคอร์เดอร์และใช้การขับร้อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สุชา และสุรางค์ จันท์ธรม. การจัดทางจิตวิทยาและการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2518.

สุเทพ บันลือสินธุ์. พื้นฐานการดนตรีสำหรับครูประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก, 2537.

สุรีย์พร ภูศรี. กิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2537.

อนันต์ ศรีโสภณ. การวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2520.

อนุก นาวิกมูล. เพลงนอกศตวรรษ ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2527.

อรรณพ บรรจงศิลป์. การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

_____. การสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ด โปรดักชั่น, 2527.

_____. สาระดนตรี : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ภาษาอังกฤษ

- Allen, E.L. Tonic sol-fa : Its Role in Nineteenth Century Music Literacy In the United Kingdom. Doctoral Dissertation, The University of Alabama, 1989.
- Laios, B. Selected writing on music. Hungary: Editio Musica Budapest, 1984.
- Bergethon, B., And Boardman, E. Musical Growth in the Elementary School. Printed in the United States of America, 1975.
- Brain, B. Response to Music Principle of Music Education. London: Routledge and Kegan Paul, 1971.
- Choksy, L. The Kodaly Context: Creating an Environment for Musical Learning. Englewood, Cliffs, New Jersey Printed in the United States of America, 1981.
- _____. The Kodaly Method Comprehensive Music Education from infant to Adult. Englewood, Cliffs, New Jersey. Printed in the United States of America 1974.
- Eosze, L. Zoltan Kodaly His Life in Pictures and Documents. Budapest: Corvina, 1982.
- Herboly – Kocsar, I. Teaching of Polyphony, Harmony and Form in Elementary School. Budapest – Kecskemet, 1984.
- Hensley, S. E. A Study of the Music achievement of Elementary Students Taught by the Memphis City Curriculum Guide Students Taught by the Traditional Approach. Doctoral Dissertation, The Louisiana State University and Agricultural and Mechanical Col, 1981.
- Houlahan, M.B. A Methodology for Teaching Ear Training, Sight Singing and Harmony at the College Level Based on the Concept of Zoltan Kodaly (Hungary). Doctoral Dissertation, The Catholic University of America, 1989.
- Howard, H. T. How to Bring up Your Children to Enjoy Music. New York: Hanover House, 1958.
- Shanet, H. Learn to Read Music. Printed in the United States of America, 1999.
- Hudgens, C.K.K. A Study of the Kodály approach to music teaching and an Investigation of four Approaches to the teaching of selected skills in first grade Music classes. Doctoral Dissertation, University of North Texas, 1987.

Kite, T. S. The Organization of American Kodály Educators: Its History and Impact on American Music Education. Doctoral, Dissertation, University of Houston, 1985.

Mussen, P. H. et al. Child Development and Personality. New York: Harper and Row, 1984.

Szonyi, E. Kodály's Principles in Practice. Printed in Hungary, 1973.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การคำนวณค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐาน

1.1 การคำนวณค่าระดับความยาก (Level of Difficulty) ใช้สูตร

$$P = \frac{R_u + R_L}{2f}$$

เมื่อ P = ค่าระดับความยาก

R_u = จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก

R_L = จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก

F = จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มซึ่งต้องมีเท่ากัน

(ประกอบ วรรณสูตร , 2535)

1.2 ค่าอำนาจจำแนก (Power of discrimination) ใช้สูตร

$$D = \frac{R_u - R_L}{f}$$

เมื่อ D = ค่าอำนาจจำแนก

R_u = จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก

R_L = จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก

F = จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มซึ่งต้องมีเท่ากัน

(ประกอบ วรรณสูตร , 2535)

ตัวอย่าง การคำนวณค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบข้อที่ 1
ข้อมูล

$$R_u = 33$$

$$R_L = 25$$

$$f = 42$$

ค่าระดับความยาก

$$P = \frac{R_u + R_L}{2f} = \frac{33 + 25}{2(50)} = 0.58$$

ค่าอำนาจจำแนก

$$D = \frac{R_u - R_L}{f} = \frac{33 - 25}{50} = 0.16$$

ตารางที่ 7 ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน
คณิตศาสตร์ชั้นพื้นฐาน

ข้อ	จำนวนผู้ตอบถูก		ค่าระดับความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (D)
	กลุ่มสูง (R_u)	กลุ่มต่ำ (R_L)		
1	33	25	0.58	0.16
2	41	27	0.68	0.28
3	38	25	0.63	0.21
4	39	23	0.59	0.32
5	33	24	0.57	0.18
6	44	27	0.71	0.34
7	42	23	0.65	0.38
8	41	22	0.63	0.38
9	25	24	0.49	0.02
10	29	20	0.49	0.18
11	33	25	0.58	0.16
12	40	31	0.71	0.18
13	36	24	0.60	0.24
14	34	24	0.58	0.20
15	40	28	0.68	0.24
16	38	22	0.60	0.32
17	27	24	0.51	0.06
18	45	32	0.77	0.26
19	46	22	0.68	0.48
20	28	26	0.54	0.04
21	39	20	0.59	0.38
22	31	24	0.55	0.14
23	33	26	0.59	0.14

ตารางที่ 7 ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน
คณิตศาสตร์ชั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ข้อ	จำนวนผู้ตอบถูก		ค่าระดับความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (D)
	กลุ่มสูง (R _u)	กลุ่มต่ำ (R _L)		
24	32	22	0.54	0.20
25	39	29	0.68	0.20
26	27	25	0.52	0.04
27	31	23	0.54	0.16
28	43	25	0.68	0.36
29	36	21	0.57	0.30
30	45	30	0.75	0.30

$$\sum X = 1839$$

$$\sum X^2 = 35583$$

$$\sum Pq = 6.977$$

2. การคำนวณค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์
ชั้นพื้นฐาน ใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson)

$$KR20 : r_{xx} = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

- เมื่อ r_{xx} แทนสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบทดสอบ
 k แทนจำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ
 p แทนสัดส่วนของผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
 q แทนสัดส่วนของผู้ตอบผิดในแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)
 pq แทนความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ (ผลคูณของสัดส่วน
ของผู้ที่ตอบถูกและตอบผิด)

Σpq = เป็นผลบวกของ pq ทุกข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ถูกทดลองทั้งหมด

$$= \frac{\Sigma x^2}{N} - \left[\frac{\Sigma x}{N} \right]^2$$

(ประกอบ กรรณสูต, 2535)

การคำนวณค่าความเที่ยงของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐาน

$$\begin{aligned} \text{หา } S_x^2 &= \frac{\Sigma x^2}{N} - \left[\frac{\Sigma x}{N} \right]^2 \\ &= \frac{35583}{100} - \left[\frac{1839}{100} \right]^2 \\ &= 17.64 \end{aligned}$$

ข้อมูล

$$S_x^2 = 17.64 \quad \Sigma pq = 6.977 \quad K = 30$$

$$\begin{aligned} \text{KR20 : } r_{xx} &= \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\Sigma pq}{S_x^2} \right] \\ &= \left[\frac{30}{30-1} \right] \left[1 - \frac{6.977}{17.64} \right] \\ &= 1.0345 (1 - 0.3955) \\ &= 0.63 \end{aligned}$$

ดังนั้น ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐาน

$$\text{ฐาน} = 0.63$$

3. การคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน คะแนนทักษะการร้องเพลง และคะแนนทักษะการอ่านโน้ต

3.1 การคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน ใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

(ประกอบ กรรณสูต, 2535)

3.2 การคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum x$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ คือ ผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(ประกอบ กรรณสูต, 2535)

ตารางที่ 8 คะแนนวิชาคณิตฯ ปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

คู่ที่		กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2		D	D ²
		X ₁	X ₁ ²	X ₂	X ₂ ²		
1	(ญ)	94	8836	94	8836	0	0
2	(ญ)	85	7225	85	7225	0	0
3	(ช)	87	7569	87	7569	0	0
4	(ช)	86	7396	86	7396	0	0
5	(ญ)	89	7921	89	7921	0	0
6	(ช)	92	8464	92	8464	0	0
7	(ญ)	94	8836	94	8836	0	0
8	(ช)	94	8836	94	8836	0	0
9	(ช)	89	7921	89	7921	0	0
10	(ญ)	87	7569	87	7569	0	0
11	(ช)	85	7225	85	7225	0	0
12	(ช)	85	7225	85	7225	0	0
13	(ญ)	90	8100	90	8100	0	0
14	(ช)	85	7225	85	7225	0	0
15	(ญ)	94	8836	93	8649	-1	1
16	(ญ)	95	9025	96	9216	1	1
17	(ช)	88	7744	88	7744	0	0
18	(ญ)	87	7569	88	7744	1	1
19	(ช)	83	6889	84	7056	1	1
20	(ญ)	95	9025	96	9216	1	1
21	(ช)	82	6724	81	6561	-1	1
22	(ช)	79	6241	77	5929	-2	4
23	(ญ)	91	8281	92	8464	1	1

ตารางที่ 8 คะแนนวิชาคณิตรี ปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 (ต่อ)

คู่ที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2		D	D ²	
	X ₁	X ₁ ²	X ₂	X ₂ ²			
24	(ช)	78	6084	77	5929	-1	1
25	(ช)	83	6889	84	7056	1	1
26	(ช)	80	6400	80	6400	0	0
27	(ช)	81	6561	79	6241	-2	4
28	(ช)	90	8100	89	7921	-1	1
29	(ญ)	85	7225	83	6889	-2	4
30	(ญ)	94	8836	93	8649	-1	1
31	(ช)	93	8649	94	8836	1	1
32	(ญ)	94	8836	95	9025	1	1
33	(ญ)	97	9409	96	9216	-1	1
34	(ช)	81	6561	82	6724	1	1
35	(ญ)	86	7396	86	7396	0	0
36	(ช)	80	6400	79	6241	-1	1
37	(ญ)	89	7921	89	7921	0	0
38	(ช)	86	7396	86	7396	0	0
39	(ญ)	86	7396	86	7396	0	0
40	(ช)	88	7744	88	7744	0	0
41	(ญ)	90	8100	91	8281	1	1
42	(ช)	82	6724	82	6724	0	0
43	(ช)	78	6084	78	6084	0	0

ตารางที่ 8 คะแนนวิชาคณิตรี ปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 (ต่อ)

คู่ที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2		D	D ²
	X ₁	X ₁ ²	X ₂	X ₂ ²		
44 (ช)	83	6889	83	6889	0	0
45 (ญ)	93	8649	93	8649	0	0
46 (ช)	85	7225	85	7225	0	0
47 (ญ)	93	8649	93	8649	0	0
48 (ช)	88	7744	88	7744	0	0
49 (ญ)	93	8649	93	8649	0	0
50 (ช)	86	7396	85	7225	-1	1
51 (ญ)	90	8100	90	8100	0	0
52 (ช)	89	7921	89	7921	0	0
53 (ช)	83	6889	83	6889	0	0
54 (ญ)	87	7569	88	7744	1	1
55 (ญ)	82	6724	82	6724	0	0
56 (ช)	88	7744	88	7744	0	0
57 (ญ)	88	7744	87	7569	-1	1
58 (ช)	87	7569	86	7396	-1	1
59 (ญ)	92	8464	93	8649	1	1
60 (ญ)	91	8281	90	8100	-1	1
รวม (Σ)	5255	461599	5250	460862	-5	35

กลุ่มทดลองที่ 1

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} = \frac{5255}{60} = 87.58$$

$$S.D = \frac{\sqrt{N\sum X^2 - (\sum X)^2}}{N(N-1)} = \frac{\sqrt{60(461599) - (5255)^2}}{60(60-1)} = 4.81$$

กลุ่มทดลองที่ 2

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} = \frac{5250}{60} = 87.5$$

$$S.D = \frac{\sqrt{N\sum X^2 - (\sum X)^2}}{N(N-1)} = \frac{\sqrt{60(460862) - (5250)^2}}{60(60-1)} = 5.02$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐาน หลังการทดสอบของกลุ่ม
ทดลองที่ 1

คนที่	แบบ ทดสอบ	ทักษะทางดนตรี								คะแนนรวม ยกกำลังสอง (x_1^2)	
		การฟัง	การร้อง เพลง	การเล่น เครื่องดนตรี	การเคลื่อนไหว	การคิด สร้างสรรค์	การอ่าน โน้ต	การเขียน โน้ต	คะแนน รวม		
	30	10	10	10	10	10	10	10	10	100	
1	26	8	10	10	10	10	10	10	10	94	8836
2	18	10	10	5	9	10	10	9.5	81.5	6642.25	
3	18	10	8	10	9	10	7	9.5	81.5	6642.25	
4	15	10	10	7.5	9	10	7.5	10	79	6241	
5	16	10	7.5	7.5	10	10	7.5	7.5	76	5776	
6	22	10	10	10	10	10	10	9.5	91.5	8372.25	
7	23	10	10	10	9	10	10	10	92	8464	
8	23	10	10	10	10	10	10	10	93	8649	
9	15	10	10	10	10	10	10	10	85	7225	
10	13	10	10	10	10	10	10	10	83	6889	
11	20	10	9.5	10	10	10	10	9.5	89	7921	
12	19	8	10	10	10	10	10	10	87	7569	
13	19	10	10	10	10	10	10	10	89	7921	
14	25	10	8	7.5	10	10	7	8	85.5	7310.25	
15	19	10	8.5	10	10	10	10	8.5	86	7396	
16	25	10	9	10	10	10	9	8	91	8281	
17	20	10	8.5	10	10	10	10	8.5	87	7569	
18	18	7.5	10	7.5	10	9.5	10	10	82.5	6806.25	
19	8	9.5	10	10	10	10	10	10	77.5	6006.25	
20	18	10	9.5	10	10	10	10	9.5	87	7569	
21	16	7.5	9	10	7.5	10	9	8.5	77.5	6006.25	
22	10	5	8.5	10	6.5	7.5	8	8.5	64	4096	

ตารางที่ 9 คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองของกลุ่ม
ทดลองที่ 1 (ต่อ)

คนที่	แบบทดสอบ	ทักษะทางดนตรี							คะแนนรวม	คะแนนรวมยกกำลังสอง (x_1^2)
		การฟัง	การร้องเพลง	การเล่นเครื่องดนตรี	การเคลื่อนไหว	การคิดสร้างสรรค์	การอ่านโน้ต	การเขียนโน้ต		
23	25	10	9	10	7.5	10	10	9	90.5	8190.25
24	12	10	8.5	5	9	10	8	8	70.5	4970.25
25	20	8	7	10	7.5	5.5	6	6.5	70.5	4970.25
26	8	2.5	8.5	10	7	2.5	7.5	8.5	54.5	2970.25
27	21	9.5	5	5.5	7.5	10	4.5	4.5	67.5	4556.25
28	28	10	8.5	10	8	10	9	8	91.5	8372.25
29	20	3	6.5	7.5	7.5	2.5	5	6.5	58.5	3422.25
30	25	10	9	10	10	10	8	8.5	90.5	8190.25
31	23	10	10	5	10	10	9	10	92	8464
32	16	10	10	6	10	10	8.5	10	80.5	6480.25
33	26	10	10	10	10	10	10	10	92	8464
34	6	5	7	10	10	10	8.5	6.5	63	3969
35	15	10	8.5	7	10	10	8.5	8.5	77.5	6006.25
36	19	7.5	8.5	8.5	10	7.5	8	8	77	5929
37	25	9.5	10	10	7.5	10	10	9	91	8281
38	19	5	9.5	10	10	5	10	9.5	78	6084
39	14	7.5	10	7.5	5	5	10	9.5	68.5	4692.25
40	17	5	8.5	10	10	2.5	8.5	8.5	70	4900
41	21	8.5	10	10	5	10	9.5	10	84	7056
42	12	5	8.5	8.5	7.5	5	8.5	8.5	63.5	4032.25
43	10	10	5.5	2.5	7.5	10	6.5	5.5	57.5	3306.25
44	16	2.5	9.5	7.5	6.5	2.5	7.5	5.5	57.5	3306.25
45	24	10	10	10	10	10	10	10	94	8836
46	17	5	8.5	2.5	8.5	5	10	8.5	65	4225
47	25	9.5	7.5	2.5	8.5	5	9.5	8	75.5	5700.25
48	11	9.5	8.5	2.5	8.5	5	8	8.5	61.5	3722.25
49	21	10	9	10	7.5	10	8.5	9	85	7225
50	14	8	10	5	7	10	10	10	74	5476

ตารางที่ 9 คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 (ต่อ)

คนที่	แบบทดสอบ	ทักษะทางดนตรี							คะแนนรวม	คะแนนรวมยกกำลังสอง (x ₁ ²)
		การฟัง	การร้องเพลง	การเล่นเครื่องดนตรี	การเคลื่อนไหว	การคิดสร้างสรรค์	การอ่านโน้ต	การเขียนโน้ต		
51	22	7.5	8.5	10	10	7.5	8.5	8.5	82.5	6806.25
52	8	10	7.5	5	5	10	8.5	7.5	61.5	3782.25
53	11	2.5	7	2.5	10	5	2.5	7	47.5	2256.25
54	16	5.5	9	6	2.5	5	8.5	8	60.5	3660.25
55	17	5.5	7	9	7.5	7.5	8.5	6	68	4624
56	17	8	4.5	5	7	7.5	5	5	59	3481
57	18	5	5.5	10	7.5	10	5	5.5	67	4489
58	20	5	6	2.5	6.5	5	5.5	6	56	3136
59	21	5	10	5	2.5	2.5	9.5	10	65.5	4290.25
60	23	8	9	6	7.5	7.5	10	5.5	76.5	5852.25
รวม									4604.5	362422.25

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} = \frac{4604.5}{60} = 76.74$$

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} = \sqrt{\frac{60 \times 362422.25 - (4604.5)^2}{60(60-1)}} = 12.40$$

ตารางที่ 10 คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองของกลุ่ม
ทดลองที่ 2

คนที่	แบบทดสอบ	ทักษะทางดนตรี							คะแนนรวม	คะแนนรวมยกกำลังสอง (x_1^2)
		การฟัง	การร้องเพลง	การเล่นเครื่องดนตรี	การเคลื่อนไหว	การคิดสร้างสรรค์	การอ่านโน้ต	การเขียนโน้ต		
1	17	10	8.5	10	7.5	10	5.5	8	76.5	5852.25
2	11	10	10	10	10	10	7.5	10	78.5	6162.25
3	25	10	8.5	5	9.5	10	6.5	9	83.5	6972.25
4	23	10	10	5	7.5	10	5	7.5	78	6084
5	19	10	9.5	10	10	10	7.5	8.5	84.5	7140.25
6	27	10	6	10	9.5	10	5.5	6.5	84.5	7140.25
7	26	9.5	8	5	10	10	5	9	82.5	6806.25
8	12	10	8.5	10	10	10	7.5	8.5	76.5	5852.25
9	17	7.5	9.5	10	10	7.5	7	10	78.5	6162.25
10	29	10	10	10	10	8.5	10	10	97.5	9506.25
11	13	9	9	6.5	9.5	8.5	4.5	9	69	4761
12	14	10	10	10	7.5	10	7.5	10	79	6241
13	26	10	10	10	10	10	7.5	8.5	92	8464
14	14	7.5	7	7.5	7.5	10	4	6	63.5	4032.25
15	21	7.5	5.5	5.5	7.5	10	4.5	5.5	67	4489
16	11	5	8.5	10	7.5	5	5.5	6	58.5	3422.25
17	15	5	10	5	7.5	10	7.5	10	70	4900
18	21	10	9	10	6.5	10	5	9	80.5	6480.25
19	20	10	8.5	10	7.5	10	6.5	6.5	79	6241
20	13	5	5	6	10	4.5	2.5	5	51	2601
21	16	9.5	8.5	5	7.5	10	5	8.5	67	4489
22	5	8	9	6.5	7.5	10	5	7.5	58.5	3422.25
23	20	5	8	10	5	5	7	8	68	4624
24	22	10	9.5	10	10	10	6	9	86.5	7482.25
25	7	10	9.5	10	7.5	10	7.5	7.5	69	4761
26	8	2.5	8	2.5	5	2.5	5	8.5	42	1764
27	7	10	10	10	7.5	10	5.5	9.5	69.5	4830.25
28	7	10	9.5	10	7.5	10	7.5	7.5	69	4761

ตารางที่ 10 คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลขั้นพื้นฐาน หลังการทดลองของกลุ่ม
ทดลองที่ 2 (ต่อ)

คนที่	แบบ ทดสอบ	ทักษะทางดนตรี							คะแนน รวม	คะแนน รวมยก กำลังสอง (x_1^2)
		การฟัง	การ ร้อง เพลง	การเล่น เครื่องดนตรี	การ เคลื่อนไหว	การคิด สร้าง สรรค์	การอ่าน โน้ต	การ เขียน โน้ต		
29	19	10	4.5	3	7.5	10	5	5	64	4096
30	16	7.5	7.5	10	9	8	7	7	72	5184
31	25	5	9	8	8.5	4.5	5	7	72	5184
32	11	8	9	10	10	10	5.5	6	69.5	4830.25
33	12	10	7.5	10	10	10	5.5	7	72	5184
34	21	7	6	2.5	7.5	5	4	6	59	3481
35	27	10	9	10	10	10	8.5	8.5	93	8649
36	12	7.5	5	10	7	9.5	7.5	10	68.5	4692.25
37	26	10	10	10	5	10	5	10	86	7396
38	4	7.5	8.5	7.5	10	10	2.5	8.5	58.5	3422.25
39	12	5	7	10	5	5	2.5	6.5	53	2809
40	9	2.5	9	10	5	2.5	2.5	8.5	49	2401
41	14	10	8.5	10	10	10	6.5	8	77	5929
42	7	5	5	8	7	5	5	4.5	46.5	2162.25
43	17	10	4	7	7	10	3	4	62	3844
44	12	2.5	5	2.5	5	2.5	3.5	5	38	1444
45	14	10	9	10	10	10	5	8	76	5776
46	5	10	10	10	9	10	6	8.5	68.5	4692.25
47	8	7.5	10	9.5	5	7.5	9	10	66.5	4422.25
48	10	5	7.5	6	5	5	3	6	47.5	2256.25
49	15	10	7	10	10	10	6	7	75	5625
50	23	7.5	5.5	10	10	7.5	3	5.5	72	5184
51	6	5	4.5	2.5	7.5	5	3	4	37.5	1406.25
52	17	5	5.5	10	5	7.5	5	6	61	3721
53	6	3	6	2.5	6.5	6	2.5	6	38.5	1482.25

ตารางที่ 10 คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองของกลุ่ม
ทดลองที่ 2 (ต่อ)

คนที่	แบบทดสอบ	ทักษะทางดนตรี							คะแนนรวม	คะแนนรวมยกกำลังสอง (x_1^2)
		การฟัง	การร้องเพลง	การเล่นเครื่องดนตรี	การเคลื่อนไหว	การคิดสร้างสรรค์	การอ่านโน้ต	การเขียนโน้ต		
54	15	10	8.5	10	10	10	4	6	73.5	5402.25
55	21	7	7.5	6.5	5	2.5	8.5	7.5	65.5	4290.25
56	14	9.5	4.5	6.5	10	8	3	4	59.5	3540.25
57	18	5	8	10	5	5	5	7	63	3969
58	22	10	7.5	5	10	8	5.5	6	74	5476
59	8	10	6.5	6.5	7	8.5	5	6	57.5	3306.25
60	13	7.5	8	2.5	7	7.5	2.5	5	53	2809
รวม									4088	289510

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} = \frac{4088}{60} = 68.14$$

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} = \sqrt{\frac{60 \times 289510 - (4088)^2}{60(60-1)}} = 13.64$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลชั้นพื้นฐานหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

คู่ที่	d	d ²
1	17.5	306.25
2	3	9
3	-2	4
4	1	1
5	-8.5	72.25
6	7	49
7	9.5	90.25
8	16.5	272.25
9	6.5	42.25
10	-14.5	210.25
11	20	400
12	8	64
13	-3	9
14	22	484
15	19	361
16	32.5	1056.25
17	17	289
18	2.5	6.25
19	-1.5	2.25
20	36	1296
21	10.5	110.25
22	5.5	30.25
23	22.5	506.25
24	-16	256
25	1.5	2.25
26	12.5	156.25
27	-2	4

ตารางที่ 11 ผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลชั้นพื้นฐานหลังการทดลอง
ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 (ต่อ)

คู่ที่	d	d ²
28	22.5	506.25
29	-5.5	30.25
30	18.5	342.25
31	20	400
32	11	121
33	20	400
34	4	16
35	-15.5	240.25
36	8.5	72.25
37	5	25
38	19.5	380.25
39	15.5	240.25
40	21	441
41	7	49
42	17	289
43	-4.5	20.25
44	19.5	380.25
45	18	324
46	-3.5	12.25
47	9	81
48	14	196
49	10	100
50	2	4
51	45	20.25

ตารางที่ 11 ผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์สากลชั้นพื้นฐานหลังการทดลอง
ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 (ต่อ)

คู่ที่	d	d ²
52	.5	0.25
53	9	81
54	-13	169
55	2.5	6.25
56	-.5	0.25
57	4	16
58	-18	324
59	8	64
60	23.5	552.25
รวม (Σ)	925	23741

ตารางที่ 12 คะแนนทักษะการร้องเพลง หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และ
กลุ่มทดลองที่ 2

คู่ที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2		D	D ²
	X ₁	X ₁ ²	X ₂	X ₂ ²		
1	10	100	8.5	72.25	1.5	2.25
2	10	100	10	100	0	0
3	8	64	8.5	72.25	-0.5	0.25
4	10	100	10	100	0	0
5	7.5	56.25	9.5	90.25	-2	4
6	10	100	6	36	4	16
7	10	100	8	64	2	4
8	10	100	8.5	72.25	1.5	2.25
9	10	100	9.5	90.25	0.5	0.25
10	10	100	10	100	0	0
11	9.5	90.25	9	81	0.5	0.25
12	10	100	10	100	0	0
13	10	100	10	100	0	0
14	8	64	7	49	1	1
15	8.5	72.25	5.5	30.25	3	9
16	9	81	8.5	72.25	0.5	0.25
17	8.5	72.25	10	100	-1.5	2.25
18	10	100	9	81	1	1
19	10	100	8.5	72.25	1.5	2.25
20	9.5	90.25	5	25	4.5	20.25
21	9	81	8.5	72.25	0.5	0.25
22	8.5	72.25	9	81	-0.5	0.25
23	9	81	8	64	1	1
24	8.5	72.25	9.5	90.25	-1	1

ตารางที่ 12 คะแนนทักษะการร้องเพลง หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 (ต่อ)

คู่ที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2		D	D ²
	X ₁	X ₁ ²	X ₂	X ₂ ²		
25	7	49	9.5	90.25	-2.5	6.25
26	8.5	72.25	8	64	0.5	0.25
27	5	25	10	100	-5	25
28	8.5	72.25	9.5	90.25	-1	1
29	6.5	42.25	4.5	20.25	2	4
30	9	81	7.5	56.25	1.5	2.25
31	10	100	9	81	1	1
32	10	100	9	81	1	1
33	10	100	7.5	56.25	2.5	6.25
34	7	49	6	36	1	1
35	8.5	72.25	9	81	-0.5	0.25
36	8.5	72.25	5	25	3.5	12.25
37	10	100	10	100	1	1
38	9.5	90.25	8.5	72.25	1	1
39	10	100	7	49	3	9
40	8.5	72.25	9	81	-0.5	0.25
41	10	100	8.5	72.25	1.5	2.25
42	8.5	72.25	5	25	3.5	12.25
43	5.5	30.25	4	16	1.5	2.25
44	9.5	90.25	5	25	4.5	20.25
45	10	100	9	81	1	1
46	8.5	72.25	10	100	-1.5	2.25
47	7.5	56.25	10	100	-2.5	6.25
48	8.5	72.25	7.5	56.25	1	1
49	9	81	7	49	2	4
50	10	100	5.5	30.25	4.5	20.25

ตารางที่ 12 คะแนนทักษะการร้องเพลง หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 (ต่อ)

คู่ที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2		D	D ²
	X ₁	X ₁ ²	X ₂	X ₂ ²		
51	8.5	72.25	4.5	20.25	4	16
52	7.5	56.25	5.5	30.25	2	4
53	7	49	6	36	1	1
54	9	81	8.5	72.25	0.5	0.25
55	7	49	7.5	56.25	0.5	0.25
56	4.5	20.25	4.5	20.25	0	0
57	5.5	30.25	8	64	-2.5	6.25
58	6	36	7.5	56.25	-1.5	2.25
59	10	100	6.5	42.25	3.5	12.25
60	9	81	8	64	1	1
รวม (Σ)	521	4644	473	3915.5	49	254.5

กลุ่มทดลองที่ 1

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} = \frac{521}{60} = 8.68$$

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} = \sqrt{\frac{60 \times 4644 - (521)^2}{60(60-1)}} = 1.43$$

กลุ่มทดลองที่ 2

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} = \frac{473}{60} = 7.88$$

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} = \sqrt{\frac{60 \times 3915.5 - (473)^2}{60(60-1)}} = 1.78$$

ตารางที่ 13 คะแนนทักษะการอ่านโน้ต หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

คู่ที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2		D	D ²
	X ₁	X ₁ ²	X ₂	X ₂ ²		
1	10	100	505	30.25	4.5	20.25
2	10	100	7.5	56.25	2.5	6.25
3	7	49	6.5	42.25	0.5	0.25
4	7.5	56.25	5	25	2.5	6.25
5	7.5	56.25	7.5	56.25	0	0
6	10	100	5.5	30.25	4.5	20.25
7	10	100	5	25	5	25
8	10	100	7.5	56.25	2.5	6.25
9	10	100	7	49	3	9
10	10	100	10	100	0	0
11	10	100	4.5	20.25	5.5	30.25
12	10	100	7.5	56.25	2.5	6.25
13	10	100	7.5	56.25	2.5	6.25
14	7	49	4	16	3	9
15	10	100	4.5	20.25	5.5	30.25
16	9	81	5.5	30.25	3.5	12.25
17	10	100	7.5	56.25	2.5	6.25
18	10	100	5	25	5	25
19	10	100	6.5	42.25	3.5	12.25
20	10	100	2.5	6.25	7.5	56.25
21	9	81	5	25	4	16
22	8	64	5	25	3	9
23	10	100	7	49	3	9
24	8	64	6	36	2	4

ตารางที่ 13 คะแนนทักษะการอ่าน โน้ต หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 (ต่อ)

คู่ที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2		D	D ²
	X ₁	X ₁ ²	X ₂	X ₂ ²		
25	6	36	7.5	56.25	-1.5	2.25
26	7.5	56.25	5	25	2.5	6.25
27	4.5	20.25	5.5	30.25	-1	1
28	9	81	7.5	56.25	1.5	2.25
29	5	25	5	25	0	0
30	8	64	7	49	1	1
31	9	81	5	25	4	16
32	8.5	72.25	5.5	30.25	3	9
33	10	100	5.5	30.25	4.5	20.25
34	8.5	72.25	4	16	4.5	20.25
35	8.5	72.25	8.5	72.25	0	0
36	8	64	7.5	56.25	0.5	0.25
37	10	100	5	25	5	25
38	10	100	2.5	6.25	7.5	56.25
39	10	100	2.5	6.25	7.5	56.25
40	8.5	72.25	2.5	6.25	6	36
41	9.5	90.25	6.5	42.25	3	9
42	8.5	72.25	5	25	3.5	12.25
43	6.5	42.25	3	9	3.5	12.25
44	7.5	56.25	3.5	12.25	4	16
45	10	100	5	25	5	25
46	10	100	6	36	4	16
47	9.5	90.25	9	81	0.5	0.25
48	8	64	3	9	5	25
49	8.5	72.25	6	36	2.5	6.25

ตารางที่ 13 คะแนนทักษะการอ่านโน้ต หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 (ต่อ)

คู่ที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2		D	D ²
	X ₁	X ₁ ²	X ₂	X ₂ ²		
50	10	100	3	9	7	49
51	8.5	72.25	3	9	5.5	30.25
52	8.5	72.25	5	25	3.5	12.25
53	2.5	6.25	2.5	6.25	0	0
54	8.5	72.25	4	16	4.5	20.25
55	8.5	72.25	8.5	72.25	0	0
56	5	25	3	9	2	4
57	5	25	5	25	0	0
58	5.5	30.25	5.5	30.25	0	0
59	9.5	90.25	5	25	4.5	20.25
60	10	100	2.5	6.25	7.5	56.25
รวม (∑)	513.5	4570.25	325	1958.5	188.5	891.75

กลุ่มทดลองที่ 1

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} = \frac{513.5}{60} = 8.56$$

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} = \sqrt{\frac{60 \times 4570.25 - (513.5)^2}{60(60-1)}} = 1.72$$

กลุ่มทดลองที่ 2

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} = \frac{325}{60} = 5.42$$

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} = \sqrt{\frac{60 \times 1958.5 - (325)^2}{60(60-1)}} = 1.83$$

4. การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน คะแนนทักษะการร้องเพลง และทักษะการอ่าน โน้ต หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้สูตร

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{(N-1)}}}$$

เมื่อ ΣD = ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนที่สัมพันธ์กันแต่ละคู่

ΣD^2 = ผลรวมของกำลังสองของผลต่างระหว่างคะแนนที่สัมพันธ์กันแต่ละคู่

N = จำนวนคู่ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

(ประกอบ กรรมสูตร, 2535)

ทดสอบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

$$t = \frac{925}{\sqrt{\frac{60 \times 23741 - (925)^2}{(60-1)}}}$$

$$= \frac{925}{98.19}$$

$$t = 9.42$$

ในกรณีนี้ชั้นแห่งความอิสระ (df) เท่ากับ $(N-1) = (60-1) = 59$ จากการเปิดตารางค่า $t_{.05} \ t_{59} = 2.00$

ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะการร้องเพลงหลังการทดลอง ระหว่าง
กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

$$\begin{aligned}t &= \frac{49}{\sqrt{\frac{60 \times 254.5 - (49)^2}{(60-1)}}} \\&= \frac{49}{14.77} \\t &= 3.32\end{aligned}$$

ในกรณีนี้ชั้นแห่งความอิสระ (df) เท่ากับ $(N-1) = (60-1) = 59$ จากการเปิด
ตารางค่า $t_{.05} \quad t_{59} = 1.67$

ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะการอ่านโน้ต หลังการทดลองระหว่าง
กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

$$\begin{aligned}t &= \frac{188.5}{\sqrt{\frac{60 \times 891.75 - (188.5)^2}{(60-1)}}} \\&= \frac{188.5}{17.45} \\t &= 10.80\end{aligned}$$

ในกรณีนี้ชั้นแห่งความอิสระ (df) เท่ากับ $(N-1) = (60-1) = 59$ จากการเปิด
ตารางค่า $t_{.05} \quad t_{59} = 1.67$

ทดสอบความแตกต่างของคะแนนวิชาคณิต ปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

$$t = \frac{-5}{\sqrt{\frac{60 \times 35 - (-5)^2}{(60-1)}}$$

$$= -5$$

$$t = 0.84$$

ในกรณีนี้ชั้นแห่งความอิสระ (df) เท่ากับ $(N-1) = (60-1) = 59$ จากการเปิดตารางค่า $t_{.05} \quad t_{59} = 2.00$

5. การทดสอบภาวะความแปรปรวนของคะแนนวิชาคณิต ปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

สูตร

$$F = \frac{S_1^2}{S_2^2}$$

เมื่อ S_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มทดลองที่ 1

S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มทดลองที่ 2

(ประกอบ กรรมสูตร , 2535)

แทนค่า $S_1^2 = (4.81)^2$

$$S_2^2 = (5.02)^2$$

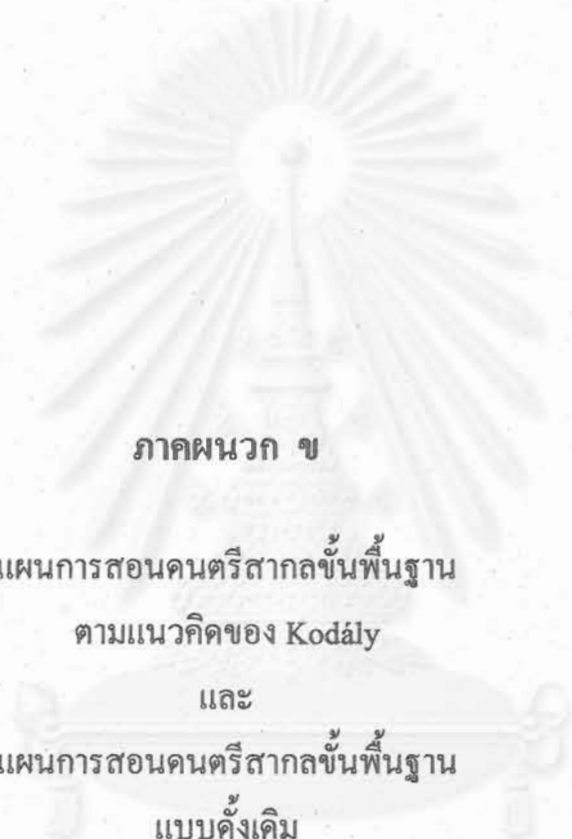
$$F = \frac{(4.81)^2}{(5.02)^2}$$

$$= \frac{23.14}{25.20}$$

$$F = 0.92$$

ขั้นแห่งความอิสระมี 2 ค่า เป็น (N-1) ทั้ง 2 ค่า คือ (60-1) และ (60-1) เป็น 59, 59 จากการเปิดตารางค่า $t_{.05, 59, 59} = 1.53$ ค่า $F = 0.92 < 1.53$ ดังนั้น ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีค่าความแปรปรวนไม่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

ตามแนวคิดของ Kodály

และ

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

แบบดั้งเดิม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีทั้งหมด 24 แผนคือ

1. แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของ Kodály 12 แผน ใช้กับกลุ่มที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály
2. แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานแบบดั้งเดิม 12 แผน ใช้กับกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม

โดยทั้งสองกลุ่มใช้เนื้อหาและเพลงบังคับซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านไทยเหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันที่วิธีการสอน การจัดกิจกรรมและการเน้นทักษะทางดนตรี

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน

แผนการสอนที่	เนื้อหา	ทักษะที่เห็น (แนวคิดของ Kodály)	ทักษะที่เน้น (แบบดั้งเดิม)	เพลงบังคับ	การประเมินผล
1	จังหวะตบ (Beat)	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การเคลื่อนไหว 4. การอ่านโน้ต	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	อุทัยเมือง แมน	
2	จังหวะทำนอง (Melody Rhythm)	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	กาเหว่า	
3	คำของโน้ตตัวดำ และตัวหุคของ ตัวดำ	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต 4. การเคลื่อนไหว	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	มอญช่อนผ้า	
4	คำของโน้ตตัว เข้บ้ตหนึ่งชั้น และตัวหุคของ ตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต 4. การเคลื่อนไหว	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	หวาน	
5	คำของโน้ตตัวขาว และตัวหุคของ ตัวขาว	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต 4. การเคลื่อนไหว	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	นี่หัว	
6	โน้ตตัวดำประจุด	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การเคลื่อนไหว	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	จำปีลอยฟ้า	

แผนการสอนที่	เนื้อหา	ทักษะที่เน้น (แนวคิดของ Kodály)	ทักษะที่เน้น (แบบดั้งเดิม)	เพลงบังคับ	การประเมินผล
7	โน้ตตัวเข้บิตหนึ่ง ชั้นประจูด	1. การฟัง 2. การร้องเพลง 3. การอ่านโน้ต 4. การเล่นเครื่องดนตรี	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	ธรรมชาติ	
8	เครื่องหมายกำหนด จังหวะ 2 4	1. การร้องเพลง 2. การอ่านโน้ต 3. การเคลื่อนไหว	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	ท่าโพเมือง แมน	
9	เครื่องหมาย กำหนดจังหวะ 4 4	1. การร้องเพลง 2. การฟัง 3. การอ่านโน้ต	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	เปลญวน	
10	เครื่องดนตรีไทย และวงดนตรีไทย	4. การร้องเพลง 5. การอ่านโน้ต 6. การฟัง 4. การเล่นเครื่อง ดนตรี	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	เดือน จำ เดือน	
11	เครื่องดนตรีพื้น บ้าน	7. การร้องเพลง 8. การฟัง 9. การอ่านโน้ต 5. การร้องประสาน เสียง	ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	คอบ	
12	มารยาทในการชม ดนตรี		ทักษะทางดนตรี ทั้ง 6 ด้าน	ใครรักใคร ใครรักใคร	
					ทดสอบ หลังสอน (Post – test) และ การวัด ทักษะทาง ดนตรี

หมายเหตุ

1. ทักษะที่เน้น หมายถึงทักษะที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติได้ในแต่ละชั่วโมงการสอนตามแนวคิดของ Kodály ในแต่ละชั่วโมงจะเน้นทักษะการร้องเพลงและการอ่านโน้ต บางทักษะจะเน้นบางชั่วโมง ส่วนการสอนแบบดั้งเดิมทุกชั่วโมงจะเน้นทักษะทั้ง 6 ด้าน ผสมผสานกัน คือทักษะการฟัง ทักษะการร้องเพลง ทักษะการเล่นเครื่องดนตรี ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย ทักษะการคิดสร้างสรรค์และ ทักษะการอ่าน - เขียนโน้ต

2. เพลงบังคับ หมายถึง เพลงที่นักเรียนต้องร้องได้ถูกต้องและไพเราะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายตามอิสระตามจังหวะตบของเพลงอุทัย

เมืองแมน

3. การอ่านโน้ต

3.1 นักเรียนอ่านโน้ตตามจังหวะ | □ | จากบัตรคำ

4. ครูเล่นเปียโนเพลงอุทัยเมืองแมน นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ

| □ | ประกอบเพลง

5. นักเรียนเล่นเครื่องประกอบจังหวะตามจังหวะ | □ | ประกอบ

เพลงอุทัยเมืองแมน จากเทป ครูเป็นผู้อ่านวทยเพลง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของจังหวะตบ จากเพลงอุทัยเมืองแมน

2. ครูเป็นผู้อ่านวทยเพลง ให้นักเรียนร้องเพลงอุทัยเมืองแมน และสรุปเพลงอุทัย

เมืองแมนเป็นเพลงพื้นบ้านของภาคกลาง

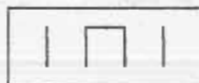
สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน

2. เครื่องประกอบจังหวะ เช่น กลอง กิ่ง ลูกกระพรวน

3. เครื่องเล่นเทป และเทป เพลง อุทัยเมืองแมน

4. แถบบัตรคำ Pattern

5. แผนภูมิเพลง อุทัยเมืองแมน

เพลงอุทัยเมืองแมน

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลง อุทัยเมืองแมน
2. การเคาะจังหวะตามเพลงอุทัยเมืองแมน
3. การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะคบ เพลงอุทัยเมืองแมน
4. การอ่านโน้ต | □ |
5. การเล่นเครื่องประกอบจังหวะตาม Pattern | □ |

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงกาเหว่า พร้อมทั้งแบ่งกลุ่มให้นักเรียนตบมือจังหวะตบ จังหวะทำนอง เพลงกาเหว่าพร้อมกัน

2.3 นักเรียนอ่านโน้ตกำกับ แบบ ทีที ทา จากแผนภูมิเพลงกาเหว่าพร้อมกัน

3. การร้องประสานเสียง

3.1 ร้องประสานเสียงแบบ แคนนอน (Canon) โดยครูเป็นผู้อำนวยเพลง

กลุ่ม 1 ร้องเนื้อเพลงกาเหว่าจนจบเพลง

กลุ่ม 2 ร้อง Ostinato เฉพาะวรรคแรกของเพลง “ กาเหว่าบินมาลอยล่อง ”

2.2 Singing Game “ แร้วคั่นกกาเหว่า ” โดย

กลุ่ม 1 นักเรียน 10 คน จับมือทำสะพานโค้งขึ้นเรียงเป็นแถว จะได้ 5 คู่ เป็นแร้วคั่นกกา พร้อมทั้งร้อง Ostinato

กลุ่ม 2 นักเรียน 30 คน เดินตามจังหวะทำนองเพลงกาเหว่า เรียงเป็นแถวตาม สะพานโค้ง พร้อมทั้งร้องเพลงกาเหว่าจนจบเพลง

เมื่อเพลงจบแล้วให้แร้วคั่นกกาทั้ง 5 คู่ เอามือลงเพื่อจับนกกาเหว่า จะได้ทีละ 1 ตัวต่อ 1 แร้ว ใครที่ถูกจับก็ต้องออกมาเป็นแร้ว พร้อมทั้งร้อง Ostinato เล่นไปเรื่อยๆ จนเหลือคนสุดท้ายก็จะเป็นนกที่อิสระ

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของจังหวะทำนองจากเพลงกาเหว่า
2. ครูเป็นผู้อำนวยเพลง ให้นักเรียนร้องเพลงกาเหว่า และสรุปเพลงกาเหว่า เป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิจังหวะเพลงกาเหว่า

2/4   ๑ | ๓๓ | ๒. ๑ | ๓๓ | ๓๓ | ๓๓ | ๒. ||

2/4   ๑ | ๓๓ | ๒. ๑ | ๓๓ | ๓๓ | ๓๓ | ๒. ||

2. แผนภูมิเพลงกาเหว่า

เพลงกาเหว่า

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

กา เหว่า บิน มา ลอย ล่อง กา เหว่า บิน มา ลอย ไม่ ไร่ ฤ

ครอง ฉันทอน ละ เมือ ชิน เดย ใคร เลย จะ ไม่ เก้อ ชิน เดย ใคร เลย จะ ไม่

เก้อ ไม่ ไร่ ฤ เธอ ละ เมือ แล มง

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงกาเหว่า
2. การเคาะจังหวะทำนองเพลงกาเหว่า
3. การอ่านโน้ตก้านจากแผนภูมิจังหวะเพลงกาเหว่า
4. การร้องประสานเสียงแบบแคนนอน (Canon) เพลงกาเหว่า
5. การเล่น Singing Game “แรวด์ักนกกาเหว่า”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 3)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง
เรื่อง ค่าของโน้ตตัวดำ (●) และตัวหยุดของตัวดำ (Σ)
(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคิดรวบยอด

โน้ตตัวดำ (●) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากล และตัวหยุดของตัวดำ (Σ) เป็นสัญลักษณ์แทนความเงียบของเสียงดนตรีชั่วขณะ มีความยาวของอัตราจังหวะเท่ากับ โน้ตตัวดำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายความหมายของเพลงพื้นบ้านได้
2. ร้องเพลงมอญช่อนผ้าได้ถูกต้อง
3. เคาะจังหวะตบ และจังหวะทำนองตามบทเพลงมอญช่อนผ้าได้
4. อ่านโน้ตตาม Pattern | □ | ได้
5. เข้าใจ และสามารถเล่นเกมมอญช่อนผ้าได้

เนื้อหา

โน้ตตัวดำ (●) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากล
ตัวหยุดของตัวดำ (Σ) เป็นสัญลักษณ์แทนความเงียบของเสียงดนตรีชั่วขณะ ซึ่งมีความยาว
อัตราจังหวะเท่ากับโน้ตตัวดำ

ในที่นี้ กำหนดให้โน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 ตัวหยุดของตัวดำก็มีค่าเท่ากับ 1 เช่นเดียวกัน

- คือ ตัวดำ มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ อ่านว่า ทา
- Σ คือ ตัวหยุดของตัวดำ มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

เพลงพื้นบ้าน หมายถึง เพลงที่ร้องกันในชนบท ชุมชนต่าง ๆ ของไทย สืบต่อกันมาตั้งแต่
บรรพบุรุษ ได้แก่ เพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า มอญช่อนผ้า ฯลฯ

เพลงพื้นบ้านท่าโพ เป็นเพลงที่ยังร้องกันในชนบทแถบ อำเภอท่าโพ จังหวัดอุทัยธานี ได้แก่
เพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงหวาน เพลงมอญช่อนผ้า ฯลฯ

การละเล่นมอญช่อนผ้า ผู้เล่นจะนั่งเป็นวงกลม ช่วยกันร้องเพลงมอญช่อนผ้า ผู้ถูกคัดเลือก
1 คนออกมาเดินไปรอบ ๆ วงกลม ในมือถือผ้าขณะที่เดินไปรอบ ๆ วง หากพบว่าใครนั่งเหม่อ
ลอยก็ให้นำผ้าวางไว้ข้างหลัง ผู้ที่นั่งอยู่สามารถเอามือมาคลำด้านหลังได้เป็นครั้งคราวว่ามีผ้าวางไว้หรือ
ไม่ หากพบว่าผ้าวางอยู่ที่ให้รีบนำผ้าวิ่งไปตีกันคนที่วาง หากวิ่งทันคนที่ถูกตีกันจะต้องเดินรอบ

วงใหม่ แต่ถ้าไม่ทัน เมื่อคนวางผ้าวางไว้แล้ว เดินหรือวิ่งมาครบ 1 รอบ ก็ให้นั่งแทนที่คนที่ถูกวางหากคนที่ถูกวางยังไม่รู้ตัวก็สามารถตีกันคนที่ถูกวางผ้าได้ แล้วคนที่โดนตีกันก็ต้องออกไปเดินรอบวงแทน

Pattern

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า
2. ครูสนทนาถึงเพลงประเภทต่าง ๆ ที่นักเรียนรู้จัก เช่น เพลงไทย เพลงไทยสากล เพลงสากล และยังมีเพลงอีกประเภทหนึ่งที่นักเรียนควรจะรู้จักคือ เพลงพื้นบ้าน

ขั้นสอน

1. การฟัง
  - 1.1 ครูอธิบายถึงลักษณะของเพลงพื้นบ้านและยกตัวอย่างเพลงที่นักเรียนร้องได้ คือ เพลงอุทัยเมืองแมน และเพลงกาเหว่า
  - 1.2 ครูอธิบายลักษณะของเพลงพื้นบ้านท่าโพ และยกตัวอย่าง เช่น เพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญซ่อนผ้า ฯลฯ
2. การร้องเพลง
  - 2.1 ครูร้องเพลง มอญซ่อนผ้า ให้นักเรียนฟัง 2-3 เที่ยว
  - 2.2 นักเรียนร้องเพลงมอญซ่อนผ้า ตามครูทีละวรรค
  - 2.3 ครูและนักเรียนร้องเพลงมอญซ่อนผ้าพร้อมกัน และแก้ไขจุดบกพร่องที่พบ
3. การอ่านโน้ต
  - 3.1 นักเรียนคบบมือตามจังหวะตบ และจังหวะทำนองเพลงมอญซ่อนผ้า
  - 3.2 นักเรียนอ่านโน้ตตาม Pattern | □ | จากบัตรคำ
4. การเคลื่อนไหว
  - 4.1 นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายอิสระตาม Pattern | □ | ซึ่งครูเคาะจังหวะให้
  - 4.2 ครูเล่นเปียโน เพลงมอญซ่อนผ้า นักเรียนคบบมือตาม Pattern | □ | ประกอบ
  - 4.3 ครูอธิบายวิธีการเล่นเกมมอญซ่อนผ้า นักเรียนทุกคนร่วมกันเล่นเกมมอญซ่อนผ้า ครูพยายามเน้นให้ทุกคนร้องเพลงให้ไพเราะ

ขั้นสรุป

ครูเป็นผู้อ่านขยเพลง ให้นักเรียนร้องเพลงมอญซ่อนผ้า โดยเน้นการร้องอย่างไพเราะ

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. แลบบัตรคำ Pattern | □ |
3. แผนภูมิเพลง มอญซ่อนผ้า

เพลงมอญซ่อนผ้า

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

การวัดและประเมินผล

1. การตอบคำถามเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน
2. สังเกตทักษะดนตรีในด้าน
  - 2.1 การร้องเพลงมอญซ่อนผ้า
  - 2.2 การเคาะจังหวะตบ และจังหวะทำนองตามบทเพลงมอญซ่อนผ้า
  - 2.3 การอ่านโน้ตตาม Pattern | □ |
  - 2.4 การเล่นเกม มอญซ่อนผ้า

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลชั้นพื้นฐาน (แผนที่ 4)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง คำของโน้ตตัวเข้บิตหนึ่งชั้น ( ) และตัวหยุดของตัวเข้บิตหนึ่งชั้น (๑)

(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคิดรวบยอด

โน้ตตัวเข้บิตหนึ่งชั้น ( ) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากล และตัวหยุดของตัวเข้บิตหนึ่งชั้น (๑) เป็นสัญลักษณ์แทนความเจ็บของเสียงดนตรีชั่วขณะ ซึ่งมีความยาวของอัตราจังหวะเท่ากับโน้ตตัวเข้บิตหนึ่งชั้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงหวาน ได้ถูกต้อง
2. เคาะจังหวะคบ และจังหวะทำนองตามบทเพลงหวานได้
3. รำวง ประกอบเพลงหวานได้
4. เคลื่อนไหวร่างกายตาม Pattern ได้
5. อ่านโน้ตกำหนดจากแผนภูมิจังหวะเพลงหวานได้
6. ร้องประสานเสียงแบบ แคนนอน (Canon) เพลงหวานได้

เนื้อหา

โน้ตตัวเข้บิตหนึ่งชั้น เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากลที่ใช้แทนเสียงดนตรี ถ้ากำหนดให้โน้ตตัวค้ำมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โน้ตตัวเข้บิตหนึ่งชั้นจะมีค่าเท่ากับครึ่งจังหวะหรือโน้ตตัวเข้บิตหนึ่งชั้น ( ) 2 ตัว จะมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ อ่านว่า ทีที

ตัวหยุดของตัวเข้บิตหนึ่งชั้น เป็นสัญลักษณ์ แทนความเจ็บของเสียงดนตรีชั่วขณะ ซึ่งมีความยาวของอัตราจังหวะเท่ากับโน้ตตัวเข้บิตหนึ่งชั้น

 คือ ตัวเข้บิตหนึ่งชั้น มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ อ่านว่า ทีที

๑ คือ ตัวหยุดตัวเข้บิตหนึ่งชั้น มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

รำวง เป็นการรำเป็นวง เป็นคู่ๆ ผู้ชายกับผู้หญิง เพลงพื้นบ้านบางเพลง เช่น เพลงหวาน เป็นเพลงที่ใช้ร้องประกอบการรำวง ซึ่งชาวบ้านในท้องถิ่น จะร่วมกันร้องรำทำเพลงกันในยามว่างจากงานหรือในโอกาสรื่นเริงจากงานต่าง ๆ

Pattern

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนบทเพลง อุทัยเมืองแมน กาเหว่า มอญซ่อนผ้า
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเพลงพื้นบ้าน ที่ได้ร้องกันในกลุ่มผู้สูงอายุ สืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณกลุ่มคนรุ่นใหม่ซึ่งอายุน้อย ไม่ค่อยรู้จักเพลงพื้นบ้าน ดังนั้นหากไม่ช่วยกันอนุรักษ์ไว้ เพลงพื้นบ้านเหล่านี้ก็จะสูญหายไปในที่สุด จึงขอให้นักเรียนทุกคนร้องเพลงพื้นบ้านให้ได้จะนับได้ว่าเป็นการช่วยอนุรักษ์มรดกไทยที่บรรพบุรุษได้มอบไว้ให้

ขั้นสอน

1. การฟัง
  - 1.1 ครูอธิบายถึงความหมายของเพลงหวาน ซึ่งเปรียบเทียบกับผู้หญิงที่มีตาหวานเหมือนน้ำตาล
2. การร้องเพลง
  - 2.1 ครูร้องเพลงหวานให้นักเรียนฟัง 2-3 เที่ยว
  - 2.2 นักเรียนร้องเพลงหวานตามครูทีละวรรค
  - 2.3 ครูและนักเรียนร้องเพลงหวานพร้อมกันอย่างไพเราะ
3. การเคลื่อนไหว
  - 3.1 นักเรียนตบมือตามจังหวะตบและจังหวะทำนองเพลงหวาน
  - 3.2 นักเรียนเดินตามจังหวะตบในเพลงหวานที่ได้ยินจากเครื่องเล่นเทป
  - 3.3 นักเรียนจัดวงกลม ขึ้นเป็นคู่ๆ ผู้ชายคู่ผู้หญิง ร่วมกันรำวงเพลงหวาน โดยฟังเพลงจากเครื่องเล่นเทป ในการรำวงให้ก้าวเดินลงจังหวะตบ สำหรับมือให้ทำท่าอิสระได้ แต่ต้องมีการจับและตั้งวง
4. การอ่านโน้ต
  - 4.1 นักเรียนอ่านโน้ตตาม Pattern
  - 4.2 นักเรียนตบมือและเคลื่อนไหวร่างกายตามอิสระจาก Pattern
5. การร้องประสานเสียง
  - 5.1 ร้องประสานเสียงแบบแคนนอน (Canon) โดยครูเป็นผู้อำนวยเพลง
    - กลุ่ม 1 ร้องเนื้อเพลงหวานจนจบเพลง
    - กลุ่ม 2 ร้อง OSTINATO เฉพาะวรรคแรกของเพลงคือ “หวาน หวาน หวาน”

จนกลุ่มหนึ่งร้องจบเพลง

ขั้นสรุป

ครูเป็นผู้อำนวยเพลงให้นักเรียนร้องเพลงหวานแบบประสานเสียง 2 แนว

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 5)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง
เรื่อง ค่าของโน้ตตัวขาว ($\circ$) และตัวหยุดของตัวขาว ($\blacksquare$)
(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคิดรวบยอด

โน้ตตัวขาว ($\circ$) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากล และตัวหยุดของตัวขาว ($\blacksquare$) เป็นสัญลักษณ์แทนความเงียบของเสียงดนตรีชั่วขณะ ซึ่งมีความยาวของอัตราจังหวะเท่ากับโน้ตตัวขาว

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลง นี้หัว ได้ถูกต้อง
2. เตะจังหวะตบ และจังหวะทำนองตามบทเพลง นี้หัว ได้
3. ทำท่าทางประกอบเพลงนี้หัว ได้
4. ค้าหาโน้ต $\bullet$ $\circ$ จากแผนภูมิเพลงนี้หัว ได้
5. เคลื่อนไหวตามจังหวะ Pattern $\bullet$ $\circ$ ได้

เนื้อหา

โน้ตตัวขาว ($\circ$) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากลที่ใช้แทนเสียงดนตรี ถ้ากำหนดให้โน้ตตัวดำ ($\bullet$) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โน้ตตัวขาว ($\circ$) จะมีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ ตัวหยุดของตัวขาว ($\blacksquare$) เป็นสัญลักษณ์แทนความเงียบของเสียงดนตรีชั่วขณะ ซึ่งมีความยาวของอัตราจังหวะเท่ากับโน้ตตัวขาว ($\circ$)

$\circ$ คือ ตัวขาว มีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ อ่านว่า ทา-ฮา

$\blacksquare$ คือ ตัวหยุดของตัวขาว มีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวน เพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงหวาน
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเพลงพื้นบ้านท่าโพ ว่าเป็นท้องถิ่นที่ยังคงรักษาการร้องเพลงพื้นบ้านไว้ได้อย่างเหนียวแน่น ตั้งอยู่ที่อำเภอท่าโพ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย แล้วครูเปิดเครื่องเล่นวีดิทัศน์ให้นักเรียนสังเกตการร้องเพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงหวาน และเพลงที่จะเรียนในวันนี้ คือ เพลงนี้หัว

ขั้นสอน

1. การร้องเพลง

1.1 ครูชี้ไปที่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ศีรษะ ไหล่ แขน สะโพก ฯลฯ แล้วให้นักเรียนหาคำตอบว่าคืออะไรบ้าง

1.2 ครูร้องเพลง นิ้วหัว 1-2 เที้ยว พร้อมทำท่าประกอบ เป็นท่าง่าย ๆ ที่ชี้ไปตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย พร้อมกับการร้องเพลง

1.3 ครูให้นักเรียนร้องเพลง นิ้วหัว ตามครูทีละวรรค

1.4 ครูและนักเรียนร้องเพลง นิ้วหัว พร้อมกัน

1.5 ครูให้นักเรียนร้องเพลง นิ้วหัว และแก้ไขจุดบกพร่อง เน้นการร้องที่ไพเราะ ไม่ตะโกน ไม่เบาเกินไป

2. การเคลื่อนไหว

2.1 ครูให้นักเรียนร้องเพลง นิ้วหัว และครูทำท่าให้นักเรียนดูดังนี้

นิ้วหัว - เอามือชี้ที่ ศีรษะ

นิ้วไหล่ - เอามือชี้ที่ ไหล่

ยื่นออกไปเขมเรียกว่าแขน - ยื่นแขนออกไป โยกขึ้นลงตามจังหวะ

อันแขนแขนเขาเรียกสะโพก - จับสะโพก

เอาไว้โยกไปมา - มือเท้าสะเอวโยกไปมา

2.2 ครูให้นักเรียนทำท่าพร้อมกับร้องเพลง

3. การอ่านโน้ต

3.1 ให้นักเรียนค้นหาโน้ตใน Pattern จากแผนภูมิเพลง นิ้วหัว

3.2 ให้นักเรียนดบจังหวะและเคลื่อนไหวร่างกายตาม Pattern

3.3 เล่นเกมการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ โดยครูเริ่มดบมือจังหวะ และเปลี่ยนจังหวะ ให้ไปแตะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย โดยครูจะทำก่อนและให้นักเรียนทำตามครูทีละวรรค เมื่อคล่องแล้ว ครูทำต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ โดยนักเรียนจะทำตามหลังครูอยู่ 1 วรรค

3.4 ครูเคาะจังหวะ เมื่อครูเคาะ ให้นักเรียนนั่ง ให้นักเรียนยืนขึ้นโดยทำเป็นแถวพร้อม ๆ กัน

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลงพร้อมทำท่าทางประกอบเพลง นิ้วหัว ครูเล่นเปียโน

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นวีดิทัศน์
2. เปียโน
3. แผนภูมิเพลงนี้หัว

เพลงนี้หัว

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

นี่ หัว ที่ ไหล ขึ้น ออก ไป เขา เรียก ว่า
แขน คับ แขน แขน เขา เรียก สะ โทก เต่า ไร่ โยก กลาง คำ กลาง คิน

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลง นี้หัว
2. การเคาะจังหวะตบ และจังหวะทำนองตามบทเพลง นี้หัว
3. การทำท่าประกอบเพลง นี้หัว
4. การค้นหาโน้ต จากแผนภูมิเพลง นี้หัว
5. การเคลื่อนไหวตามจังหวะ Pattern

สถาบันวิจัยวิชาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 6)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง โน้ตตัวดำประจูด (♩)

(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคิดรวบยอด

โน้ตตัวดำประจูด (♩) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะที่มีความยาวมากกว่าโน้ตตัวดำ (♪)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงจำปีลอยฟ้าได้ถูกต้อง
2. ทำท่าทางประกอบเพลงจำปีลอยฟ้าได้
3. เกาะจังหวะตบและจังหวะทำนองตามบทเพลง จำปีลอยฟ้าได้
4. ค้นหา Pattern | . ♩ จากแผนภูมิจังหวะ จำปีลอยฟ้าได้พบ
5. อ่านโน้ตกำกับจาก แผนภูมิจังหวะเพลงจำปีลอยฟ้าได้
6. เล่นเครื่องดนตรีตาม Pattern | . ♩ และ | ♩ | ♩ ประกอบเพลงจำปีลอยฟ้าได้

เนื้อหา

โน้ตตัวดำประจูด เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะที่มีความยาวมากกว่าโน้ตตัวดำ

♩ . ♩ คือ โน้ตตัวดำประจูด อ่านว่า ทาย-ที

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงหวาน เพลงนี้หัว
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องการทำบุญที่วัด ว่ามีใครเคยนำอาหาร ดอกไม้ รูป เทียน ไปถวายพระที่วัดบ้าง ครูเล่าให้นักเรียนฟังถึงชีวิตชาวชนบทซึ่งไม่ต้องผจญกับรถติดเหมือนในกรุงเทพฯ ตอนเช้าเตรียมอาหาร ดอกไม้ รูป เทียน ไปทำบุญที่วัด
3. เปิดเครื่องเล่นเทปเพลง จำปีลอยฟ้า ให้นักเรียนฟัง ครูบอกนักเรียนว่า เป็นเพลงพื้นบ้านอีกเพลงหนึ่ง ในบทเพลงมีดอกไม้ก็ชนิด

ขั้นสอน

1. การร้องเพลง

- 1.1 ครูร้องเพลง จำปีลอยฟ้าให้นักเรียนฟัง 1-2 เที่ยว
- 1.2 นักเรียนร้องเพลง จำปีลอยฟ้า ตามครูทีละวรรค
- 1.3 ครูและนักเรียนร้องเพลง จำปีลอยฟ้า พร้อมกัน แก้ไขจุดบกพร่องที่พบ และ

เน้นการร้องที่ไพเราะ

2. การเคลื่อนไหว

- 2.1 ครูให้นักเรียนร้องเพลง จำปีลอยฟ้า และครูทำท่าทางประกอบเพลงให้ดู ดังนี้
จำปีลอยฟ้า - ผายมือไปทางซ้าย
จำปายู่บนสวรรค์ - ผายมือไปทางขวา
เก็บดอกพิกุล - ทำท่าก้มลงเก็บดอกพิกุลที่หล่นอยู่ใต้ต้น
เอามาทำบุญด้วยกัน - ทำท่าประนมมือ
แต่เช้าวันนั้น - ก้มลงและค่อย ๆ ยึดตัวพร้อมกับชูมือขึ้น
ที่ศาลาเอย - เอามือจับกับคนข้าง ๆ และทำเป็นรูปศาลา
- 2.2 ครูให้นักเรียนทำท่าทางตามครูพร้อมกับร้องเพลงไปด้วย

3. การอ่านโน้ต

- 3.1 ให้นักเรียนเคาะจังหวะตบและจังหวะทำนองจากแผนภูมิจังหวะเพลงจำปีลอยฟ้า
- 3.2 ครูบอกให้นักเรียนค้นหาจังหวะ | • | (ทาบ-ที) จากแผนภูมิจังหวะเพลงจำปีลอยฟ้า และให้อ่านตามครู
- 3.3 ให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายตามอิสระ ตามจังหวะ | • |
- 3.4 ให้นักเรียนอ่านโน้ตก้าน แบบ ทีที - ทา จากแผนภูมิจังหวะเพลง จำปีลอยฟ้า

4. การเล่นเครื่องดนตรี

- 4.1 แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม เล่นเครื่องดนตรีประกอบเพลงจำปีลอยฟ้า
กลุ่มที่ 1 ตีกลอง ในจังหวะ | • |
กลุ่มที่ 2 เล่นกรึงกรึง ในจังหวะ | □ | <ครูเล่นเปียโน

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลงจำปีลอยฟ้า พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กลอง

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 7)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง
เรื่อง โน้ตตัวเข็บบีตหนึ่งชั้นประจุ (๑)
(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคิดรวบยอด

โน้ตตัวเข็บบีตหนึ่งชั้นประจุ (๑) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะที่มีความยาวมากกว่าโน้ตตัวเข็บบีตหนึ่งชั้น 2 เท่า และโน้ตตัวเข็บบีตสองชั้น มีความยาวเป็นครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวเข็บบีตหนึ่งชั้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงธรรมชาติได้ถูกต้อง
2. รำวงประกอบเพลงธรรมชาติได้
3. เคะจังหวะตบและจังหวะทำนองตามบทเพลงธรรมชาติได้
4. ค้นหา Pattern ๑ ๑ ได้
5. อ่านโน้ตกำหนดจากแผนภูมิจังหวะเพลงธรรมชาติได้
6. เล่นเครื่องดนตรีตาม Pattern ๑ ๑ และ ๑ ๑ ประกอบเพลงธรรมชาติได้

เนื้อหา

โน้ตตัวเข็บบีตหนึ่งชั้นประจุ เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะที่มีความยาวมากกว่าโน้ตตัวเข็บบีตหนึ่งชั้นและโน้ตตัวเข็บบีตสองชั้น มีความยาวเป็นครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวเข็บบีตหนึ่งชั้น

๑ คือ โน้ตตัวเข็บบีตหนึ่งชั้นประจุ อ่านว่า ทิม - ริ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญช้อนผ้า เพลงหวาน เพลงนี้หัว เพลงจำปีลอยฟ้า
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องธรรมชาติที่เกี่ยวกับป่าไม้ ดิน ไม้ให้ความชุ่มชื้นแก่แผ่นดิน มีประโยชน์มากมายหากไม่มีดิน ไม้หรือการตัดต้นไม้ทำลายป่าจะทำให้เกิดอะไรขึ้น ในชนบทตามท้องถื่นต่าง ๆ จะมีต้นไม้มากกว่าในกรุงเทพฯ อากาศก็บริสุทธิ์กว่า ดังนั้นทุกคนควรรักต้นไม้ หากมีโอกาสก็ช่วยกันปลูกดูแลรักษาต้นไม้ให้อยู่คู่กับเราตลอดไป

3. ครูสนทนากับนักเรียนว่า ได้รู้จักเพลงพื้นบ้านมาเป็นจำนวน 6 เพลงแล้ว ล้วนแต่เป็นเพลงที่มีความหมายแตกต่างกันออกไป เพลงต่อไปที่กำลังจะร้องก็เป็นเพลงพื้นบ้านอีกเพลงหนึ่งคือ เพลงธรรมชาติ

ขั้นสอน

1. การร้องเพลง

- 1.1 ครูร้องเพลงธรรมชาติให้นักเรียนฟัง 1-2 เที่ยว
- 1.2 นักเรียนร้องเพลงธรรมชาติตามครูทีละวรรค
- 1.3 ครูและนักเรียนร้องเพลงธรรมชาติ ครูแก้ไขข้อบกพร่อง เน้นให้นักเรียนร้องเพลงอย่างไพเราะเสียงไม่ดัง - เบาเกินไป เสียงไม่เพี้ยน

2. การเคลื่อนไหว

- 2.1 ครูทบทวนการรำวง มีลักษณะเป็นอย่างไรให้นักเรียนย้อนคิดถึงเพลงหวานที่เคยรำวงมาแล้ว
- 2.2 นักเรียนคบบมือตามจังหวะตบ และจังหวะทำนองเพลงธรรมชาติ
- 2.3 นักเรียนเดินตามจังหวะตบในเพลงธรรมชาติที่ได้ยินจากเครื่องเล่นเทป
- 2.4 นักเรียนจัดวงกลม ขึ้นเป็นคู่ๆ ผู้ชายคู่ผู้หญิง ร่วมกันรำวงเพลงธรรมชาติ โดยเน้นการเดินให้ลงจังหวะตบ และมีท่า ยุก - ยึด เพื่อความสวยงามด้วย สำหรับมือให้ทำท่าสอดสร้อยมาลา แปลง (จากการเรียนนาฏศิลป์)

3. การอ่านโน้ต

- 3.1 ให้นักเรียนค้นหาจังหวะ $\square \square$ จากแผนภูมิจังหวะเพลงธรรมชาติ และให้อ่านตามครู

$\square$ อ่านว่า ทิม - ริ

- 3.2 นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายตามอิสระ ตามจังหวะ $\square \square$

- 3.3 นักเรียนอ่านโน้ตก้านแบบ ทีที - ทา จากแผนภูมิจังหวะเพลงธรรมชาติ

- 3.4 นักเรียนร้องเพลงในใจพร้อมคบบมือตามจังหวะตบและจังหวะทำนอง

4. การเล่นเครื่องดนตรี

- 4.1 ครูเคาะจังหวะ $\square \square$ และ $\circ \circ$ ให้นักเรียนออกมาค้นหาว่าบัตรคำใดที่ตรงกับที่ครูเคาะจังหวะ

- 4.2 แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม เล่นเครื่องดนตรีประกอบเพลงธรรมชาติ

กลุ่มที่ 1 ดีไซโลโฟน ในจังหวะ $\square \square$
ร ฟ ฟ ฟ

กลุ่มที่ 2 ดิกลองในจังหวะ $\circ \circ$ ครูเล่นเปียโนประกอบ

ขั้นสรุป

ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนร่วมกันร้องพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง และครูสนทนากับนักเรียนอีกครั้งถึงเรื่องการช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติ

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กลอง
3. กรุงกริ่ง
4. ไซโลโฟน
5. เครื่องเล่นเทป - เทปเพลงธรรมชาติ
6. แผนภูมิจังหวัดเพลงธรรมชาติ

7. แผนภูมิเพลงธรรมชาติ

เพลงธรรมชาติ

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

ธรรมชาติ ชุ่มชื่น ได้มา ร้องรำ เมื่อ ขน คำ คิน ให้ เรา ชุ่ม

ชื่น แก้วใจ ชื่น หัวใจ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงธรรมชาติ
2. การร้องประกอบเพลงธรรมชาติ
3. การเคาะจังหวะตบ และจังหวะทำนองตามบทเพลงธรรมชาติ
4. การค้นหา Pattern
5. การอ่านโน้ตจากแผนภูมิจังหวะเพลงธรรมชาติ
6. การเล่นเครื่องดนตรีตาม Pattern ประกอบเพลงธรรมชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 8)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2
4

(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคิดรวบยอด

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ หมายถึง เลข 2 ตัวที่เขียนซ้อนกันในลักษณะ $\frac{2}{4}$ หรือ

$\frac{4}{4}$ เพื่อบ่งบอกว่าบทเพลงนั้นเป็นบทเพลงในจังหวะใด

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ หมายถึง ในหนึ่งห้องเพลงจะมี 2 จังหวะและให้
โน้ตตัวดำ (●) เป็นเกณฑ์ ตัวละ 1 จังหวะ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลง ทำโปเมืองแมนได้
2. เตะจังหวะ $\frac{2}{4}$ ตามบทเพลงได้
3. แบ่งเส้นกันห้องตามจังหวะของบทเพลงได้
4. เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ $\frac{2}{4}$ ได้

เนื้อหา

1. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ เป็นเครื่องหมายที่กำหนดว่ามีอัตราจังหวะกี่จังหวะ
ในหนึ่งห้องเพลง และใช้โน้ตตัวใดเป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ

2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะประกอบด้วย ตัวเลข 2 ตัวซ้อนกัน บนที่กไว้ตอน
ต้นของบทเพลง หลังกฎัญแจประจำหลัก

เลขตัวบน หมายถึง จำนวนจังหวะใน 1 ห้องเพลง

เลขตัวล่าง หมายถึง เลขประจำตัวโน้ตที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ

3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ หมายถึง ในหนึ่งห้องเพลงมี 2 จังหวะ และ
ใช้โน้ตตัวดำเป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงอุทัยเมืองแมน กาเหว่า มอญซ่อนผ้า หวาน นีหัว จำปีลอยฟ้า
ธรรมชาติ
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องบ้านท่าโพ บ้านท่าโพเป็นหมู่บ้านหนึ่งในเขต
ตำบลท่าโพ อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี ชาวบ้านประกอบอาชีพทางการเกษตร ในหมู่บ้าน
ยังมีการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมโดยมีการแสดงพื้นบ้านท่าโพด้วย ในเทศกาลสงกรานต์
ปัจจุบันผู้ที่ยังร้องเพลงพื้นบ้านลดน้อยลงเพราะมีแต่ผู้สูงอายุ ส่วนเยาวชนในท้องถิ่นมิได้รับการปลูก
ฝัง เนื่องจากต้องไปศึกษา ณ ต่างถิ่น หรือผู้ที่มีฐานะไม่ค่อยดีนักก็ต้องประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่นรับ
จ้าง จึงทำให้ไม่มีเวลาในการฝึกซ้อมเพื่อเป็นมรดกสืบไป ดังนั้นการที่นักเรียนร้องเพลงเหล่านี้ได้นับ
ว่าเป็นการช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยไว้ให้คนรุ่นหลังต่อไป

ขั้นสอน

1. การร้องเพลง
  - 1.1 ครูร้องเพลงท่าโพเมืองแมนให้นักเรียนฟัง 1-2 เที่ยว
  - 1.2 นักเรียนร้องเพลงธรรมชาติตามครูทีละวรรค
  - 1.3 ครูแก้ไขข้อบกพร่อง ให้นักเรียนร้องอย่างไพเราะ
2. การอ่านโน้ต
  - 2.1 ครูนำแผนภูมิการร้องเพลง การอ่านโน้ตเพลงกาเหว่า ซึ่งเขียนอัตราจังหวะ
และตัวโน้ตไว้ให้นักเรียนดู และให้ช่วยกันขีดเส้นกันห้องจนจบเพลงห้องละ 2 จังหวะ
  - 2.2 ครูอธิบายถึงความหมายของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ
3. การเคลื่อนไหว
  - 3.1 เคาะจังหวะ $\frac{2}{4}$ ตามเทปเพลงท่าโพเมืองแมน
  - 3.2 เคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่าง ๆ เช่น มือ เท้า ไหล่ สะโพก ตามจังหวะ $\frac{2}{4}$

ขั้นสรุป

ครูเล่นเปียโน นักเรียนร้องเพลงท่าโพเมืองแมน

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. แผนภูมิเพลงทำโพเมืองแมน

เพลงทำโพเมืองแมน

เพลงพื้นบ้านทำโพ

ทำ โพ เมือง แมน เป็น แคน แสน ประ เสริฐ
สว ย ล่า เลิศ ประ เสริฐ ใน แคน ส วรรค์ ทำ โพ ไร่ ทุ่ง ขอ
เชิญ มา อยู่ ทุ่ง กัน โลก ที่ เรา สร้าง สวรรค์ ให้ ต้น ไร่ ทุ่ง อยู่ กับ เธอ

3. แผนภูมิการอ่านโน้ตเพลงกาเหว่า (จากแผนการสอนสัปดาห์ที่ 2)
4. เครื่องเล่นเทปเพลงทำโพเมืองแมน

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงทำโพเมืองแมน
2. การเคลื่อนไหวและเกาะจังหวะเพลงทำโพเมืองแมน
3. การแบ่งเส้นกันห้องตามจังหวะ

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 9)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4
4

(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคิดรวบยอด

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ หมายถึง เลข 2 ตัวที่เขียนซ้อนกันในลักษณะ 2 หรือ 4
4 4

เพื่อบ่งบอกว่าทเพลงนั้นเป็นบทเพลงในจังหวะใด

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4 หมายถึง ในหนึ่งห้องเพลงจะมี 4 จังหวะ และ
4

ให้โน้ตตัวดำ (●) เป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงเปลญวน ได้ถูกต้อง
2. เตะจังหวะตบและจังหวะทำนองตามบทเพลงเปลญวนได้
3. Singing Game เพลงเปลญวน เน้นจังหวะตบ
4. จำแนกค่าของตัวโน้ต ตามแผนภูมิการอ่านโน้ตได้
5. แบ่งโน้ตเพลงโดยใช้เส้นกั้นห้องในเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4 ได้
4
6. อ่านโน้ตก้านตามแผนภูมิการอ่านโน้ตได้
7. ร้องประสานเสียงเพลงมอญซ่อนผ้า แบบราวนด์ (ROUND) ได้

เนื้อหา

เครื่องหมายกำหนดจังหวะหมายถึง เลข 2 ตัวที่เขียนซ้อนกันในลักษณะ 2 หรือ 4
4 4

เพื่อบ่งบอกว่า บทเพลงนั้นเป็นบทเพลงในจังหวะใด

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4 หมายถึง ในหนึ่งห้องเพลงจะมี 4 จังหวะ และ
4

กำหนดให้โน้ตตัวดำ (●) เป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ

เส้นกันห้องเป็นสัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อแบ่งห้องเพลง โดยห้องหนึ่ง ๆ จะมี
จังหวะครบตามเครื่องหมายกำหนดจังหวะ เช่น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลง อุทัยเมืองแมน กาเหว่า มอญซ่อนผ้า หวาน นีหัว จำปีลอยฟ้า
ธรรมชาติ ท่าโพเมืองแมน
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องวิถีชีวิตคนไทยในสมัยโบราณ หรือแม้กระทั่ง
ชาวชนบทในปัจจุบันที่ยังให้เด็กนอนเปลญวน ตั้งแต่เล็กจนเติบโตใหญ่ ครูถามนักเรียน ใครรู้จักเปล
ญวนบ้าง ลักษณะเปลญวนเป็นอย่างไร ใครบ้างที่สามารถใช้เปลญวนได้
3. ครูนำเปลญวนผูกให้นักเรียนดู แล้วสังเกตการแกว่งของเปลมีลักษณะอย่างไร
ให้นักเรียนโบกมือตามลักษณะการแกว่ง

ขั้นสอน

1. การร้องเพลง
  - 1.1 ครูร้องเพลงเปลญวนให้นักเรียนฟัง 1-2 เที่ยว
  - 1.2 นักเรียนร้องเพลงเปลญวนตามครูทีละวรรค
  - 1.3 ครูและนักเรียนร้องเพลงเปลญวน ครูแก้ไขข้อบกพร่อง เน้นให้นักเรียน
ร้องเพลงอย่างไพเราะเสียงไม่ดัง – เบา เกินไป เสียงไม่เพี้ยน

2. การเคลื่อนไหว

- 2.1 นักเรียนตบมือตามจังหวะตบและจังหวะทำนองเพลงเปลญวน
- 2.2 เกมดนตรี “เปลญวน”

ครูอธิบายกติกาโดยให้นักเรียนจัดแถวเป็น 2 แถว ยืนหันหน้าเข้าหากัน
และจับมือกันไว้ แกว่งแขนเหมือนเปลญวน ให้ลงจังหวะตบ แล้วครูวางลูกบอลลงบนมือที่จับกันไว้
และส่งลูกบอลต่อ ๆ กันเหมือนกับการไกวเปล โดยจะต้องส่งให้ลงจังหวะ คู่ใดทำลูกบอลตกจะเป็นผู้

ลูกบอลต่อ ๆ กันเหมือนกับการไกวเป็ด โดยจะต้องส่งให้ลงจังหวะ ฤดูใดทำลูกบอลตกจะเป็นผู้แพ้ ต้องออกจากเกม แล้วเริ่มโยนลูกบอลต่อไป

4. การอ่านโน้ต

4.1 ครูแจกบัตรคำตัวโน้ต

ซึ่งมีทั้งหมด 5 ชุดให้นักเรียนคนละแผ่น

4.2 ให้นักเรียนจับกลุ่มกันให้ได้จังหวะ

กลุ่มใดจับได้ก่อนพร้อมกับอ่านแบบโน้ตกำหนดก็จะได้รางวัล

4.3 ให้แต่ละกลุ่มนำแถบเส้นกันห้อง และเครื่องหมายกำหนดจังหวะวางให้ถูก

ตำแหน่ง ครูเฉลยให้ภายหลัง

5. การร้องประสานเสียง

4.1 ร้องประสานเสียงแบบราวนด์ เพลงมอญซ่อนผ้า โดยครูเป็นผู้อ่านวทยเพลง

กลุ่มที่ 1 ร้องก่อน จบก่อน

กลุ่มที่ 2 ร้องทีหลัง จบทีหลัง

4.2 ช่วยกันอภิปราย ลักษณะการร้องประสานเสียงแบบราวนด์

ขั้นสรุป

ครูเป็นผู้อ่านวทยเพลงให้นักเรียนร้องเพลงมอญซ่อนผ้าแบบประสานเสียง 2 แนว

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. เปลฉนวน
3. ลูกบอล
4. บัตรคำ

การตอบคำถามเกี่ยวกับ

1. การจำแนกค่าของตัวโน้ต
2. การแบ่งโน้ตเพลงโดยใช้เส้นกั้นห้อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 10)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง เครื่องดนตรีไทยและวงดนตรีไทย

(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคิดรวบยอด

เครื่องดนตรีไทยสามารถจัดเป็นประเภทใหญ่ ๆ ตามกิริยาการเล่นได้ 4 ประเภทคือ เครื่องตี เครื่องเป่า เครื่องดีด และเครื่องสี เครื่องดนตรีเหล่านี้ เมื่อนำมาเล่นรวมกันเป็นวงก็จะเป็นวงดนตรีไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงเดือน จำ เดือน ได้
2. อ่านโน้ตเพลง กาเหว่า จากแผนภูมิเพลงได้
3. บอกประเภทของเครื่องดนตรีไทยได้
4. เล่นเกมมาตามเสียงได้
5. ตีฉิ่งประกอบเพลงพื้นบ้านที่เรียนมาแล้วได้

เนื้อหา

เครื่องดนตรีไทยสามารถจัดเป็นประเภทใหญ่ ๆ ตามกิริยาการเล่นได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. เครื่องตี ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฉิ่งวง กลองแขก ตะโพน โทน รำมะนา ฉิ่ง กรับ โหม่ง

2. เครื่องเป่า ได้แก่ ขลุ่ย ปี่
3. เครื่องดีด ได้แก่ จะเข้
4. เครื่องสี ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ ซอสามสาย

วงดนตรีไทย แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. วงปี่พาทย์ เป็นการรวมเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี มาบรรเลง
2. วงเครื่องสาย เป็นการรวมเครื่องดนตรีประเภทดีดและสีด้วยกัน
3. วงมโหรี เป็นการรวมเครื่องดนตรีทั้งเครื่องตี เป่า ดีด สี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงของสัปดาห์ที่ 1-9
2. ครูเปิดวีดีโอเทป วงดนตรีไทยประเภทวงมโหรีให้นักเรียนสังเกตเครื่องดนตรี

แต่ละชนิดเกี่ยวกับการเล่น เสียง การจัดวง

ขั้นสอน

1. การร้องเพลง
  - 1.1 ครูร้องเพลง เดือนห้าเดือน ให้นักเรียนฟัง 2-3 เที่ยว
  - 1.2 นักเรียนลองร้องเพลงเดือนห้าเดือนพร้อมครู
  - 1.3 ครูบอกเนื้อเพลงที่ละวรรคให้นักเรียนพูดตามจังหวะ
  - 1.4 นักเรียนและครูร่วมกันร้องเพลงเดือนห้าเดือน
  - 1.5 นักเรียนร้องเพลงเดือนห้าเดือน โดยลำพัง ถ้ามีที่ใดไม่ถูกต้อง ครูช่วยแก้ไขจนถูกต้อง

ไขจนถูกต้อง

- 1.6 ครูเล่นระนาดเอกเพลงเดือนห้าเดือน นักเรียนร้องเพลงตามจังหวะทำนอง

2. การอ่านโน้ต

- 2.1 นักเรียนอ่านโน้ตเพลงกาเหว่า จากแผนภูมิเพลงบนบรรทัดห้าเส้นได้

3. การฟัง

3.1 ครูอธิบายประเภทของเครื่องดนตรีไทย รวมทั้งเล่นให้นักเรียนฟังแต่ละชิ้น ดังนี้ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฉิ่งวง ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ย กลองแขก หลังจากที่เล่นครูและนักเรียนอภิปรายถึงลักษณะและเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น ให้นักเรียนบอกว่าแต่ละชิ้นเป็นเครื่องดนตรีประเภทอะไร

3.2 นักเรียนเล่นเกมตามเสียง โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน แต่ละกลุ่มจะได้บัตรคำซึ่งมีภาพเครื่องดนตรีไทย 8 ชนิด ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฉิ่งวง ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ย กลองแขก ภาพทุกภาพจะมีหมายเลขกลุ่มติดไว้เพื่อการตรวจสอบ

ให้แต่ละคนในกลุ่มถือภาพไว้คนละภาพ เมื่อครูเปิดเครื่องเล่นเทปเสียงเครื่องดนตรี ให้ทุกคนในกลุ่มช่วยกันคิดว่าเป็นเครื่องดนตรีชนิดใด เมื่อแน่ใจแล้วให้คนที่ถือบัตรภาพเครื่องดนตรี นั้น ๆ นำไปใส่กล่องซึ่งเขียนประเภทเครื่องดนตรีไว้ 4 ประเภท คือ เครื่องตี เครื่องเป่า เครื่องดีด เครื่องสี

เมื่อฟังเสียงเครื่องดนตรีทั้ง 8 ชนิดแล้ว ครูตรวจสอบจากบัตรในกล่องแต่ละกล่องว่า นักเรียนใส่ได้ถูกประเภทหรือไม่ กลุ่มไหนใส่กล่องตามลำดับภาพถูกต้องก็จะเป็นผู้ชนะ

4. การเล่นเครื่องดนตรี

4.1 ครูเปิดเครื่องเล่นเทปเพลงพื้นบ้านที่เรียนมาแล้วทุกเพลงให้นักเรียนฟัง

4.2 นักเรียนตีฉิ่งตามจังหวะตบของเพลงในข้อ 4.1 (แบ่งกลุ่มละ 3 คน สลับ

กันตี คนละเพลง)

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลง เดือนจำเดือน พร้อมกับเป็ยโน

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องดนตรีไทย
2. เป็ยโน
3. เครื่องเล่นเทป – เทปเพลงพื้นบ้านและเทปเพลงวงดนตรีไทย
4. บัตรคำภาพเครื่องดนตรีไทย
5. แผนภูมิเพลงกาเหว่า (แผนการสอนที่ 2)
6. แผนภูมิเพลงเดือนจำเดือน

เพลงเดือนจ้เดือน

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลง เดือน จ้ เดือน
2. การอ่านโน้ต เพลง กาเหว่า จากแผนภูมิ
3. การตอบคำถาม ประเภทของเครื่องดนตรีไทย
4. การให้ความร่วมมือในการเล่นเกม
5. การตั้งประกอบเพลงพื้นบ้าน

ศูนย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 11)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง เครื่องดนตรีพื้นบ้านไทย

(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคิดรวบยอด

เครื่องดนตรีพื้นบ้านไทย เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นกันในแถบชนบทภาคต่าง ๆ ของไทย เช่น วงซิ่ง เล่นในแถบภาคเหนือของไทย วงแคน เล่นในแถบภาคอีสานของไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงคอยได้
2. ฟังจังหวะของเพลงต่าง ๆ และสามารถบอกชื่อเพลงได้
3. อ่านโน้ตเพลงกาเหว่า จากสัญญาณมือได้
4. บอกชื่อเครื่องดนตรีพื้นบ้านไทยได้
5. ร้องเพลงประสานเสียงแบบราวนด์ (Round) เพลงหวานได้

เนื้อหา

เครื่องดนตรีพื้นบ้านไทย เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นกันในแถบชนบทภาคต่าง ๆ ของไทย เช่น วงซิ่ง สะล้อ เล่นทางภาคเหนือของไทย วงแคน โปงลาง เล่นแถบภาคอีสานของไทย

ดนตรีพื้นบ้านไทย รวมถึงทั้งเพลงสำหรับร้อง และเพลงสำหรับบรรเลง ดนตรีพื้นบ้านได้รับการร้องสืบทอดกันมาหลายชั่วคนและเป็นเวลานานแล้ว

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงของสัปดาห์ที่ 1-10
2. สนทนากับนักเรียนถึงเรื่องเครื่องดนตรีพื้นบ้านของไทยตลอดจนโอกาสในการแสดง และบรรเลงให้นักเรียนฟัง

ขั้นสอน

1. การร้องเพลง
  - 1.1 ครูร้องเพลงคอยให้นักเรียนฟัง 1-2 เที้ยว
  - 1.2 นักเรียนร้องเพลงคอยตามครูทีละวรรค
  - 1.3 ครูแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนในการร้องเพลง
2. การฟัง
  - 2.1 ครูตบจังหวะเพลงต่างๆ ที่เรียนมาจากสัปดาห์ที่ 1-10 แล้วให้นักเรียนทายว่าเป็นเพลงอะไร
  - 2.2 ให้นักเรียนออกมาตบจังหวะเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว ทายเพื่อน ๆ เมื่อทายถูกแล้วให้ทุกคนตบมือพร้อมกัน โดยไม่ต้องร้องเพลง
3. การอ่านโน้ต
  - 3.1 นักเรียนอ่านโน้ตเพลง กาเหว่า จากสัญญาณมือของครู
4. การฟัง
  - 4.1 เปิดเทปเครื่องดนตรีพื้นบ้านให้นักเรียนทายทีละชนิด
5. การร้องประสานเสียง
  - 5.1 แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ร้องเพลงประสานเสียงแบบรววนด์ (Round) เพลงหวาน

ขั้นสรุป

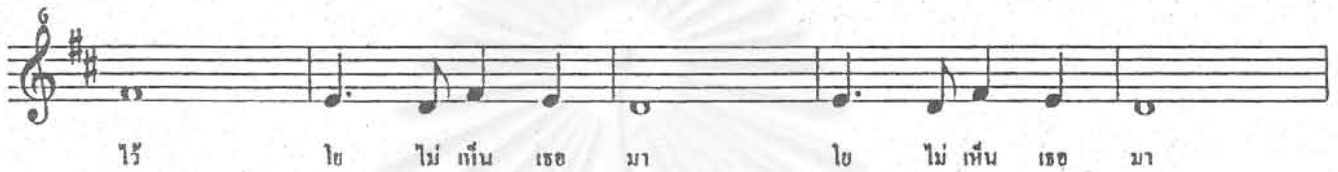
นักเรียนร้องเพลงคอยพร้อมกับเปียโน

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องดนตรีพื้นบ้านไทย สะล้อ ซึง แคน
2. เครื่องเล่นเทป และเทปเพลงดนตรีพื้นบ้านไทย
3. เปียโน
4. แผนภูมิเพลงคอย

เพลงคอย (มีค้ำฟ้า)

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงคอย
2. การฟังจังหวะของเพลงพื้นบ้านไทย
3. การอ่านโน้ตเพลงกาเหว่าจากสัญลักษณ์มือ
4. การบอกชื่อเครื่องดนตรีพื้นบ้าน
5. การร้องเพลงประสานเสียง เพลงหวาน

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 12)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง มารยาทในการชมดนตรี

(ตามแนวคิดของ Kodály)

ความคาดหวัง

การชมดนตรีหรือการแสดงใดๆ ก็ตาม ผู้ชมควรมีมารยาท เช่น ไม่พูดคุยในขณะที่ชมการแสดง ควรไปถึงสถานที่แสดงก่อนถึงเวลาแสดง เป็นต้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงใครรักใครโค้งใครได้
2. ร้องเพลงมอญซ่อนผ้าแบบราวนด์ (Round) ได้
3. รำวงประกอบเพลง ใครรักใครโค้งใคร
4. เล่นไซโลโฟนประกอบเพลงหวานได้
5. ร้องประสานเสียงแบบสะท้อน (Acho) เพลงคอยได้

เนื้อหา

การชมดนตรี หรือการแสดงต่างๆ ผู้ชมควรมีมารยาท เช่น ไม่พูดคุยขณะชมการแสดง ไปถึงสถานที่แสดงก่อนประมาณ 15 นาที เป็นอย่างน้อย ปรบมือให้เกียรติผู้แสดงเมื่อจบการแสดงในแต่ละตอน ไม่เปิดเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดขณะชมการแสดง

การร้องเพลงประสานเสียงแบบสะท้อน (Acho) เป็นการร้องที่มีแนวประสาน ร้องแนวทำนองซ้ำในช่วงทำวรรคที่เป็น โน้ตจังหวะยาวของแนวแรก

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงของสัปดาห์ที่ 1-11
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องการชมดนตรี มีใครเคยชมดนตรีหรือการแสดงใน

โรงละครแห่งชาติหรือศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยบ้าง ในขณะที่ชมการแสดงควรปฏิบัติตนอย่างไร เป็นต้น

ขั้นสอน

1. การร้องเพลง
  - 1.1 ครูร้องเพลง ไครรักไคร โค้งไคร ให้นักเรียนฟัง
  - 1.2 นักเรียนร้องเพลง ไครรักไคร โค้งไคร ตามครูทีละวรรค
  - 1.3 ครูแก้ไขข้อบกพร่อง ในการร้องเพลงของนักเรียน
2. การร้องประสานเสียง
  - 2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน
  - 2.2 ร้องเพลงประสานเสียงแบบราวนด์ (Round) เพลงมอญซ่อนผ้า
3. การเคลื่อนไหว
  - 3.1 เปิดเทปเพลง ไครรักไคร โค้งไคร นักเรียนตบจังหวะตบ ตามทำนองเพลง
  - 3.2 นักเรียนร่ายประกอบเพลง ไครรักไคร โค้งไคร
  - 3.3 ครูสรุปความหมายของการร่าย
4. การเล่นเครื่องดนตรี
  - 4.1 นักเรียนเล่นไซโลโฟน ในจังหวะ $\begin{array}{ccc} | & | & d \\ \text{ซ} & \text{ซ} & \text{ซ} \end{array}$ ประกอบเพลงหวาน
5. การร้องประสานเสียง
  - 5.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน
  - 5.2 ร้องเพลงประสานเสียงแบบสะท้อน (Acho) เพลงคอย

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลง ไครรักไคร โค้งไคร พร้อมกับเปียโน

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องเล่นเทป และเทปเพลง ไครรักไคร โค้งไคร
2. เปียโน
3. แผนภูมิเพลง ไครรักไคร โค้งไคร

เพลงใครรักใครโค้งใคร

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลง ใครรักใครโค้งใคร
2. สังเกตการร้องเพลงประสานเสียง
3. สังเกตการรำวงประกอบเพลง ใครรักใครโค้งใคร
4. สังเกต การเล่น ไซโลโฟน ประกอบเพลง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 1)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง จังหวะตบ (Beat)

(แบบดั้งเดิม)

ความกึศรวบยอด

จังหวะตบ (Best) เป็นจังหวะหลักที่ดำเนินอย่างสม่ำเสมอตลอดเพลง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงอุทัยเมืองแมนได้
2. เคะจังหวะตบตามบทเพลงอุทัยเมืองแมนได้
3. ทำท่าทางประกอบเพลงอุทัยเมืองแมนได้
4. ทำระดับเสียงประกอบเพลงอุทัยเมืองแมนได้
5. เล่นเครื่องประกอบจังหวะตามบทเพลงอุทัยเมืองแมนได้

เนื้อหา

จังหวะตบ (Best) คือจังหวะหลักของเพลงที่ดำเนินอย่างสม่ำเสมอตลอดเพลง

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งตั้งอยู่ภาคกลางตอนบนของประเทศไทย อยู่ทางด้านเหนือของกรุงเทพฯ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดชัยนาท จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานีมีเพลงพื้นบ้านมากมาย เช่นเพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เป็นต้น

ขั้นสอน

1. ครูเล่นเปียโนเพลงอุทัยเมืองแมน พร้อมกับร้องให้นักเรียนฟังและสังเกตลักษณะจังหวะทำนอง

2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงอุทัยเมืองแมนตามจังหวะ ตามครูทีละวรรค
3. นักเรียนร้องเพลงอุทัยเมืองแมน พร้อมกับเปียโน 2-3 เที้ยว
4. นักเรียนร้องเพลงอุทัยเมืองแมนและตบมือตามจังหวะตบ

5. ให้นักเรียนช่วยกันคิดว่าน่าจะทำทำประกอบเพลงอุทัยเมืองแมนอย่างไร โดยแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 คน ครูเดินสังเกตพฤติกรรมของแต่ละกลุ่ม

6. ครูสอนท่าทางประกอบเพลงอุทัยเมืองแมน

อุทัยเมืองแมน - วาดมือไปด้านข้างทั้ง 2 มือ

เป็นแคนแสนประเสริฐ - ยกมือขวาสูงเหนือศรีษะ

สวยล้ำเลิศประเสริฐดังแคนสวรรค์ - ยกมือซ้ายสูงเหนือศรีษะ

อุทัยไร่คู่ออเชิญมาอยู่คู่กัน - หันไปจับมือกับเพื่อน ๆ

โลกที่เราสร้างสรรค์ให้ฉันรำคู่กับเธอ - รำในท่าสอดคล้องขอมาลาเดินหมุนตามกัน

7. เปิดเทปเพลงอุทัยเมืองแมน นักเรียนยกมือตามระดับเสียงเพลงที่ได้ยิน

8. แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่มเท่า ๆ กัน

กลุ่มที่ 1 ร้องเพลง

กลุ่มที่ 2 เตะกรุ่งกริ่งในจังหวัด

กลุ่มที่ 3 ตีกลองในจังหวัด

	1	2		1	2
	1	—		1	—

ครูเล่นเปียโน ประกอบเพลงอุทัยเมืองแมน

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลงอุทัยเมืองแมนพร้อมกันอีกครั้งหนึ่งและสนทนาถึงจังหวัด

อุทัยธานี

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กรุ่งกริ่ง
3. กลอง
4. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงอุทัยเมืองแมน
5. แผนภูมิเพลงอุทัยเมืองแมน

เพลงอุทัยเมืองแมน

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงอุทัยเมืองแมน
2. การเคาะจังหวะคบ เพลงอุทัยเมืองแมน
3. การทำท่าทางประกอบเพลงอุทัยเมืองแมน
4. การทำระดับเสียงประกอบเพลงอุทัยเมืองแมน
5. การเล่นเครื่องประกอบจังหวะตามบทเพลงอุทัยเมืองแมน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 2)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง
เรื่อง จังหวะทำนอง (Melody Rhythm)
(แบบดั้งเดิม)

ความคิดรวบยอด

จังหวะทำนอง ((Melody Rhythm) เป็นจังหวะของคำร้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงกาเหว่าได้ถูกต้อง
2. เคาะจังหวะทำนองตามบทเพลงได้
3. ทำท่าประกอบเพลงกาเหว่าได้
4. ทำระดับเสียงประกอบเพลงกาเหว่าได้
5. เล่นเครื่องประกอบจังหวะตามบทเพลงกาเหว่าได้

เนื้อหา

จังหวะทำนอง (Melody Rhythm) คือ จังหวะของคำร้องมีรูปแบบของจังหวะสั้น ๆ ยาว ๆ ของทำนองเพลงสลับสับสนกันไป

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงอุทัยเมืองแมน
2. สนทนากับนักเรียนถึงเรื่องนก ใครรู้จักนกอะไรบ้าง แต่ละชนิดเป็นอย่าง

ไร มีสีอะไร ขนาดเท่าใด กินอะไรเป็นอาหาร แล้วนำเข้าสู่เรื่องนกกาเหว่า

ขั้นสอน

1. ครูเล่นเปียโนเพลงกาเหว่า พร้อมกับร้องให้นักเรียนฟังและสังเกต

ลักษณะจังหวะทำนอง

2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงกาเหว่า ตามจังหวะทีละวรรค
3. นักเรียนร้องเพลงกาเหว่า พร้อมกับเปียโน 2-3 เที้ยว
4. นักเรียนร้องเพลงกาเหว่าและตบมือตามจังหวะทำนอง

5. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน คิดท่าทางประกอบเพลงกาเหว่า โดยครูแนะนำท่าบิณของนกที่สวยงาม ถ้าหากเห็นว่านักเรียนทำได้ไม่คิ่่นัก
6. ครูเล่นเปียโน นักเรียนยกมือตามระดับเสียงที่ได้ยิน
7. ให้นักเรียนเคาะกรุ่่งกริ่่ง ตามจังหวะทำนองเพลงกาเหว่า

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลงกาเหว่า พร้อมเคาะกรุ่่งกริ่่งตามจังหวะทำนอง ครูเล่นเปียโน

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กรุ่่งกริ่่ง
3. แผนภูมิเพลงกาเหว่า

เพลงกาเหว่า

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

กา เหว่า บิณ มา ลอย ล่อง กา เหว่า บิณ มา ลอย ไม่ ไซ้ ฤ้

ครอง ฉันทอน ละ นบอ ชิน เถย ไกร เถย จะ ไม่ เก้อ ชิน เถย ไกร เถย จะ ไม่

เก้อ ไม่ ไซ้ ฤ้ เถอ ละ นบอ แล มอง

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงกาเหว่า
2. การเคาะจังหวะทำนองเพลงกาเหว่า
3. การทำท่าประกอบเพลงกาเหว่า
4. การขม่อมตามระดับเสียงเพลงกาเหว่า
5. การเล่นเครื่องประกอบจังหวะ ประกอบเพลงกาเหว่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 3)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง
เรื่อง ค่าของโน้ตตัวดำ (●) และตัวหยุดของตัวดำ (Σ)
(แบบดั้งเดิม)

ความคิดรวบยอด

1. โน้ตตัวดำ (●) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากล
2. ตัวหยุดของตัวดำ (Σ) เป็นสัญลักษณ์แทนความเงียบของเสียงดนตรีชั่ว

ขณะ มีความยาวของอัตราจังหวะเท่ากับ โน้ตตัวดำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงมอญซ่อนผ้าได้ถูกต้อง
2. เตะจังหวะตบ และจังหวะทำนองตามบทเพลงมอญซ่อนผ้าได้
3. บอกความหมายและค่าของโน้ตตัวดำและตัวหยุดได้
4. เล่นเกม มอญซ่อนผ้าได้อย่างเข้าใจ
5. ทำระดับเสียงประกอบเพลงมอญซ่อนผ้าได้
6. เล่นเครื่องประกอบจังหวะ ประกอบเพลงมอญซ่อนผ้าได้

เนื้อหา

โน้ตตัวดำ (●) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากล
ตัวหยุดของตัวดำ (Σ) เป็นสัญลักษณ์แทนความเงียบของเสียงดนตรีชั่วขณะ

ซึ่งมีความยาวอัตราจังหวะเท่ากับ โน้ตตัวดำ

ในที่นี้ กำหนดให้โน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 1 ตัวหยุดของตัวดำก็มีค่าเท่ากับ 1 เช่น

เดียวกัน

- คือ ตัวดำ มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ
- Σ คือ ตัวหยุดของตัวดำ มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ

เพลงพื้นบ้าน หมายถึง เพลงที่ร้องกันในชนบทชุมชนต่าง ๆ ของไทย สืบต่อกัน
มาตั้งแต่บรรพบุรุษ ได้แก่ เพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญซ่อนผ้า ฯลฯ

เพลงพื้นบ้านท่าโพ เป็นเพลงที่ยังร้องกันในชนบทแถบอำเภอท่าโพ จังหวัด
อุทัยธานี ได้แก่ เพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงหวาน เพลงมอญซ่อนผ้า ฯลฯ

การละเล่นมอญซ่อนผ้า ผู้เล่นจะนั่งเป็นวงกลม ช่วยกันร้องเพลงมอญซ่อนผ้า ผู้ถูกคัดเลือก 1 คน ออกมาเดินรอบ ๆ วงกลม ในมือถือผ้าขณะที่เดินรอบ ๆ วง หากพบว่าใครนั่งเหม่อลอย ก็ให้นำผ้าวางไว้ข้างหลัง ผู้ที่นั่งอยู่สามารถเอามือมาคลำด้านหลังได้เป็นครั้งคราวว่ามีผ้าวางไว้หรือไม่ หากพบว่าผ้าวางอยู่ก็ให้รีบนำผ้าวิ่งไปตีกันคนที่วาง หากวิ่งทันก็จะถูกตีกันและต้องเดินรอบวงใหม่ แต่ถ้าไม่ทัน เมื่อคนวางผ้าวางไว้แล้วเดินหรือวิ่งมาครบ 1 รอบ ก็ให้นั่งแทนที่คนที่ถูกวาง หากคนที่ถูกวางยังไม่รู้ตัว ก็สามารถตีกันคนที่ถูกวางผ้าได้ แล้วคนที่โดนตีกันก็ต้องออกไปเดินรอบวงแทน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงอุทัยเมืองแมน และเพลงกาเหว่า
2. ครูสนทนาถึงเพลงประเภทต่างๆ ที่นักเรียนรู้จัก เช่น เพลงไทย เพลงไทยสากล เพลงสากล และยังมีอีกประเภทหนึ่งคือ เพลงพื้นบ้าน พร้อมทั้งเพลงแต่ละประเภทให้นักเรียนฟัง
3. นักเรียนร้องเพลงมอญซ่อนผ้า พร้อมกับเปียโน 2-3 เที้ยว
4. นักเรียนร้องเพลงมอญซ่อนผ้า และตบมือตามจังหวะตบ และจังหวะทำนอง ในเที้ยวที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
5. ให้นักเรียนหาโน้ตตัวดำ และตัวหยุดของตัวดำ ที่มีอยู่ในเพลงมอญซ่อนผ้า จากแผนภูมิเพลง
6. ครูอธิบายความหมายและค่าของโน้ตตัวดำและตัวหยุดของตัวดำ
7. เล่นเกมมอญซ่อนผ้า ครูอธิบายวิธีเล่นที่ถูกต้อง ในขณะที่เล่นทุกคนต้องช่วยร้องเพลง
8. เปิดเทปเพลงมอญซ่อนผ้า นักเรียนยกมือตามระดับเสียงที่ได้ยิน
9. แบ่งกลุ่มนักเรียนเกาะกรูกริ่ง ตามจังหวะทำนองเพลงมอญซ่อนผ้ากลุ่มหนึ่ง ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเกาะตามจังหวะตบ
10. ครูและนักเรียนร่วมกันร่ำวงประกอบเพลงมอญซ่อนผ้า

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลงมอญซ่อนผ้าพร้อมครูเล่นเปียโน

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กรุงกริ่ง
3. เครื่องเล่นเทป และเทปเพลงมอญซอanf
4. แผนภูมิเพลงมอญซอanf

เพลงมอญซอanf

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

มอญ ซอanf ฉ่า ตุ๊ก ตา มา ช่าง หลง ใคร

ผลอ ไม ระ วัง ตุ๊ก - ตา อยู่ ช่าง หลง ระ วัง จะ ถูก ดี

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงมอญซอanf
2. การเคาะจังหวะตบและจังหวะทำนองเพลงมอญซอanf
3. การบอกความหมายและค่าของโน้ตตัวดำและตัวหยุด
4. การเล่นเกมมอญซอanf
5. การยกมือตามระดับเสียงเพลงมอญซอanf
6. การเล่นเครื่องประกอบจังหวะเพลงมอญซอanf

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 4)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง
เรื่อง ค่าของโน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (●) และตัวหยุดของตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (๑)
(แบบค้งเค้ม)

คววมค้ครวบขอด

1. โน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (●) เป็นสัณค้ษณ์แทนอ้ตราจ้งหะของโน้ตสากล
2. ตัวหยุดของตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (๑) เป็นสัณค้ษณ์แทนคววมเง้บของเส้ยงคณคร้ช้่วขณะช้่งม้คววมยาวของอ้ตราจ้งหะเท้กับโน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น

จุดประสงค้ช้่งพดค้กรรรม

1. ร้องเพลงหวานได้ถูกต้อง
2. เคะจ้งหะคตบและจ้งหะท้านองคตบมทเพลงได้
3. บอคววมหมวมและค้ค่าของโน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้นและตัวหยุดของตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้นได้
4. คตบจ้งหะคตบค้ค่าของโน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้นและตัวหยุดคตบ Pattern ค้่างๆ ได้
4. ร้่าวประคอบเพลงหวานได้
5. ร้องโน้ตเพลงกาเหว่า ซอล-ฟา ได้

เน้อหา

1. ตัวโน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (●) เป็นสัณค้ษณ์แทนอ้ตราจ้งหะของโน้ตสากลท้่ช้้แทนเส้ยงคณคร้ ถ้ก้กำหนดให้โน้ตตัวค้่า (●) ม้ค้ค่าเท้กับ 1 จ้งหะ โน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (●) จะม้ค้ค่าเท้กับ $\frac{1}{2}$ จ้งหะ หรือโน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (●●) 2 ตัว จะม้ค้ค่าเท้กับ 1 จ้งหะ

2. ตัวหยุดของตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (๑) เป็นสัณค้ษณ์แทนคววมเง้บของคณคร้ช้่วขณะ ช้่งม้คววมยาวของอ้ตราจ้งหะเท้กับโน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น (●)

ร้่าว เป็นการร้่าเป็นวง เป็นคู้ๆ ช้่วช้วยคู้กับช้่วหญ้ง เพลงพื้นบ้านบางเพลง เช่น เพลงหวาน เป็นเพลงช้้ประคอบการร้่าว ช้่งช้่วบ้านในท้องถ้่นจะร้่วมกันร้่าทำเพลงช้่วมว้งจากงานหรือในงานร้่นเร้งค้่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูเล่นเปียโน เพลงต่าง ๆ ที่นักเรียนร้องได้แล้ว นักเรียนร้องตาม เช่น เพลง อุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญซ่อนผ้า
2. ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงเรื่องเพลงพื้นบ้าน ว่าเป็นเพลงที่ร้องสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน หากเราไม่ช่วยกันอนุรักษ์ไว้ ในที่สุดเพลงพื้นบ้านก็จะหายไป

ขั้นสอน

1. ครูเล่นเปียโนเพลงหวาน พร้อมกับร้องให้นักเรียนฟัง และสังเกตลักษณะ จังหวะทำนอง
2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงหวาน ตามกระสวนจังหวะตามครูทีละวรรค
3. นักเรียนฝึกร้องเพลงหวาน และตบมือตามจังหวะตบและจังหวะทำนองของ บทเพลง
4. ครูเปิดเทปเพลงหวาน ซึ่งมีเฉพาะเสียงดนตรีให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนยกมือ เมื่อคิดว่าเพลงถึงจังหวะหยุด ต่อจากนั้น ครูให้นักเรียนร้องเพลงหวาน เมื่อร้องถึงตัวหยุด (ห้องสุดท้ายใช้ตัวคำแทนตัวขาว) ครูแสดงบัตรคำตัวหยุดของตัวเข็มนาฬิกาหนึ่งชั้น ดัดให้นักเรียนดูบนกระดาน แล้วร้องต่อจนจบเพลง จากบัตรคำตัวหยุดครูโยงมาที่โน้ตเพลงหวาน และอธิบายถึงลักษณะของ โน้ตตัวเข็มนาฬิกาหนึ่งชั้น (●) ว่ามีค่าเป็น $\frac{1}{2}$ ของโน้ตตัวคำ (●) แล้วครูตบจังหวะโน้ตตัวเข็มนาฬิกาหนึ่งชั้นให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้งให้นักเรียนปฏิบัติตามและตอบคำถามครูเกี่ยวกับค่าของโน้ตตัวเข็มนาฬิกาหนึ่งชั้นและตัวหยุดของตัวเข็มนาฬิกาหนึ่งชั้น

5. ให้นักเรียนตบมือตาม Pattern จังหวะดังนี้

6. ให้นักเรียนเล่นเครื่องประกอบจังหวะ ด้วยการตีกลองเคาะกริ่งกรังและกรับ ตาม Pattern จังหวะในข้อ 5. โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกตีกลอง กลุ่มที่สองเคาะกริ่งกรัง กลุ่มที่สาม ตีกรับ แล้วสลับกัน

7. นักเรียนจัดวงกลม 2 วง ผู้ชายอยู่วงใน ผู้หญิงอยู่วงนอก ทำท่าประกอบเพลง โดยเดินสวนกันตามจังหวะดนตรี ดังนี้

รอบที่ 1	เดินตามจังหวะ	2	● ● ● ●
		4	
รอบที่ 2	เดินตามจังหวะ	2	● ● ● ● ● ●
		4	
รอบที่ 3	เดินตามจังหวะ	2	○ ○
		4	

8. นักเรียนจัดวงกลม ขึ้นเป็นคู่ ๆ ผู้ชายคู่ผู้หญิง ร่วมกันร้องเพลงหวาน โดยฟังเพลงจากเครื่องเล่นเทป เดินให้ลงจังหวะตบ สำหรับมือทำท่าอิสระ

9. ครูเล่นเปียโน นักเรียนไล่เสียงโน้ตในบันไดเสียง C Major เช่น โด-เร-มี-ฟา-ซอล-ลา-ที-โด, โด-ที-ลา-ซอล-ฟา-มี-เร-โด, โด-เร-มี, มี-เร-โด, โด-มี-ซอล, ซอล-มี-โด, มี-ซอล-โด เป็นต้น แล้วครูเล่นเปียโนเพลงกาเหว่าให้นักเรียนอ่านโน้ตเพลงกาเหว่าแบบ ซอล-ฟา พร้อมกันทุกคน

ขั้นสรุป

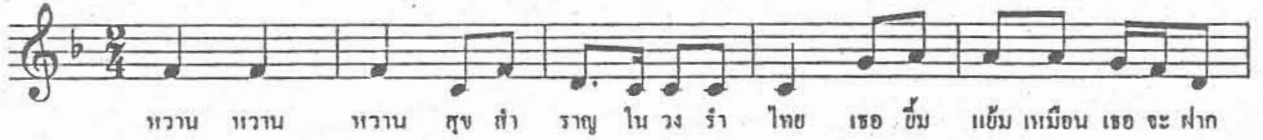
แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 13 คน กลุ่มที่ 1 ร้องเพลงหวาน กลุ่มที่ 2 เาะกรุ่งกริ่งตามจังหวะในข้อ 5 ตามที่ครูเลือกให้ กลุ่มที่ 3 รำวง ครูเล่นเปียโน เมื่อบรรเลงจบแล้วให้เปลี่ยนกลุ่มและสลับจนทุกคนได้ปฏิบัติทุกกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กลอง
3. กรุ่งกริ่ง
4. กรับ
5. บัตรคำตัวหยุดของตัวเข้บัดหนึ่งชั้น
6. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงหวาน
7. แผนภูมิเพลงหวาน

เพลงหวาน

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

การวัดและประเมินผล

1. การร้องเพลงหวาน
2. การเคาะจังหวะตบและจังหวะทำนองตามบทเพลง
3. การบอกความหมายและค่าของโน้ตตัวเข้บตีหนึ่งชั้นและตัวหยุดของตัว

เข้บตีหนึ่งชั้น

4. การตบจังหวะตามค่าของโน้ตตัวเข้บตีหนึ่งชั้นและตัวหยุดตาม Pattern ต่างๆ
5. การร่ววงประกอบเพลงหวาน
6. การร้องโน้ตเพลงกาเหว่า แบบ ซอล - ฟา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 5)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง ค่าของโน้ตตัวขาว (d) และตัวหยุดของตัวขาว (■)

(แบบดั้งเดิม)

ความคิดรวบยอด

1. โน้ตตัวขาว (d) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากล
2. ตัวหยุดของตัวขาว (■) เป็นสัญลักษณ์แทนความเงียบของเสียงดนตรี
ชั่วขณะหนึ่ง มีความยาวของอัตราจังหวะเท่ากับโน้ตตัวขาว (d)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงนี้หัวได้ถูกต้อง
2. บอกความหมายและค่าของโน้ตตัวขาว (d) และตัวหยุดของตัวขาว (■)
ได้ถูกต้อง
3. เตะเครื่องประกอบจังหวะตาม Pattern ที่กำหนดให้ได้
4. เคลื่อนไหวร่างกายตาม Pattern จังหวะในข้อ 3 ได้
5. ทำท่าประกอบเพลงนี้หัวได้
8. ฟังเพลงประสานเสียงเพลงหวานและสามารถร้องแนวประสานได้

เนื้อหา

1. โน้ตตัวขาว (d) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะของโน้ตสากลที่ใช้แทนเสียงดนตรี ถ้ากำหนดให้โน้ตตัวดำ (●) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โน้ตตัวขาว (d) จะมีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ
2. ตัวหยุดของตัวขาว (■) เป็นสัญลักษณ์แทนความเงียบของเสียงดนตรีชั่วขณะ ซึ่งมีความยาวของอัตราจังหวะเท่ากับตัวขาว (d)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงหวาน
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเพลงพื้นบ้านท่าโพน ว่าเป็นท้องถิ่นที่ยังคงรักษา

การร้องเพลงพื้นบ้านไว้ได้อย่างเหนียวแน่น ตั้งอยู่ที่อำเภอท่าโพ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย

ขั้นตอน

1. ครูเล่นเปียโนเพลงนี้หัว พร้อมกับร้องให้นักเรียนฟัง และสังเกตลักษณะจังหวะทำนอง
2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงนี้หัวตามกระสวนจังหวะตามครูที่ละวรรค
3. นักเรียนร้องเพลงนี้หัว ตามเสียงเปียโนที่ครูเล่น จนถูกต้องตามระดับเสียงเนื้อร้องและจังหวะ

4. ให้นักเรียนตบมือตาม Pattern จังหวะดังนี้

4   o   o | o   o ||
4
4   o   ●   ● | o   ●   ● ||
4
4   o   ■   ■ | o   ■   ■ ||

ครูอธิบายถึงค่าของโน้ตตัวขาวและตัวหยุด

5. แบ่งกลุ่มนักเรียนเคาะเครื่องประกอบจังหวะออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 มี 10 คน เคาะกรับ, กิ่ง ตามจังหวะ

4   o   o | o   o ||
4

กลุ่มที่ 2 มี 20 คน เคาะกริ่งกริ่ง ตามจังหวะ

4   o   ●   ● | o   ●   ● ||
4

กลุ่มที่ 3 มี 7 คน ตีกลอง ตามจังหวะ

4
4   o   ■   ■ | o   ■   ■ ||

6. นักเรียนจัดแถวตอน 4 แถว ยืนห่างกันพอประมาณเคลื่อนไหวร่างกายตาม Pattern จังหวะในข้อ 5 โดยครูเปิดเทปทำนองเพลงนี้หัว 3 เที้ยว เที้ยวแรกตามจังหวะในกลุ่มที่ 1 ของข้อ 5 เที้ยวที่สองและสาม ตามจังหวะในกลุ่มที่ 2 และ 3 ของข้อ 5 ตามลำดับ

7. ให้แต่ละคนคิดท่าทางประกอบเพลงนี้หัวตามความหมายของเพลง และให้ทุกคนปฏิบัติตามเทปเพลงที่ได้ยินพร้อมกัน ครูสังเกตทุก ๆ คน

8. ครูเล่นเปียโนเพลงหวาน นักเรียนร้องแนวประสาน “หวาน หวาน หวาน” พร้อมกับเปียโน

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลงนี้หัวพร้อมกัน ครูเล่นเปียโน

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กรุงกริ่ง
3. กรับ
4. กิ่ง
5. กลอง
6. แผนภูมิเพลงนี้หัว

เพลงนี้หัว

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงนี้หัว
2. บอกความหมายของโน้ตตัวขาวและตัวหยุค
3. การเล่นเครื่องประกอบจังหวะ
4. การเคลื่อนไหวร่างกายตาม Pattern ที่กำหนด
5. การทำท่าประกอบเพลงนี้หัว
6. การฟังและร้องแนวประสานเพลงหวาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 6)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง โน้ตตัวดำประจูด (♩ ♪)

(แบบดั้งเดิม)

ความคิดรวบยอด

โน้ตตัวดำประจูด (♩ ♪) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะที่มีความยาวมากกว่าโน้ตตัวดำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงจำปีลอยฟ้าได้
2. คิดท่าทางประกอบเพลงจำปีลอยฟ้าได้
3. ทำระดับเสียงประกอบเพลงจำปีลอยฟ้าได้
4. ค้นหาโน้ต ♩ ♪ จากแผนภูมิเพลงจำปีลอยฟ้า
5. เล่นเครื่องประกอบจังหวะในจังหวะ ♩ ♪ ประกอบเพลงจำปีลอยฟ้า

เนื้อหา

โน้ตตัวดำประจูด (♩ ♪) เป็นสัญลักษณ์แทนอัตราจังหวะที่มีความยาวมากกว่าโน้ตตัวดำ (♩)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงหวานและเพลงนี้หัว

2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องการทำบุญที่วัด ว่ามีใครเคยนำอาหาร ดอกไม้ รูปเทียน ไปถวายพระที่วัดบ้าง ครูเล่าให้นักเรียนฟังถึงชีวิตชาวชนบทซึ่งได้มีโอกาสไปทำบุญที่วัดบ่อย ๆ

ขั้นสอน

1. ครูเล่นเปียโนเพลงจำปีลอยฟ้า พร้อมกับร้องให้นักเรียนฟัง
2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงจำปีลอยฟ้า ตามจังหวะ

3. นักเรียนร้องเพลงจำปีลอยฟ้าพร้อมกับเปียโน 2-3 เที้ยว
4. นักเรียนร้องเพลงจำปีลอยฟ้าและคบบมือตามจังหวะคบบและจังหวะทำนอง
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 คน ช่วยกันคิดทำท่าประกอบ ครูให้คำแนะนำในแต่ละกลุ่ม แล้วแสดงให้เพื่อน ๆ ดู ครั้งละ 3 กลุ่ม
6. ครูเล่นเปียโน นักเรียนขบมือตามระดับเสียงเพลงที่ได้ยิน
7. นักเรียนช่วยกันหาโน้ต จากแผนภูมิเพลงจำปีลอยฟ้า แล้วครูอธิบายว่าเพลงพื้นบ้านของไทยส่วนมากจะมีลักษณะทำนองที่มีโน้ตตัวดำประจูด
8. นักเรียนเคาะกริ่งกรังจังหวะ ประกอบเพลงจำปีลอยฟ้า จากการเล่นเปียโนของครู

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลงจำปีลอยฟ้าพร้อมเปียโน

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กริ่งกรัง
3. แผนภูมิเพลงจำปีลอยฟ้า

เพลงจำปีลอยฟ้า

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

จำ ปี ลอย ฟ้า จำ ป่า อยู่ บน ๕
วรรค เก็บ ดอก พิ กุด เอา มา ทำ บุญ ด้วย กัน แต่
เช้า วัน นั้น ที่ ตา - ตา เอย

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงจำปีลอยฟ้า
2. การคิดทำทางประกอบเพลงจำปีลอยฟ้า
3. การทำระดับเสียงประกอบเพลงจำปีลอยฟ้า
4. การค้นหาโน้ต จากแผนภูมิเพลงจำปีลอยฟ้า
5. การเล่นเครื่องประกอบจังหวะในจังหวะ ประกอบเพลงจำปีลอยฟ้า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 7)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง โน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้นประจุค ( )

(แบบค้งเคิม)

คววมค้ครวบขอด

โน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้นประจุค ( ) เป็นสัณญลัคคณัฒแทนอ้ตราจ้งหวะที่คววมขววมกกว่่าโน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น

จุดประสงค้เข้งพถุค้กรรรม

1. ร้องเพลงธรรรมชชาติได้ถูกค้อง
2. เคาะจ้งหวะคตบและจ้งหวะท้ำนองคตมบทเพลงได้
3. ร้่วงประคอบเพลงธรรรมชชาติได้
4. ค้้นห้าโน้ต จ้กแผนภูมเพลงได้
5. เล่นคเร่ืองประคอบจ้งหวะคตม Pattern ได้

นื้อห้า

โน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้นประจุค ( ) เป็นสัณญลัคคณัฒแทนอ้ตราจ้งหวะที่คววมขววมกกว่่าโน้ตตัวเข้บ้ตหนึ่งชั้น

ก้จกรรรมการเร่เรียนการศอน

ชั้นน้้า

1. ทบทวณเพลงอูท้ยเม่ืองเมณ เพลงกาห้ว เพลงมอญช้อนฝ้้า เพลงหววน เพลงน้้ห้ว เพลงจ้้าปีลยฟ้้า
2. ครุสนทนากบ้นักเร่เรียนถึงเร่ืองธรรรมชชาติที่เก่ียวกบ้น้้าไม้ ค้้นไม้ให้คววมช้วมชั้นแก่ฝ้่านค้ิน มีประ โยชน้้มกมข หากม้ไม่มีค้้นไม้ หร่ือการค้ดค้้นไม้ท้าลยป้้าจะท้้าให้เกค้ะไรจ้้น ในชนบทคตมท้องถ้ินค้่าง ๆ จะม้ค้้นไม้ม้กกว่่าในกรุงเทพ ฯ อ้ากาศก้บ้ร้สุท้ธ้ก้ว่่า ค้งน้้นทุกคนควรร้กค้้นไม้ หากมีอ้โอกาสก้ควรร้ช้ว้กบ้นปลุกคูลแล้ร้กช้าค้้นไม้ให้อ้ขู่ก้กบ้เราคลอดไป

ขั้นสอน

1. ครูเล่นเปียโนเพลงธรรมชาติ พร้อมกับร้องให้นักเรียนฟัง และสังเกตลักษณะจังหวะทำนอง
2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงธรรมชาติตามจังหวะ
3. นักเรียนร้องเพลงธรรมชาติพร้อมกับเปียโน 2- 3 เที่ยว
4. นักเรียนร้องเพลงธรรมชาติและตบมือตามจังหวะตบและจังหวะทำนอง
5. นักเรียนจัดวงกลม ยืนเป็นคู่ ๆ ผู้ชายคู่ผู้หญิง ร่วมกันร่ำวงเพลงธรรมชาติ โดยเน้นการเดินให้ลงจังหวะตบ และมีท่าขยับ - ยืด เพื่อความสวยงามด้วย สำหรับมือให้ทำท่าสอดสร้อยมาลาแปลง (จากการเรียนนาฏศิลป์)

6. นักเรียนค้นหาจังหวะ จากแผนภูมิเพลงธรรมชาติ ครูอธิบายความหมายสั้น ๆ

7. แบ่งกลุ่มนักเรียนตีกลองในจังหวะ
- กลุ่มที่ 1 ร้องเพลง
  - กลุ่มที่ 2 ตีกลอง
  - กลุ่มที่ 3 ทำระคับมือตามระดับเสียงที่ได้ยิน

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลงธรรมชาติ พร้อมเปียโนอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กลอง
3. แผนภูมิเพลงธรรมชาติ

เพลงธรรมชาติ

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

ธรรมชาติ ชุ่มชื่น ได้มา ร้องรำ เมื่อ ขาม คำ คิน ให้ เรา ชุ่ม

ชื่น หัวใจ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะทางดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงธรรมชาติ
2. การเคาะจังหวะคบและจังหวะทำนองเพลงธรรมชาติ
3. การร่ำวงประกอบเพลงธรรมชาติ
4. การบอกโน้ต จากแผนภูมิเพลง
5. การเล่นเครื่องประกอบจังหวะตาม Pattern ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 8)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2
4

(แบบดั้งเดิม)

ความคิดรวบยอด

1. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ หมายถึง เลข 2 ตัวที่เขียนซ้อนกันในลักษณะ $\frac{2}{4}$
หรือ $\frac{4}{4}$ บันทึกไว้ตอนต้นของบทเพลง หลังกุญแจประจำหลัก เพื่อบ่งบอกว่าบทเพลงนั้นเป็น
บทเพลงในจังหวะใด
2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ หมายถึง ในหนึ่งห้องเพลงจะมี 2 จังหวะ
และให้โน้ตตัวดำ (●) เป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงท่าโปเมืองแมน
2. ตบจังหวะหนักเบาตามบทเพลงได้
3. เล่นเครื่องประกอบจังหวะประกอบเพลงได้
4. เคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงได้
5. เขียน Pattern จังหวะ $\frac{2}{4}$ ลงในบัตรคำได้
6. อำนวยเพลงท่าโปเมืองแมนได้

เนื้อหา

1. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ เป็นเครื่องหมายที่กำหนดว่ามีอัตราจังหวะกี่
จังหวะในหนึ่งห้องเพลง และใช้โน้ตตัวใดเป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ
2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะประกอบด้วย ตัวเลข 2 ตัว ซ้อนกัน บันทึกไว้
ตอนต้นของบทเพลง หลังกุญแจประจำหลัก
  - 2.1 เลขตัวบน หมายถึง จำนวนจังหวะในหนึ่งห้องเพลง
  - 2.2 เลขตัวล่าง หมายถึง เลขประจำตัวโน้ตที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัวละ
หนึ่งจังหวะ

3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ หมายถึง ในหนึ่งห้องเพลงมี 2 จังหวะ และ
ใช้โน้ตตัวต่ำเป็นเกณฑ์ตัวเลข 1 จังหวะ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงอุทัยเมืองแมน เพลงกาเหว่า เพลงมอญช้อนผ้า เพลงหวาน เพลงนี้หัว เพลงจำปีลอยฟ้า เพลงธรรมชาติ
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องบ้านท่าโพ ซึ่งเป็นหมู่บ้านหนึ่งในเขตตำบลท่าโพ อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี ชาวบ้านประกอบอาชีพการเกษตร ในหมู่บ้านยังมีการจัดศิลปวัฒนธรรมโดยมีการแสดงเพลงพื้นบ้านท่าโพในเทศกาลสงกรานต์ ปัจจุบันผู้ที่ยังร้องเพลงพื้นบ้านลดน้อยลง เพราะมีแต่ผู้สูงอายุ ส่วนเยาวชนในท้องถิ่นมิได้รับการปลูกฝัง เนื่องจากต้องไปศึกษา ณ ต่างถิ่น หรือผู้ที่ฐานะไม่ค่อยดีนักก็ต้องประกอบอาชีพต่าง ๆ ทำให้ไม่มีเวลาฝึกซ้อม ดังนั้นถ้านักเรียนร้องเพลงเหล่านี้ได้ นับว่าเป็นการช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยไว้ให้คนรุ่นหลังต่อไป

ขั้นสอน

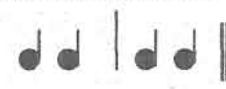
1. ครูเล่นเปียโนเพลงท่าโพเมืองแมน พร้อมทั้งร้องให้นักเรียนฟัง และสังเกตลักษณะจังหวะทำนอง
2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงท่าโพเมืองแมน ตามกระสวนจังหวะ ตามครูทีละวรรค
3. นักเรียนฝึกร้องเพลงท่าโพเมืองแมนกับเปียโนอย่างถูกต้องตามเนื้อร้องและจังหวะ
4. ครูเปิดเทปเพลงท่าโพเมืองแมน แล้วนำนักเรียนตอบมือในจังหวะที่ 1 ซึ่งเป็นจังหวะหนักและตอบเข้าในจังหวะที่ 2 ซึ่งเป็นจังหวะเบา คือ 1 2 จนกระทั่งนักเรียนมีความคล่องตัว หลังจากนั้นครูเล่นเปียโนเพลงท่าโพเมืองแมน ให้นักเรียนตอบมือและตอบเข้าตามจังหวะ 1 2 ครูสังเกตและบอกให้นักเรียนทุกคนพยายามแก้ไขให้ถูกต้อง

5. แบ่งกลุ่มนักเรียนเล่นเครื่องประกอบจังหวะ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 15 คน ตีกลอง ในจังหวะ	2	d		d	
	4	d		d	
กลุ่มที่ 2 15 คน เคาะกริ่งกริ่ง ในจังหวะ	2	●		●	
	4	●		●	
กลุ่มที่ 3 10 คน ตีกิ่ง ในจังหวะ	2	d		d	
	4	d		d	

ครูเล่นเปียโนเพลงท่าโพเมืองแมน

6. นักเรียนเดินตามจังหวะ $\hat{1}-2$ คือ ก้าว-ซิด โดยใครจะก้าวเดินไปในทิศทางใดก็ได้ แต่ให้ลงจังหวะ ครูเล่นเปียโนเพลงท่าโพเมืองแมน เมื่อคล่องแล้วให้นักเรียนจับคู่แล้วเดินในรูปแบบ ก้าว-ซิด ไปในทิศทางเดียวกัน

7. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คน ครูแจกบัตรคำให้กลุ่มละ 3 แผ่น ช่วยกันคิดและเขียน Pattern จังหวะ $\frac{2}{4}$ ลงในบัตรคำจากการฟังเสียงเปียโนที่ครูเล่น เช่น ครูเล่นเพลงกาเหว่า เมื่อนักเรียนได้ยินเสียงเพลง ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่าน่าจะเป็นเครื่องหมายกำหนดจังหวะใด เมื่อคิดได้แล้วว่าน่าจะเป็นเครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ ให้นักเรียนช่วยกันเขียน Pattern จังหวะ $\frac{2}{4}$ รูปแบบใดก็ได้ลงในบัตรคำ อาจจะเป็น $\frac{2}{4}$ เป็นต้น กลุ่มใดเสร็จก่อนให้ชูบัตรคำขึ้นให้ครูดู แล้วครูเล่นเพลงหวาน ซึ่งมีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ เช่นเดียวกัน

หลังจากเฉลยการเขียน Pattern จังหวะแล้ว ครูอธิบายเกี่ยวกับการเขียนโน้ตสากลจะไม่นิยมเขียนติดต่อกันจนจบเพลง แต่จะมีการจัดกลุ่มจังหวะ โดยให้มีอัตราจังหวะเป็นกลุ่ม อาจจะเป็น 2, 3 หรือ 4 จังหวะ และมีเส้นกั้นห้องแบ่งไว้เป็นห้อง ๆ การจัดกลุ่มจะยึดจังหวะเน้นเป็นจังหวะที่ 1 ในแต่ละห้องเพลง และอธิบายเพิ่มเติมถึงเครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ ว่า เลขตัวบนคือเลข 2 หมายถึง จำนวนจังหวะในหนึ่งห้อง และเลขตัวล่างคือ 4 หมายถึง เลขประจำตัวโน้ต คือ โน้ตตัวดำซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ

7. ครูเปิดเทปทำนองเพลงท่าโพเมืองแมนให้นักเรียนฟัง และฝึกอ่านวญเพลงไปพร้อมกับครูในเครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ ดังนี้

ขั้นสรุป

- แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม
- กลุ่มที่ 1 อ่านวญเพลงท่าโพเมืองแมน 10 คน
- กลุ่มที่ 2 ร้องเพลงท่าโพเมืองแมน 10 คน
- กลุ่มที่ 3 เล่นเครื่องประกอบจังหวะ 10 คน
- กลุ่มที่ 4 เดินตามจังหวะ $\hat{1} 2$ 10 คน

ครูเล่นเปียโนเพลงท่าโพเมืองแมน ทุกคนบรรเลงพร้อมกัน

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. กลอง
3. กีตาร์
4. กรุงกริ่ง
6. เครื่องเล่นเทป – เทปเพลงทำโพเมืองแมน
7. บัตรคำ
8. แผนภูมิเพลงทำโพเมืองแมน

เพลงทำโพเมืองแมน

เพลงพื้นบ้านทำโพ

ทำ โพ เมือง แมน เป็น แคน แคน ประ เจริญ

6 สวย ล่ำ เลิศ ประ เจริญ ใน แคน ท วรรค์ ทำ โพ ไร่ ชู ขอ

12 เชิญ มา อยู่ ชู กัน โลก ที่ เรา สร้าง สรรค์ ให้ ดัน ไร่ ชู อยู่ กับ เธอ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงทำนองเมืองแมน
2. การตบจังหวะหนัก – เบา ประกอบเพลงทำนองเมืองแมน
3. การเล่นเครื่องประกอบจังหวะเพลงทำนองเมืองแมน
4. การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเพลงทำนองเมืองแมน
5. การเขียน Pattern ในจังหวะ $\frac{2}{4}$ ลงบัตรคำ
6. การอ่านวทยเพลงทำนองเมืองแมน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 9)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง
เรื่อง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4
4
(แบบดั้งเดิม)

ความคิดรวบยอด

1. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ หมายถึง เลข 2 ตัวที่เขียนซ้อนกันในลักษณะ 2
4
บันทึกไว้ตอนต้นของบทเพลง หลังกุญแจประจำหลัก เพื่อบ่งบอกว่า บทเพลงนั้นเป็นบทเพลงใน
จังหวะใด
2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4 หมายถึง ในหนึ่งห้องเพลงจะมี 4 จังหวะ
4
และใช้โน้ตตัวดำ (●) เป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงเปลญวน
2. ตบมือตามจังหวะตบของเพลงได้
3. เล่นเครื่องประกอบจังหวะตามบทเพลงได้
4. เคลื่อนไหวตามบทเพลงได้
5. นับจังหวะในแต่ละห้องเพลงได้
6. บอกความหมายของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4 ได้
4

เนื้อหา

1. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ เป็นเครื่องหมายที่กำหนดว่ามีอัตราจังหวะกี่
จังหวะในหนึ่งห้องเพลง และใช้โน้ตตัวใดเป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ
2. เครื่องหมายกำหนดจังหวะประกอบด้วย ตัวเลข 2 ตัวซ้อนกัน บันทึกไว้ตอน
ต้นของบทเพลง หลังกุญแจประจำหลัก
  - 2.1 เลขตัวบน หมายถึง จำนวนจังหวะในหนึ่งห้องเพลง
  - 2.2 เลขตัวล่าง หมายถึง เลขประจำตัวโน้ตที่ให้เป็นเกณฑ์ตัวละหนึ่ง
จังหวะ
3. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4 หมายถึง ในหนึ่งห้องเพลงมี 4 จังหวะ และ
4
ใช้โน้ตตัวดำเป็นเกณฑ์ตัวละ 1 จังหวะ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะทางดนตรีด้าน

1. การร้องเพลงเปลญวน
2. การตบมือตามจังหวะตบประกอบเพลงเปลญวน
3. การเล่นเครื่องประกอบจังหวะตามบทเพลง
4. การทำท่าเคลื่อนไหวประกอบเพลงเปลญวน
5. การนับจังหวะในแต่ละห้องเพลง
6. การบอกความหมายของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 10)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง เครื่องดนตรีไทยและวงดนตรีไทย

(แบบดั้งเดิม)

ความคิดรวบยอด

เครื่องดนตรีไทยสามารถจัดเป็นประเภทใหญ่ ตามกิริยาการเล่นได้เป็น 4 ประเภท คือ เครื่องตี เครื่องเป่า เครื่องดีด และเครื่องสี

เครื่องดนตรีเหล่านี้ เมื่อนำมาเล่นรวมกันเป็นวงก็จะเป็นวงดนตรีไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงเดือนจำเริญ
2. บอกประเภทของเครื่องดนตรีได้
3. ทำท่าประกอบเพลงเดือนจำเริญได้
4. ตีฉิ่งประกอบเพลงพื้นบ้านได้

เนื้อหา

เครื่องดนตรีไทยสามารถจัดเป็นประเภทใหญ่ ๆ ตามกิริยาการเล่นได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. เครื่องตี ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวง ตะโพน กลองแขก โทน รำมะนา ฉิ่ง กรับ โหม่ง

2. เครื่องเป่า ได้แก่ ขลุ่ย ปี่
3. เครื่องดีด ได้แก่ จะเข้
4. เครื่องสี ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ ซอสามสาย

วงดนตรีไทยแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. วงปี่พาทย์ เป็นการรวมเครื่องดนตรีประเภท เครื่องตี
2. วงเครื่องสาย เป็นการรวมเครื่องดนตรีประเภท เครื่องสี
3. วงมโหรี เป็นการรวมเครื่องดนตรีประเภท เครื่องตี เป่า ดีด สี

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงของสัปดาห์ที่ 1-9
2. ครูเปิดวีดีโอเทป วงดนตรีไทยประเภทวงมโหรีให้นักเรียนสังเกตเครื่อง

ดนตรีแต่ละชนิด เกี่ยวกับการเล่นเสียงและการจัดวง

ขั้นสอน

1. ครูเล่นเปียโนเพลงเดือนจำเริญ พร้อมกับร้องให้นักเรียนฟัง และสังเกตลักษณะทำนอง
2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงเดือนจำเริญ ตามกระสวนจังหวะ ตามครูที่ละวรรค
3. นักเรียนฝักร้องเพลงเดือนจำเริญ ให้ถูกต้องตามเนื้อร้องและจังหวะ
4. ครูอธิบายถึงเครื่องดนตรีที่เป็นของไทยมีอยู่ด้วยกัน 4 ประเภท โดยแบ่งตามกิริยาการเล่นคือ เครื่องตี เครื่องเป่า เครื่องดีด และเครื่องสี ครูอธิบายและแนะนำให้นักเรียนดูทีละชิ้น พร้อมกับบรรเลงให้นักเรียนดูพอเป็นตัวอย่าง ดังนี้

เครื่องตี ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฆ้อง กลองแขก โทน – รำมะนา
ฉิ่ง กรับ โหม่ง

เครื่องเป่า ได้แก่ ขลุ่ย ปี่

เครื่องดีด ได้แก่ จะเข้

เครื่องสี ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ ซอสามสาย

5. นักเรียนได้ฟังเสียงดนตรีพอสมควรแล้ว ครูบอกให้นักเรียนจัดแถวตอนออกเป็น 4 แถว ผู้หญิง 2 แถว ผู้ชาย 2 แถว ยืนสลับกัน ชาย – หญิง และให้นักเรียนข้า้ทำให้ลงจังหวะ ตบตามเสียงเพลงเดือนจำเริญจากเครื่องเล่นเทป หลังจากนั้นนักเรียนข้า้ทำได้คล่องแล้วให้ช่วยกันคิดท่าทางของมือประกอบเพลง ครูสรุปท่าทางที่เหมาะสมทุกคนทำตามทำนั้น ๆ

6. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 3 คน ดังนี้

ขั้นสรุป

แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ร้องเพลง 20 คน

กลุ่มที่ 2 ตีฉิ่ง 10 คน

กลุ่มที่ 3 ทำท่าประกอบเพลง 10 คน

ครูเป็นผู้อำนวยเพลง

สื่อการเรียนการสอน

1. วีดิโอเทปวงดนตรีไทย
2. เปียโน
3. ฉิ่ง
4. เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องตี ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซออู้ กลอง

แขก โทน - รำมะนา ฉิ่ง กรับ โหม่ง

5. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ได้แก่ ขลุ่ย
6. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด ได้แก่ จะเข้
7. เครื่องดนตรีประเภทสี ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ ซอสามสาย
8. ภาพเครื่องดนตรีบางชนิด เช่น ปี่
9. แผ่นภูมิเพลงเดือนจำเริญ

เพลงเดือนจำเริญ

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

เดือน จำ เจริญ เจริญ มาเกิดน จาก พี่ ขามเย็น ไม่เห็น เซอ มา ทำให้ อู รา ของ ที่ สะ

ท่อน ที่ จริง งาม ต้อง หยุค พัก ที่ จริง งาม ต้อง หยุค พัก มา นั่ง ผ่าง รัก กัน

เสียบ ก่อน สาว งาม อย่า ได้ อา วรรณ์ จะ พา น้อง บอน ไป คอน เที่ยง กัน

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะทางดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงเดือนจำเริญ
2. การบอกประเภทเครื่องดนตรีไทย
3. การทำท่าประกอบเพลงเดือนจำเริญ
4. การตีฉิ่งประกอบเพลงพื้นบ้าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 11)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง เครื่องดนตรีพื้นบ้านไทย

(แบบดั้งเดิม)

ความคิดรวบยอด

เครื่องดนตรีพื้นบ้านไทย เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นกันในแถบชนบทภาคต่าง ๆ ของไทย เช่น วงซิ่งเล่นในแถบภาคเหนือของไทย วงแคนเล่นในแถบภาคอีสานของไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกชื่อเครื่องดนตรีพื้นบ้านไทย
2. ร้องเพลงคอยได้
3. เตะจังหวะตบและจังหวะทำนองประกอบเพลงคอยได้
4. ยกมือตามระดับเสียงเพลงคอยได้
5. ร้องเพลงประสานเสียงแบบราวนด์ (Round) เพลงหวาน ได้

เนื้อหา

เครื่องดนตรีพื้นบ้านได้เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นในแถบชนบทต่าง ๆ เช่น สะล้อ ซึ่งเล่นทางภาคเหนือ แคน ไปกลาง เล่นแถบภาคอีสานของไทย

ดนตรีพื้นบ้านไทยรวมถึง เพลงสำหรับร้อง และเพลงสำหรับบรรเลง ได้รับการ ร้องสืบต่อมาหลายชั่วอายุคน ดังนั้นเราควรช่วยกันอนุรักษ์สืบไป

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงจากสัปดาห์ที่ 1-10
2. ครูเปิดวีดิทัศน์ เกี่ยวกับวงดนตรีพื้นบ้านให้นักเรียนดูและช่วยกันทายว่า

เล่นในแถบภาคไหนของไทย

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายเกี่ยวกับ เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ ได้แก่ ซิ่ง สะล้อ ภาคอีสาน ได้แก่ แคน ไปกลาง บรรเลงเพลงให้นักเรียนฟังสำหรับเครื่องดนตรีที่มีในห้องเรียน

2. ครูร้องเพลงคอยให้นักเรียนฟัง 2-3 เที่ยว
3. ครูบอกเนื้อเพลงทีละวรรคให้นักเรียนพูดตาม
4. นักเรียนและครูร่วมกันร้องเพลงคอย พร้อมเปียโน
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม
กลุ่มที่ 1 ตีฉิ่ง
กลุ่มที่ 2 ตีกรับ
กลุ่มที่ 3 ตีไซโลโฟนเสียง ค-ซ ประกอบเพลงคอย ครูเล่นเปียโน
6. นักเรียนยกมือทำระดับเสียงประกอบเพลงคอย ตามเสียงเปียโน
7. นักเรียนร้องเพลงประสานเสียงแบบราวนด์ (Round) เพลงหวาน โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ร้องนำ กลุ่มที่ 2 ร้องตาม

ขั้นสรุป

นักเรียนร้องเพลงคอย พร้อมกับเปียโนอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนการสอน

1. วีดิโอเพลงพื้นบ้านภาคเหนือและอีสาน
2. เปียโน
3. ฉิ่ง
4. กรับ
5. ไซโลโฟน
6. แผ่นภูมิเพลงคอย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงคอย

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

มิด พี่ มัว ผ่น
หี นี ทน มา ได้
ก็ ที่ เธอ นิด

ไว้
โย ไม่ เห็น เธอ มา
โย ไม่ เห็น เธอ มา

เฝ้า ก็ คอย คอย คอย
คอย ตั้ง หลาย เว ภา
ไม่ เห็น เธอ

มา น้อง ยา ไร่ ศึก เสีย ใจ
น้อง ยา ไร่ ศึก เสีย ใจ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงคอย
2. การเคาะจังหวะตบ และจังหวะทำนอง
3. การขมือตามระดับเสียงเพลงคอย
4. การร้องเพลงประสานเสียง
5. การบอกชื่อเครื่องดนตรีพื้นบ้าน

แผนการสอนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน (แผนที่ 12)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 1 ชั่วโมง

เรื่อง มารยาทในการชมดนตรี

(แบบดั้งเดิม)

ความคิดรวบยอด

การชมดนตรีหรือการแสดงใด ๆ ก็ตาม ผู้ชมควรมีมารยาท เช่น ไม่พูดคุยขณะชมการแสดง ควรไปถึงสถานที่แสดงก่อนถึงเวลาแสดง เป็นต้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ร้องเพลงใครรักใคร โต้ังใคร
2. ตบมือตามจังหวะตบและจังหวะทำนองเพลงใครรักใคร โต้ังใคร ได้
3. รำวงประกอบเพลงใครรักใคร โต้ังใคร
4. ร้องเพลงประสานเสียงแบบสะท้อน (Acho) เพลงคอยได้
5. ยกมือตามระดับเสียงเพลงใครรักใคร โต้ังใคร ได้
6. อ่านโน้ตแบบซอล - ฟา เพลงกาเหว่า

เนื้อหา

การชมดนตรีหรือการแสดงต่าง ๆ ผู้ชมควรมีมารยาทเช่น ไม่พูดคุยขณะชมการแสดง ไปถึงสถานที่แสดงก่อนประมาณ 15 นาที เป็นอย่างน้อย ปรบมือให้เกิดกับผู้แสดงเมื่อจบการแสดงในแต่ละตอน ไม่เปิดเครื่องมือสื่อสารทุกชนิด ขณะชมการแสดง

การร้องประสานเสียงแบบสะท้อน (Acho) เป็นการร้องที่มีแนวประสาน ร้องแนวทำนองซ้ำในช่วงทำวรรคที่เป็นโน้ตจังหวะยาวของแนวแรก

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทบทวนเพลงของสัปดาห์ที่ 1-11
2. กรูสนทนากับนักเรียนถึงมารยาทในการชมดนตรีหรือการแสดงให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

ขั้นสอน

1. ครูเล่นเปียโนเพลงใครรักใคร โต้ังใคร พร้อมกับร้องให้นักเรียนฟัง
2. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงใครรักใคร โต้ังใคร ตามจังหวะ
3. นักเรียนร้องเพลงใครรักใคร โต้ังใคร พร้อมเปียโน 2-3 เที้ยว
4. นักเรียนร้องเพลงใครรักใคร โต้ังใคร และคบบมือตามจังหวะคตบ และจังหวะ

ทำนอง

5. เปิดเทปเพลงใครรักใคร โต้ังใคร นักเรียนร้องเป็นคู่ๆ
6. ร้องเพลงประสานเสียงแบบสะท้อน (Acho) เพลงคตบ โดยครูร้องแนวที่ 1

นักเรียนร้องตามเป็นแนวที่ 2

7. นักเรียนยกระดับมือตามเสียงที่ได้ยินจากเปียโน เพลงใครรักใคร โต้ังใคร
8. นักเรียนอ่านโน้ตแบบ ซอล - ฟา เพลงกาเหว่า ครูเล่นเปียโน

ขั้นสรุป

แบ่งกลุ่มนักเรียน 4 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1	ตีกลอง	2	o		o			
		4						
กลุ่มที่ 2	ตีฉิ่ง	2	●	●		●	●	
		4						

กลุ่มที่ 3 ร้อง

กลุ่มที่ 4 ร้อง

ครูเล่นเปียโนเพลงใครรักใคร โต้ังใคร

สื่อการเรียนการสอน

1. เปียโน
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงใครรักใคร โต้ังใคร
3. แผนภูมิเพลงกาเหว่า (สัปดาห์ที่ 2)
4. แผนภูมิเพลงใครรักใคร โต้ังใคร

เพลงใครรักใคร โค้งใคร

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

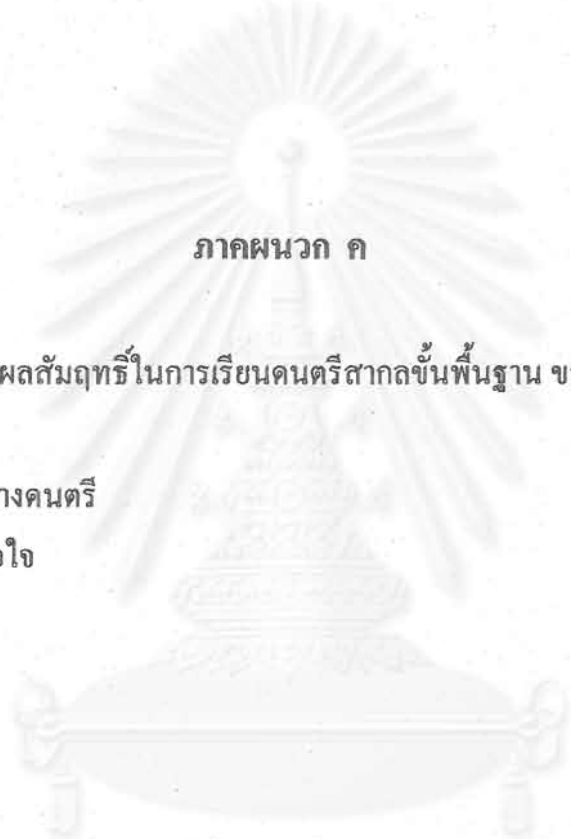
ใคร โค้ง แม่ ตา หวาน ฉ่ำ ขอ เชิญ มา รำ วง ไทย
ใคร รัก ใคร โค้ง ใคร ใคร รัก ใคร โค้ง ใคร ไม่ ต้อง เกรง ออก เกรง
ใจ เมื่อ ใคร รัก ใคร ก็ โค้ง ออก มา รำ ใคร รัก ใคร ก็ โค้ง ออก มา รำ

การวัดและประเมินผล

สังเกตทักษะดนตรีในด้าน

1. การร้องเพลงใครรักใคร โค้งใคร
2. การตามมือตามจังหวะตบและจังหวะทำนอง เพลงใครรักใคร โค้งใคร
3. การร่ำวงประกอบเพลง
4. การร้องเพลงประสานเสียงแบบสะท้อน
5. การขกมือตามระดับเสียงเพลงใครรักใคร โค้งใคร
6. การอ่านโน้ตแบบ ซอล - ฟา เพลงกาเหว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. แบบวัดทักษะทางดนตรี
3. แบบความพึงพอใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. เพลงที่นักเรียนได้ขียนมีเครื่องหมายกำหนดจังหวะอย่างไร

ก. 2 4	ข. 3 4
ค. 4 4	ง. 2 2

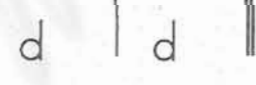

7. เสียงต่อไปนี้นี้เป็นเสียงของโน้ตอะไร

ก. โด เร มี ซอล ลา	ข. โด มี ซอล ลา ซอล
ค. โด มี ซอล ลา ที	ง. โด เร มี ฟา ซอล

8. เสียงต่อไปนี้นี้เป็นเสียงของโน้ตอะไร

ก. โด มี เร	ข. เร มี โด
ค. โด ซอล มี	ง. เร ซอล โด

9. เสียงต่อไปนี้ตรงกับจังหวะในข้อใด

ก. $\frac{2}{4}$	ข. $\frac{2}{4}$
ค. $\frac{3}{4}$	ง. $\frac{3}{4}$

10. เสียงต่อไปนี้ตรงกับจังหวะในข้อใด

ก. $\frac{2}{4}$	ข. $\frac{2}{4}$
ค. $\frac{3}{4}$	ง. $\frac{3}{4}$

ตอนที่ 2. ข้อสอบทฤษฎี (20 ข้อ)

11. ข้อใดเรียงลำดับจาก สูง ไป ต่ำ ได้ถูกต้อง

ก. ซอล ฟา มี เร มี

ข. ลา ซอล ฟา มี เร

ค. ลา ซอล มี ลา โด

ง. ลา ซอล ฟา โด เร

12..

อ่านว่าอย่างไร

ก. โด มี ฟา ซอล ฟา

ข. โด เร มี ฟา มี

ค. โด มี ซอล มี โด

ง. โด เร มี ซอล มี

13.

อ่านว่าอย่างไร

ก. ลา โด ลา โด ลา

ข. ซอล ลา ซอล ลา ซอล

ค. มี ซอล มี ซอล มี

ง. ลา ที ลา ที ลา

14. ข้อใดคือ โน้ตในระดับเสียง “โด มี ซอล”

15. โน้ตตัวขาว 1 ตัว มีค่าเท่ากับโน้ตตัวดำกี่ตัว

ก. 1 ตัว

ข. 2 ตัว

ค. 3 ตัว

ง. 4 ตัว

16. ข้อใดเป็นตัวหยุดของตัวเข้บีดชั้นเดียว

ก.

ข. ๗

ค.

ง.

17. โน้ตในข้อใดมีค่า 4 จังหวะ

ก. $\bullet \bullet \bullet \lesssim$

ข. $\bullet \bullet \bullet \bullet$

ค. $\bullet \bullet \lesssim \bullet$

ง. $\bullet \bullet \bullet$

18. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{3}{4}$ เลขตัวบน (3) หมายถึงอะไร

ก. จำนวนจังหวะในหนึ่งห้องเพลง

ข. จำนวนตัวโน้ตในหนึ่งห้องเพลง

ค. จำนวนจังหวะในหนึ่งเพลง

ง. จำนวนโน้ตในหนึ่งเพลง

19. ข้อใดจังหวะถูกต้อง

ก. $\begin{array}{l} 2 \\ 4 \end{array} \bullet \bullet \mid \bullet \bullet \parallel$

ข. $\begin{array}{l} 4 \\ 4 \end{array} \bullet \bullet \mid \bullet \bullet \parallel$

ค. $\begin{array}{l} 2 \\ 4 \end{array} \bullet \mid \bullet \parallel$

ง. $\begin{array}{l} 4 \\ 4 \end{array} \bullet \bullet \mid \bullet \bullet \bullet \parallel$

20. การร้องเพลงประสานเสียง หมายถึงอะไร

ก. การร้องเพลงพร้อมการรำไทย

ข. การร้องเพลงพร้อมการเต้นรำ

ค. การร้องเพลงประสานกันตั้งแต่สองเสียงขึ้นไป

ง. การร้องเพลงทีละคน

21. ข้อใดเป็นการร้องประสานเสียงแบบรวานด์

ก. ขึ้นต้นและจบพร้อมกัน

ข. ขึ้นต้นและจบไม่พร้อมกัน

ค. สองกลุ่มร้องเสียงต่างกันคนละเพลง

ง. สองกลุ่มร้องเนื้อต่างกันคนละเพลง

22. ข้อใด ไม่ใช่ เพลงพื้นบ้านไทย

ก. น้หัว

ข. กาเหว่า

ค. ใครรักใครใคร่ใคร

ง. โยนบอล

23. เพลงพื้นบ้านไทย มักคู่กับการรำชนิดหนึ่งคืออะไร

ก. รำเซิ้ง

ข. รำวง

ค. รำผีคข้าว

ง. ระบำ

24. ข้อใดเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านไทย

ก. ซอสามสาย

ข. ซอด้วง

ค. ซึง

ง. ระนาด

24. ข้อใดเป็นวงดนตรีไทย

ก. วงซิ่ง

ค. วงสะล้อ

ข. วงมโหรี

ง. วงไซโลโฟน

26. วงดนตรีไทยนั้นประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีอะไรบ้าง

ก. ระนาด พ้อง ไวโอดิน ฉิ่ง

ค. ระนาด ซิ่ง จะเข้ ฉิ่ง

ข. ระนาด ซอ จะเข้ ฉิ่ง

ง. ระนาด เปียโน ซอ ฉิ่ง

27. ข้อใดเป็นเครื่องดนตรีไทย ประเภทเครื่องดีด

ก. ระนาด

ค. จะเข้

ข. ซอ

ง. ฉิ่ง

28. มารยาทในการไปชมการแสดงต้องปฏิบัติตัวอย่างไร

ก. ไปถึงโรงละครก่อนเวลาแสดงเล็กน้อย

ค. ไปถึงโรงละครพอดีเวลาแสดง

ข. ไปถึงโรงละครหลังการแสดงเล็กน้อย

ง. ไปถึงโรงละครก่อนการแสดง 2 ชั่วโมง

29. ผู้ที่มีมารยาทในการชมการแสดง คือ บุคคลในข้อใด

ก. แดงถามอาจารย์ถึงเพลงตลอดการแสดง

ค. ค้างฟังเพลงอย่างตั้งใจตลอดการแสดง

ข. คำถามอาจารย์ถึงเพลงเฉพาะเพลงที่สงสัย

ง. คู่ขนานหลับเพราะซาบซึ้งเพลงตลอดการแสดง

30. นักเรียนต้องเรียนวิชาดนตรีเพื่ออะไร

ก. เพื่อสอบชิงทุนการศึกษา

ค. เพื่อเล่นดนตรีและทำแบบฝึกหัด

ข. เพื่อสัมพันธ์กับวิชาอื่น

ง. เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดทักษะทางดนตรี

คำชี้แจง

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการประเมินผลทางดนตรีของ ฌรุทท์ สุทธิจิตต์ (2538) และอรวรรณ บรรจงศิลป์ (2538) แล้วกำหนดขั้นตอนการสร้างแบบวัดทักษะทางดนตรีดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างการวัดออกเป็น 6 ทักษะคือ
  - 1.1 ทักษะการฟัง
  - 1.2 ทักษะการร้องเพลง
  - 1.3 ทักษะการเล่นเครื่องดนตรี
  - 1.4 ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย
  - 1.5 ทักษะการคิดทำประกอบเพลง
  - 1.6 ทักษะการอ่าน - เขียน โน้ต

2. กำหนดทักษะในแบบวัดทักษะทางดนตรีมี 6 ทักษะคือ
  - 2.1 ทักษะการฟัง
  - 2.2 ทักษะการร้องเพลง
  - 2.3 ทักษะการเล่นเครื่องดนตรี
  - 2.4 ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย
  - 2.5 ทักษะการคิดทำประกอบเพลง
  - 2.6 ทักษะการอ่าน - เขียน โน้ต

3. กำหนดลักษณะของแบบวัด ให้แบบวัดทักษะทางดนตรีมีคะแนน 4 ระดับคือ

ทักษะที่แสดงออกดีมาก	4 คะแนน
ทักษะที่แสดงออกดี	3 คะแนน
ทักษะที่แสดงออกพอใช้	2 คะแนน
ทักษะที่แสดงออกต้องได้รับการแก้ไข	1 คะแนน

แบบวัดทักษะทางดนตรี ด้านการฟัง ชั้น ป.2/___

เลขที่	ชื่อสกุล	ความสนใจ				การรับรู้				การตอบสนอง				การนำมาสร้างผลงาน				ผลงานที่สร้าง				คะแนนรวม
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
																						20

สถาบันวิทยุแบบบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดทักษะทางดนตรี ด้านทักษะการร้อง ชั้น ป.2/___

เลขที่	ชื่อ-สกุล	จังหวะ				ทำนอง				เนื้อร้อง				ลีลา				ความไพเราะ				คะแนนรวม
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
																						20

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดทักษะทางดนตรี ด้านทักษะการเล่นเครื่องดนตรี ชั้น ป.2/ _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	จังหวัด				การผสมวง				คุณภาพของเสียง				ความรู้สึกล				ความตั้งใจและมั่นใจ				คะแนนรวม
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

สถานศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดทักษะทางดนตรี ด้านทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย ชั้น ป.2/ _____

เลขที่	ชื่อสกุล	เข้าจังหวะ				ท่าทาง				ลีลา				ความสวยงาม				ความตั้งใจ				คะแนนรวม
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
																						20

สถาบันพัฒนาวิชาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การวัดทักษะทางดนตรี

1. เกณฑ์การวัดทักษะการฟัง

1.1 ความสนใจ

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก

มีความสนใจในกิจกรรมการฟังสม่ำเสมอ

3

มีความสนใจในกิจกรรมการฟัง ไม่สม่ำเสมอ
บางครั้งเผลอคุยกับเพื่อนหรือใจลอย แต่ยังคง
ควบคุมตัวเองได้

2

มีความสนใจในกิจกรรมการฟังน้อย ชอบคุย
กับเพื่อนต้องเตือนเป็นบางครั้ง

1

ไม่สนใจกิจกรรมการฟังเลยต้องเตือนทุกชั่วโมง

1.2 การรับรู้

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก

ตอบคำถามได้หมด เมื่อผ่านกิจกรรมการฟัง
นั้น ๆ

3

ตอบคำถามได้น้อยกว่า 3 คำถาม เมื่อผ่านกิจกรรมการฟังนั้น ๆ

2

ตอบคำถามได้น้อยกว่า 5 คำถาม เมื่อผ่านกิจกรรมการฟังนั้น ๆ

1

ตอบคำถามไม่ได้เลย เมื่อผ่านกิจกรรมการฟังนั้น ๆ

1.3 การตอบสนอง

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก
เมื่อผ่านกิจกรรมการฟังนั้น ๆ แสดงความ
สนุกสนานหรือเศร้าโศกได้ทุกครั้ง แม้ผู้สอน
ไม่ได้บอกว่าสิ่งที่ฟังให้ความรู้สึกอย่างไร

3

เมื่อผ่านกิจกรรมการฟังนั้น ๆ จะแสดงความ
สนุกสนานหรือเศร้าโศกก็ได้ ต่อเมื่อผู้สอนบอก
ว่าสิ่งที่ฟังนั้นจะให้ความรู้สึกอย่างไร

2

เมื่อผ่านกิจกรรมการฟังนั้น ๆ สามารถตอบได้
ว่า สิ่งที่ฟังให้ความรู้สึกอย่างไร แต่ไม่แสดง
ความสนุกสนาน หรือเศร้าโศกเลย

1

เมื่อผ่านกิจกรรมการฟังนั้น ๆ ตอบคำถามไม่
ได้ และไม่แสดงความรู้สึกใด ๆ เลย

1.4 การนำมาสร้างผลงาน

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก
เข้าใจและสามารถนำเอาองค์ประกอบของดนตรี
ที่เรียนผ่านมาแล้วมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน
หลังจากผ่านกิจกรรมการฟังนั้น ๆ

3

ยังต้องการคำอธิบายในการนำเอาองค์ประกอบ
ของดนตรีที่เรียนผ่านมาแล้วมาใช้ในการสร้าง
สรรค์ผลงานหลังจากผ่านกิจกรรมการฟังนั้น ๆ

2

ต้องฟังคำอธิบายทุกครั้งถึงการนำเอาองค์ประ
กอบของดนตรีที่เรียนผ่านมาแล้วมาใช้ในการ
สร้างสรรค์ผลงาน หลังจากผ่านกิจกรรมการฟัง
นั้น ๆ

1

นอกจากต้องการคำอธิบายการนำองค์ประกอบ
ของดนตรีที่เรียนผ่านมาแล้ว มาใช้ในการสร้าง
สรรค์ผลงาน ยังต้องเตือนให้คิดกิจกรรมนั้น ๆ
ตลอดเวลา

1.5 ผลงานที่สร้าง

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก

มีความตั้งใจแสดงผลงานมาก มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกได้อย่างสวยงาม

3

มีความตั้งใจแสดงผลงาน มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก แต่การแสดงยังไม่สวยงามนัก

2

มีความตั้งใจแสดงผลงานน้อย ไม่ค่อยมั่นใจและไม่ค่อยกล้าแสดงออกนัก ต้องการกำลังใจอยู่บ้าง การแสดงยังขาดเงิน

1

ไม่ตั้งใจแสดงผลงาน ไม่มั่นใจและไม่กล้าแสดงออกถึงแม้จะให้กำลังใจแล้ว แต่ก็ยังเล่นซนและแสดงผลงานออกมาไม่เป็นที่น่าพอใจ

2. เกณฑ์การวัดทักษะการร้องเพลง

2.1 จังหวะ

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก

ร้องเพลง ได้ลงจังหวะตลอดทั้งเพลง

3

ร้องเพลง ไม่ลงจังหวะ 1-2 ที่

2

ร้องเพลง ไม่ลงจังหวะมากกว่า 3 ที่

1

ร้องเพลง ไม่ลงจังหวะตลอดทั้งเพลง

2.2 ทำนอง

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก

ร้องเพลงเสียงไม่เพี้ยนตลอดทั้งเพลง

3

ร้องเพลงเสียงเพี้ยน 1-2 ที่

2

ร้องเพลงเสียงเพี้ยนมากกว่า 3 ที่

1

ร้องเพลงเหมือนท่องและเพี้ยนตลอดทั้งเพลง

2.3 เนื้อร้อง	
ระดับคะแนน	ทักษะที่แสดงออก
4	ร้องเพลง ได้ถูกต้องตามเนื้อร้องตลอดทั้งเพลง
3	ร้องเพลง โดยที่เนื้อร้องผิดพลาดบ้างเล็กน้อย 1-2 คำ
2	ร้องเพลง โดยที่เนื้อร้องผิดมากกว่า 3 คำ
1	ร้องเพลง โดยที่เนื้อร้องผิดตลอดทั้งเพลง
2.4 ลีลา	
ระดับคะแนน	ทักษะที่แสดงออก
4	น้ำเสียงแสดงความมั่นใจ ใส่อารมณ์ให้ความรู้ สึกดีมาก
3	น้ำเสียงแสดงความมั่นใจ แต่เสียงขาดความ นุ่มนวล
2	มีความพยายามร้อง แต่ยังขวยเขิน น้ำเสียง จึงไม่ค่อยมั่นใจ
1	ไม่มั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก ต้องร้องให้ครูฟัง คนเดียว
2.5 ความไพเราะ	
ระดับคะแนน	ทักษะที่แสดงออก
4	เปล่งเสียงร้องเต็มเสียง ไม่ตะโกนหรือเสียงเบา เกินไป คุณภาพเสียงดี
3	เปล่งเสียงร้องเต็มเสียง ไม่ตะโกนหรือเสียงเบา เกินไป มีความพยายามที่จะร้องให้เสียงมี คุณภาพ
2	ชอบตะโกน หรือร้องเสียงเบาเกินไป ต้องคอย เตือน
1	ร้องเพลงเสียงแหบพร่า หรือ เบา ไม่ได้ยินถึงแม้ จะใช้เครื่องขยายเสียง

3. เกณฑ์การวัดทักษะการเล่นเครื่องดนตรี

3.1 จังหวะ

ระดับคะแนน	ทักษะที่แสดงออก
4	เล่นเครื่องดนตรีได้ลงจังหวะตลอดเพลง
3	เล่นเครื่องดนตรีไม่ลงจังหวะ 1-2 ที่
2	เล่นเครื่องดนตรีไม่ลงจังหวะมากกว่า 3 ที่
1	เล่นเครื่องดนตรีไม่ลงจังหวะตลอดทั้งเพลง

3.2 การผสมวง

ระดับคะแนน	ทักษะที่แสดงออก
4	เล่นผสมวงได้ลงจังหวะตลอดเพลง
3	เล่นผสมวงไม่ลงจังหวะ 1-2 ที่
2	เล่นผสมวงไม่ลงจังหวะ 3 ที่
1	เล่นผสมวงไม่ลงจังหวะตลอดเพลง

3.3 คุณภาพของเสียง

ระดับคะแนน	ทักษะที่แสดงออก
4	เสียงที่เล่นไม่ดังหรือเบาเกินไป บรรจงเล่นได้ เสียงที่มีคุณภาพดี
3	เสียงที่เล่นไม่ดังหรือเบาเกินไป แต่เล่นคุณภาพ เสียงไม่ดี
2	เสียงที่เล่นดังหรือเบาจนเกินไป เล่นคุณภาพ เสียงไม่ดี
1	เสียงที่เล่นดังหรือเบาจนเกินไป คุณภาพเสียง ไม่ดี และต้องให้แรงจูงใจในการเล่น

3.4 ความรู้สึก

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก

เล่นเครื่องดนตรีโดยให้ความรู้สึกเหมาะสมกับเครื่องดนตรีนั้น ๆ เช่น กิ่ง - นุ่มนวล เบา ๆ , กลอง - กระชับ และ เสียงไพเราะ

3

เล่นเครื่องดนตรีโดยให้ความรู้สึกเหมาะสมกับเครื่องดนตรีนั้น แต่เสียงดังหรือเบาไปสักนิด

2

เล่นเครื่องดนตรีโดยให้ความรู้สึกไม่เหมาะสมกับเครื่องดนตรีนั้น ๆ

1

เล่นเครื่องดนตรีโดยให้ความรู้สึกไม่เหมาะสมกับเครื่องดนตรีนั้น ๆ และเสียงดังหรือเบาเกินไป

3.5 ความตั้งใจและมั่นใจ

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก

มีความตั้งใจและมั่นใจในการแสดงออก

3

มีความตั้งใจในการแสดงออก แต่ไม่ค่อยมั่นใจนัก

2

ไม่ค่อยตั้งใจในการแสดงออก และไม่ค่อยมั่นใจนัก

1

ไม่ตั้งใจในการแสดงออกและไม่มั่นใจเลย ต้องเสริมกำลังใจมาก

4. เกณฑ์การวัดทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย

4.1 เข้าจังหวะ

ระดับคะแนน

4

ทักษะที่แสดงออก

เคลื่อนไหวได้ลงจังหวะตลอดเพลง

3

เคลื่อนไหวไม่ลงจังหวะ 1-2 ที่

2

เคลื่อนไหวไม่ลงจังหวะมากกว่า 3 ที่

1

เคลื่อนไหวไม่ลงจังหวะตลอดเพลง

4.2 ทำทาง

ระดับคะแนน

4

3

2

1

ทักษะที่แสดงออก

ปฏิบัติทำทางได้ถูกต้องตลอดเพลง

ปฏิบัติทำทางผิด 1-2 ที่

ปฏิบัติทำทางผิดมากกว่า 3 ที่

ปฏิบัติทำทางไม่ได้เลย

4.3 ลีลา

ระดับคะแนน

4

3

2

1

ทักษะที่แสดงออก

เคลื่อนไหวด้วยลีลาที่งดงาม และ คล่อง
ตลอดทั้งเพลง

เคลื่อนไหวด้วยลีลาที่งดงาม แต่ขัดเขินอยู่
บ้าง บางตอนไม่คล่อง

ไม่มีลีลาในการเคลื่อนไหว และทำทำทาง
ไม่คล่อง

ต้องได้รับการชี้แนะจึงจะแสดงการเคลื่อนไหวได้

4.4 ความสวยงาม

ระดับคะแนน

4

3

2

1

ทักษะที่แสดงออก

มีลีลาสวยงาม ทำเหมาะกับเพลงที่แสดง
เช่น นุ่มนวล หรือ เร่งเร็ว

มีลีลาสวยงาม แต่ทำไม่ค่อยเหมาะกับ
เพลงที่แสดง

ลีลาไม่ค่อยสวยงาม และทำไม่ค่อยเหมาะ
กับเพลงที่แสดง

ลีลาไม่สวยงามเลย และทำไม่เหมาะกับ
เพลงที่แสดง

4.5 ความตั้งใจ

ระดับคะแนน

4
3
2
1

ทักษะที่แสดงออก

มีความตั้งใจมาก ไม่มีที่ผิดพลาด
มีความตั้งใจมาก แต่มีผิดพลาดอยู่ 1-2 ที่
ไม่ค่อยตั้งใจนัก และทำผิดพลาดมากกว่า 3 ที่
ไม่ตั้งใจเลย และทำผิดพลาดตลอดเพลง

5. เกมการวัดทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย

5.1 เข้าจังหวะ

ระดับคะแนน

4
3
2
1

ทักษะที่แสดงออก

เคลื่อนไหวได้ลงจังหวะตลอดเพลง
เคลื่อนไหวไม่ลงจังหวะ 1-2 ที่
เคลื่อนไหวไม่ลงจังหวะมากกว่า 3 ที่
เคลื่อนไหวไม่ลงจังหวะตลอดเพลง

5.2 ท่าทาง

ระดับคะแนน

4
3
2
1

ทักษะที่แสดงออก

ปฏิบัติท่าทางได้ถูกต้องตลอดเพลง
ปฏิบัติท่าทางผิด 1-2 ที่
ปฏิบัติท่าทางผิดมากกว่า 3 ที่
ปฏิบัติท่าทางไม่ได้เลย

5.3 ลีลา

ระดับคะแนน

4
3
2
1

ทักษะที่แสดงออก

เคลื่อนไหวด้วยลีลาที่งดงาม และ คล่อง
ตลอดทั้งเพลง
เคลื่อนไหวด้วยลีลาที่งดงาม แต่ขัดเขินอยู่
บ้าง บางตอนไม่คล่อง
ไม่มีลีลาในการเคลื่อนไหว และท่าทาง
ไม่คล่อง
ต้องได้รับการชี้แนะจึงจะแสดงการเคลื่อนไหวได้

5.4 ความสวยงาม

ระดับคะแนน

ทักษะที่แสดงออก

4

มีลีลาสวยงาม ทำเหมาะกับเพลงที่แสดง
เช่น นุ่มนวล หรือเร่งเร็ว

3

มีลีลาสวยงาม แต่ทำไม่ค่อยเหมาะกับ
เพลงที่แสดง

2

ลีลาไม่ค่อยสวยงาม และทำไม่ค่อยเหมาะ
กับเพลงที่แสดง

1

ลีลาไม่สวยงามเลย และทำไม่เหมาะกับ
เพลงที่แสดง

5.5 ความตั้งใจ

ระดับคะแนน

ทักษะที่แสดงออก

4

มีความตั้งใจมาก ไม่มีที่ผิดพลาด

3

มีความตั้งใจมาก แต่มีผิดพลาดอยู่ 1-2 ที่

2

ไม่ค่อยตั้งใจนัก และทำผิดพลาดมากกว่า 3 ที่

1

ไม่ตั้งใจเลย และทำผิดพลาดตลอดเพลง

6. เกณฑ์การวัดทักษะการอ่านโน้ต

6.1 จังหวะ

ระดับคะแนน

ทักษะที่แสดงออก

4

อ่านหรือแสดงภาษาดนตรีได้ลงจังหวะ
ตลอดเพลง

3

อ่านหรือแสดงภาษาดนตรีไม่ลงจังหวะ 1-2 ที่

2

อ่านหรือแสดงภาษาดนตรีไม่ลงจังหวะมากกว่า
3 ที่

1

อ่านหรือแสดงภาษาดนตรีไม่ลงจังหวะเลย

6.2 ทำนอง

ระดับคะแนน

4

3

2

1

ทักษะที่แสดงออก

อ่าน ได้ถูกทำนอง เสียงไม่เพี้ยนตลอดเพลง

อ่าน ไม่ค่อยถูกทำนอง มีที่เพี้ยน 1-2 ที่

อ่าน ไม่ค่อยถูกทำนอง และเสียงเพี้ยน
มากกว่า 3 ที่

อ่าน ไม่ถูกทำนองเลยและเพี้ยนตลอดเพลง

6.3 ลีลา

ระดับคะแนน

4

3

2

1

ทักษะที่แสดงออก

น้ำเสียงแสดงความมั่นใจ ใส่อารมณ์ให้ความ
รู้สึกดีมาก

น้ำเสียงแสดงความมั่นใจ แต่เสียงขาดความ
นุ่มนวล

มีความพยายามร้องโน้ต แต่ยังขวยเขิน น้ำ
เสียงจึงไม่ค่อยมั่นใจ

ไม่มั่นใจ ไม่กล้าแสดงออกต้องร้องโน้ตให้ครู
ฟังคนเดียว

6.4 คุณภาพเสียง

ระดับคะแนน

4

3

2

1

ทักษะที่แสดงออก

เปล่งเสียงอ่าน โน้ตดังเต็มเสียง ไม่ตะโกนหรือ
เบาเกินไป เสียงออกมามีความหนักแน่น

เปล่งเสียงอ่าน โน้ตดังเต็มเสียง ไม่ตะโกนหรือ
เบาเกินไป เสียงออกมาไม่ค่อยหนักแน่น

ชอบตะโกนหรือเสียงเบาเกินไป ไม่หนักแน่นนัก

เสียงแหบพร่า บางครั้งเบาจนไม่ได้ยิน ถึงแม้จะ
ใช้เครื่องขยายเสียง

6.5 ความมั่นใจ

ระดับคะแนน

4

3

2

1

ทักษะที่แสดงออก

น้ำเสียงมีความมั่นใจมาก ชัดถ้อยชัดคำ

น้ำเสียงมีความมั่นใจ แต่ไม่ชัดถ้อยชัดคำ

น้ำเสียงไม่ค่อยมั่นใจ และเสียงเพี้ยน

ไม่มั่นใจในการออกเสียงเลย ต้องร้องตามครู

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัย ได้สร้างแบบความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของ Kodály กับที่เรียนโดยการสอนแบบดั้งเดิม

ชื่อ .....สกุล.....ชั้น.....
อายุ.....วันที่.....

คำสั่ง ข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้ ข้อใดตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย
ลงให้ตรงกับช่องนั้น

รายการ	ชอบมาก	ชอบปานกลาง	ชอบน้อย
ความชอบและความสนใจในการเรียนดนตรี			
1. ฉันมีความตั้งใจและสนใจในการเรียนดนตรีจากการสอนของอาจารย์พงษ์ธาดา ธรรมพิทักษ์กุล			
2. ฉันชอบวิธีการสอนของอาจารย์			
3. ฉันต้องการเรียนเช่นนี้อีก			
4. ฉันต้องการเรียนวิชาดนตรีสัปดาห์ละ 60 นาทีแบบนี้ตลอดไป			
เนื้อหา			
1. ฉันชอบฟังเพลงที่อาจารย์เปิดให้ฟังขณะเรียน			
2. เมื่ออยู่บ้านฉันชอบฟังเพลงเสมอ ๆ			
3. ฉันชอบร้องเพลงทุกครั้งในการเรียนดนตรี			
4. ฉันชอบวิธีการสอบร้องเพลงของอาจารย์			
5. ฉันชอบร้องเพลงหรืออ่านโน้ตที่มีการประสานเสียง			
6. ฉันชอบเล่นเครื่องประกอบจังหวะ			
7. ฉันชอบเล่น ไซโลโฟน			

รายการ	ชอบมาก	ชอบปานกลาง	ชอบน้อย
8. ฉันชอบดูโน้ตไปด้วยขณะที่เล่นเครื่องดนตรี			
9. ฉันชอบคิดทำทางประกอบเพลง			
10. ฉันชอบทำทำทางประกอบเพลงตามที่อาจารย์สอน			
11. ฉันต้องการให้มีการฝึกการเคลื่อนไหวทุกครั้งที่เรียนดนตรี			
12. ฉันชอบคิดกิจกรรมต่าง ๆ คนเดียว			
13. ฉันชอบแสดงผลงานที่ฉันคิด			
14. ฉันชอบวิธีการสอนอ่านโน้ตของอาจารย์			
15. ฉันชอบอ่านโน้ตเพลงทุกเพลง			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่มีระดับความพึงพอใจมาก,ปานกลาง,และน้อย ตามลำดับ

รายการ	กลุ่มทดลองที่ 1			กลุ่มทดลอง 2		
	ชอบมาก	ชอบปานกลาง	ชอบน้อย	ชอบมาก	ชอบปานกลาง	ชอบน้อย
<u>ความชอบและความสนใจในการเรียนดนตรี</u>						
1. ข้าพเจ้ามีความตั้งใจและสนใจในการเรียนดนตรีจากการสอนของอาจารย์ พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล	39	18	3	44	15	1
2. ฉันชอบวิธีการสอนของอาจารย์	36	18	6	36	23	1
3. ฉันต้องการเรียนเช่นนี้อีก	35	16	9	35	19	6
4. ฉันต้องการเรียนวิชาดนตรีสัปดาห์ละ 60 นาที แบบนี้ตลอดไป	35	16	9	39	15	6
<u>เนื้อหา</u>						
1. ฉันชอบฟังเพลงที่อาจารย์เปิดให้ฟังขณะเรียน	45	7	8	48	12	0
2. เมื่ออยู่บ้านฉันชอบฟังเพลงเสมอ ๆ	26	24	11	35	17	8
3. ฉันชอบร้องเพลงทุกครั้งในการเรียนดนตรี	37	16	7	32	21	7
4. ฉันชอบร้องเพลงที่บ้านทำโป	40	17	3	41	15	4
5. ฉันชอบร้องเพลงหรืออ่านโน้ตที่มีการประสานเสียง	42	13	5	33	20	7
6. ฉันชอบเล่นเครื่องประกอบจังหวะ	42	10	8	41	16	3
7. ฉันชอบเล่น ไซโลโฟน	50	5	5	45	10	5
8. ฉันชอบดูโน้ตไปด้วยขณะที่เล่นเครื่องดนตรี	18	27	15	26	25	9
9. ฉันชอบคิดทำทางประกอบเพลง	25	20	15	23	23	14
10. ฉันชอบทำทำทางประกอบเพลงตามที่อาจารย์สอน	29	21	10	25	23	12
11. ฉันต้องการให้มีการฝึกการเคลื่อนไหวทุกครั้งที่ยังเรียนดนตรี	29	21	10	31	20	9

รายการ	กลุ่มทดลองที่ 1			กลุ่มทดลอง 2		
	ชอบ มาก	ชอบ ปาน กลาง	ชอบ น้อย	ชอบ มาก	ชอบ ปาน กลาง	ชอบ น้อย
12. ฉันชอบคิดกิจกรรมต่าง ๆ คนเดียว	10	13	37	13	16	31
13. ฉันชอบแสดงผลงานที่ฉันคิด	31	21	8	23	28	9
14. ฉันชอบวิธีการสอนอ่านโน้ตของอาจารย์	31	15	14	29	20	11
15. ฉันชอบอ่านโน้ตเพลงทุกเพลง	22	23	15	19	26	15

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

เพลงพื้นบ้านทำโพ ที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การคัดเลือกเพลงและการนำเสนอ

การคัดเลือกเพลง

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เพลงพื้นบ้านจากรายงานการวิจัยเรื่อง เพลงพื้นบ้านท่าโพ : เนื้อหาคนตรีและการสืบทอด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) ซึ่งณรุทธ์ สุทธจิตต์ ได้รวบรวมและวิเคราะห์ไว้ทั้งหมด 55 เพลง คัดเลือกบทเพลงที่สั้น ๆ มีเนื้อหาทางคนตรีและวรรณคดีที่เหมาะสมสำหรับเด็กมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 12 เพลง โดยเสนอเรียงตามลำดับแผนการสอนดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 เพลงพื้นบ้านทำโพที่ใช้ในการวิจัย

แผนการสอนที่	ชื่อเพลง
1	อุทัยเมืองแมน
2	กาเหว่า
3	มอญซ่อนผ้า
4	หวาน
5	นี่หัว
6	จำปีลอยฟ้า
7	ธรรมชาติ
8	ทำโพเมืองแมน
9	เปลญวน
10	เดือน จำ เดือน
11	คอย
12	ใครรักใคร โต้ังใคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์เพลง

ผู้วิจัยได้สรุปการวิเคราะห์เพลงจากแบบวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านท่าโป ในรายงานการวิจัยเพลงพื้นบ้านท่าโป : เนื้อหาดนตรีและการสืบทอด ของฉรุภร์ สุทธิจิตต์ (2541) ตามรายละเอียดการวิเคราะห์เพลงดังนี้

1. ประเภทของเพลง หมายถึง เป็นเพลงไทย ไทยสากล รำวงพื้นเมือง หรืออื่น ๆ
2. การจัดเรียงของเสียง หมายถึง การเรียงระดับเสียงตั้งแต่ต่ำสุดไปจนถึงสูงสุด
ที่มีในเพลงนั้น
3. อัตราจังหวะ หมายถึง เครื่องหมายที่กำหนดจำนวนจังหวะในหนึ่งห้องเพลง
4. บันไดเสียง หมายถึง ระยะเวลาของเสียงลำดับจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง หรือจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำ
5. ช่วงกว้างของเสียง หมายถึง ช่วงระหว่างเสียงต่ำสุด ไปจนถึงสูงสุด
6. ลักษณะทำนอง หมายถึง ลักษณะการเคลื่อนที่ของระดับเสียงที่เป็นแนว
ทำนอง
7. ลักษณะเนื้อร้อง หมายถึง เนื้อร้องที่มีลักษณะเนื้อเต็ม หรือมีเดือน
8. เนื้อหาเนื้อร้อง หมายถึง เนื้อหาสาระของเพลงที่ใช้ในการวิจัย
9. เนื้อเพลงท่อนอื่น หมายถึง เนื้อเพลงที่ไม่ได้นำมาใช้ในการวิจัยท่อนอื่น ๆ
10. โอกาสในการร้องและเล่นเพลง หมายถึง โอกาสในการร้องและการละเล่น
เพลงที่ใช้ในการวิจัย

อุทัยเมืองแมน

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

อุทัยเมืองแมน เป็นแดนแสนประเสริฐ
 สวยล้ำเลิศ ประเสริฐดังแดนสวรรค์ อุทัยไร่คู่ขอ
 เชิญมาอยู่คู่กัน โลกเราสร้างสรรค์ให้ฉันไว้คู่กับเธอ

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง ถ.(ด)ร ม ซ ล ท อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ (อนาครู
 ซีต) บันไดเสียง โด-เฮกซะโทนิค (F) ช่วงกว้างของเสียง V1-7 (ล, - ท) คู่ 9 เมเจอร์, ออเธนติก
 ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ โน้ตกระโดด ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม เนื้อหาเนื้อร้อง เมืองอุทัย
 สวยงามเป็นเหมือนดินแดนสวรรค์ที่ทำให้ฉันได้รักับเธอ เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการ
 ร้องและเล่นเพลง เพลงร่ำวง

กาเหว่า

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

กา เหว่า บิน มา ลอย ล่อง กา เหว่า บิน มา ลอย ไม่ ไข่ ฤ

ครอง ฉันทอน ละ เมอ อิน เดช ใคร เกย จะ ไม่ เกอ อิน เดช ใคร เกย จะ ไม่

เกอ ไม่ ไข่ ฤ เธอ ละ เมอ แล มอง

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง ซ, ล, (ค) ร ม ซ อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ (อนาครุชีต)
 บันไดเสียง โด-เพนทาโทนิค (B^b) ช่วงกว้างของเสียง V-5 (ซ₁-ซ) ฤ 8 เพอร์เฟก.เพลเกิด
 ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม เนื้อหาเนื้อร้อง เปรียบเทียบนกกาเหว่า
 เหมือนคนรักที่ไม่สมหวัง เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้องและเล่นเพลง เพลงร่ำวง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มอญซ่อนผ้า

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

มอญ ซ่อน ผ้า ดูก - ดา มา ช้าง หลัง ไกร

เปลอ ไม่ ระ วัง ดูก - ดา อยู่ ช้าง หลัง ระ วัง จะ ถูก ดี

ประเภทของเพลง เพลงเด็ก การจัดเรียงของเสียง ม, ซ, (ล) ท ค ร ม อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ (จังหวะ
 ที่ 1) บันไดเสียง ลา-เสกซะโทนิค (C^๓) ช่วงกว้างของเสียง V-5 (ม, -ม) คู่ 8 เพอร์เฟก, เพล
เกิด ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม เนื้อหาเนื้อร้อง การละเล่นมอญ
ซ่อนผ้า เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้องและเล่นเพลง เทศกาล

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หวาน

เพลงพื้นบ้านท่าโท

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง ซ, ล, (ค) ร ม อัคราจังหวะ $\frac{2}{4}$ (จังหวะที่
 1) บันไดเสียง โด-เพนทาโทนิค (F) ช่วงกว้างของเสียง V-3 (ซ, -ม) คู่ 6 เมเจอร์, เฟลเกิด
 ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ โน้ตกระโดด ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม เนื้อหาเนื้อร้อง สิว
 ส่งสายตาหวานในวงรำไทย เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้องและเล่นเพลง เพลงร่ำวง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นี้หัว

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง ถ, ด, (ร) ม ช อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ (อนาครูซีต) บันไดเสียง เร-เพนทาโทนิค (D) ช่วงกว้างของเสียง V-4 (ถ, -ช) กู้ 7 ไมเนอร์, เพลงเกิด ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ/ โน้ตกระโดด ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม เนื้อหาเนื้อร้อง หัวไหล่สะโปกเอาไว้โขกไปมา เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้องและเล่นเพลง เพลงร่ำวง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำปีลอยฟ้า

เพลงพื้นบ้านท่าโข

จำ ปี ลอย ฟ้า จำ ป่า อยู่ บน ส
 วรรค์ เก็บ ดอก พิ ฤศ เหา มา ทำ บุญ ด้วย กัน แต่
 เช้า วัน นั้น ที่ ศา - ลา เขย

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง $\text{ด}_1(\text{ร}) \text{ม} \text{ซ}$ อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ (อนาคฐ
 ชีส) บันไดเสียง เร-เตตราโทนิค(C) ช่วงกว้างของเสียง V11-4 ($\text{ด}_1-\text{ซ}$) คู่ 5 เพอร์เฟก, ออ
 เซนติก ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็มเนื้อหาเนื้อร้อง เก็บดอกไม้จำปี
 ไปทำบุญที่วัดตอนเช้า เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้องและเล่นเพลง เพลงร่ำวง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธรรมชาติ

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

ธรรม ชาติ ชุ่ม ชื่น ได้ มา ร้อง รำ เมื่อ ขาม คำ คิน ให้ เรา ชุ่ม

ชื่น หัว ใจ รำ กัน เป็น คู่ คู่ แหม แหม นำ ดู กระ

ไร ตุข ๗ นุก เหลือ ใจ คู่ ใคร จะ มา เทียม ทั้น

ตุข ๗ นุก เหลือ ใจ คู่ ใคร จะ มา เทียม ทั้น คู่ รำ ของ

คั้น แหม เธอ ช่าง รำ หล่อ จริง แหม แหม เธอ ช่าง รำ หล่อ จริง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง ม, ซ, ล, (ค) ร ม ซ ล อัตราจังหวะ 2/4
(อนาครูซีส) กันใดเสียง โด-เพนทาโทนิค (E) ช่วงกว้างของเสียง III-6 (ม, -ล) คู่ II
เพอร์เฟก, เพลงเกิด ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ โน้ตกระโดด ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม
เนื้อหาเนื้อร้อง ร่ำวงสนุกสนานท่ามกลางธรรมชาติ เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้อง
และเล่นเพลง เพลงร่ำวง

ท่าโพเมืองแมน

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

ท่า โพ เมือง แมน เป็น แคน แสน ประ เสริฐ

สว ย ต่า เลิศ ประ เสริฐ ใน แคน ส วรรค์ ท่า โพ ไร่ ทุ่ง ขอ

เชิญ มาอยู่ ทุ่ง กัน โลก ที่เรา สร้าง สวรรค์ ให้ ตัน ไร่ ทุ่ง อยู่ กับ เธอ

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง $ด_1$ (ค) ร ม ซ ล ท อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$
 (อนาครุฑีส) บันไดเสียง โค-เฮกซะโทนิค (F) ช่วงกว้างของเสียง V_1-7 ($ด_1$ -ท) 9 เมเจอร์
ออเชนติก ลักษณะทำนอง ไม้เรียงลำดับ ไม้กระโดด ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม เนื้อหาเนื้อ
 ร้อง ท่าโพเป็นเมืองที่สวยงาม เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้องและเล่นเพลง เพลงร่ำ
วง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เปลญวน

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

เปล ญวน เออ เอ้อ ระ เเทย กล่อม นื่อง นอน เปล โอ ละ

เห่ พี่ จะ กล่อม ให้ นื่อง นอน นอน หลับ เด็ด หนา ขวัญ ตา อย่า ได้ อา

วรกั ฐา บัณย์ ตะ วัน รอน จะ พา ขวัญ อ่อน ไปนอน เปล ญวน

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง ค₁ ร₁ ม₁ ซ₁ (ล) ท ค ร อัตรารังหระ 2
4
(จังหวะที่ 1) บันไดเสียง ลา-เอกซะโทนิค (E) ช่วงกว้างของเสียง 11-4 (ค₁-ร) คู่ 9 เมเจอร์,
เพลงเกิด ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ โน้ตกระโดด ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม เนื้อหาเนื้อร้อง
กล่อมนื่องนอนเปลญวน เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้องและเล่นเพลง เพลงร่ำวง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เดือนจำเดือน

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

เดือน จำ เดือน เดือน มา เดือน จาก พี่ ยามเย็น ไม่ เห็น เซอ มา ทำ ให้ อุ รา ของ ที่ สะ
 ท้อน ที่ จริง มัน ต้อง หุด พัก ที่ จริง มัน ต้อง หุด พัก มา นั่ง ฝาก รัก กัน
 เสีย ก่อน สาวงาม อย่า ได้ อา วรณ จะ พา น้อง นอน ไป ตอน ที่ ยง คืน

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง ค, ร, ม, ซ, ล, (ค) ร อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ มี
 $\frac{5}{4}$ แทรก 1 ห้อง บันไดเสียง โด-เพนทาโทนิค(G) ช่วงกว้างของเสียง 1-2 (ค, -ร) คู่ 9
เมเจอร์, เฟลเกิด ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ โน้ตกระโดด ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม
 เนื้อหาเนื้อร้อง ดวงเดือนจากฟ้ามาถึงเวลาทำให้นึกถึงน้อง เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสใน
 การร้องและเล่นเพลง เพลงร่ำวง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คอย (มีดฟ้า)

เพลงพื้นบ้านท่าโท

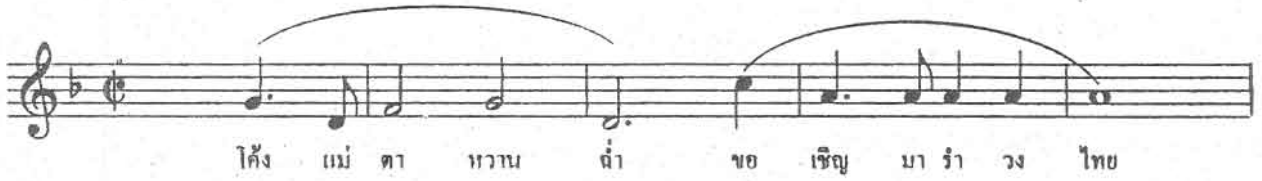

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง (ซ) ลคร ม ซ อัครา จังหวะ $\frac{2}{2}$ (อนาครู ซีต) บันไดเสียง ซอล-เพนทาโทนิค(G) ช่วงกว้างของเสียง 1-8 (ซ-ซ) คู่ 8 เพอร์เฟก, ออ เรนติก ลักษณะทำนอง โน้ตเรียงลำดับ โน้ตกระโดด ลักษณะเนื้อร้อง ชายหนุ่มนัดสาวไว้แล้ว ปลอ่ยให้สาวคอยแก้ เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้องและเล่นเพลง เพลงร่ำวง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใครรักใครใคร่ใคร

เพลงพื้นบ้านท่าโพ

ประเภทของเพลง เพลงร่ำวง การจัดเรียงของเสียง ๓, (ค)ร ม ๗ อัตราจังหวะ $\frac{2}{2}$ (อนาคู
 ซีต) บันไดเสียง โด-เพนทาโทนิค (F) ช่วงกว้างของเสียง V₁-5 (๓-๗) ๖ 7 ไมเนอร์
 ออเชนติก ลักษณะทำนอง โน้ตกระโดด โน้ตเรียงลำดับ ลักษณะเนื้อร้อง เนื้อเต็ม เนื้อหาเนื้อ
 ร้อง การเชิญสาวออกมาร่ำวง เนื้อเพลงท่อนอื่น ไม่มี โอกาสในการร้องและเล่นเพลง ร่ำวง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ นางพงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล
- เกิด วันที่ 3 มิถุนายน 2504 กรุงเทพมหานคร
- การศึกษา ระดับมัธยม จากโรงเรียนศรีอยุธยา ชุมพร ปีการศึกษา 2521
ระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) สาขาดนตรี คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2525
ระดับปริญญาโท ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2536
- การทำงาน เคยรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ โรงเรียนพุลเจริญวิทยาคม
สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2526 - 2527
รับราชการตำแหน่งอาจารย์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 - ปัจจุบัน.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย